

CON DIOS

Ledarhandledning

Johan och
Kristina Reftel

 Argument

CON DIOS

Lederveiledning

Johan og Kristina Reftel

Verbum Forlag

© 2003 Johan og Kristina Reftel og Argument Förlag AB

Norsk utgave: © Verbum Forlag 2005
www.verbumforlag.no

ISBN 8254310319

Oversettelse: Kjersti Wangensteen-Grøv

Omslagsdesign: Heidi Einarsen Hagen
Omslagsbilde: Berit Roald © Scanpix Creative
Illustrasjoner: Anders Lagerdahl og Karen Jacobsen
Foto: Martin Reftel og Jonny Olsson (s. 14)

Boka er satt med Adobe Garamond 11 pt og trykket på 100 g Galerie One
Trykk: PDC Tangen

Bibelsitatene er hentet fra Det Norske Bibelselskaps oversettelse 1978/85 og 2005.

Kopioriginalene er også lagt ut på www.condios.no

Rettigheter er forsøkt innhentet så langt det har vært mulig,
og eventuelle mangler vil bli rettet i nytt opplag.

Du er sett og elsket, som du er

Innhold

Fire ting du ikke trenger å gjøre.....	6	GUD VÅR FAR	55
		Gud vår Far • 58	
Fire tips til bruk av boka	7	Din oppgave i verden • 59	
		Dramatiser liknelsen om den bortkomne sønnen • 60	
Første konfirmanttime	8		
Tvetydige bilder • 11			
Hva er du nysgjerrig på? • 13			
BIBELEN	14	HVEM? JEG!	61
Bibelen • 17		Hvem? Jeg! • 64	
Forskjellige teksttyper i Bibelen • 18		Hvem påvirker deg? • 65	
Kjendiser fra Bibelen • 19		Fødselsalfabetet • 66	
Finn svaret i Bibelen • 20		Familien • 67	
Dramatiser en bibelfortelling • 21		I ryggsekken • 68	
		Hvem er du – hvem vil du være? • 69	
		Mål • 70	
		Spill • 71	
		Hva mener du om vennskap? • 72	
TRO OG VITEN	22		
Tro og vitenskap • 25		VILL OG FORELSKET	73
Hvordan tolker du dette? • 26		Kjærlighet • 76	
Dramatiser Soldat Jensen • 27		Hollywoodkvinnen – Hollywoodmannen • 77	
Soldat Jensen • 28		Tar du denne ...? • 78	
		Kom med synspunkter på pornografi • 79	
		Spørsmål • 80	
		Skriv brev til en spørrespalte • 81	
TRO OG TVIL	29		
Tro og tvil • 32		BUDENE	82
Dåpen • 33		Budene • 85	
Veien gjennom vannet • 34		Dilemmaer • 86	
Konkurrer med trosbekjennelsen • 35		Dramatiser liknelsen om den barmhjertige samaritan • 87	
Tro som et sennepsfrø • 36			
GUD	37	SØNNEN	88
Gud • 40		Jesus • 91	
Å beskrive Gud • 41		Om julen • 92	
Argumenter for og imot Guds eksistens • 42		Jeg er ... • 93	
Tanker om Gud • 43		Send julekort • 94	
Hva mener du om Gud? • 44			
GUD OG DET ONDE	45	FØLG MEG	95
Gud og det onde • 48		Å følge Jesus • 98	
Profetier • 49		Lag en liknelse • 99	
På besøk i helvete • 50		Hva gjorde Jesus da? • 100	
Spørrespill • 51		Intervju hverandre • 102	
Størst av alt er kjærligheten • 53			

KORSFESTET103

- Påske • 106
- Fra død til liv • 107
- Nattverden • 108
- Se Guds lam • 109
- Er Jesu oppstandelse en bløff? • 110
- De sju dødssyndene • 111
- Lag en spørrekonkurranse • 112

DEN HELLIGE ÅND 113

- Den hellige ånd • 116
- Hjelperen • 117
- Jerusalem News • 118
- Lag hjerter til konfirmantene • 119

TILGIVELSE 121

- Tilgivelse • 124
- Synsbekjennelser • 125
- Nøkler og låser • 126
- Kan man tilgi alt? • 127
- Dramatiser liknelsen om den ubarmhjertige medtjeneren • 128

OM DØDEN129

- Døden • 132
- Nær-døden-opplevelser • 133
- Tanker om døden • 134
- Diskusjonsspørsmål • 135
- Illustrer himmelen • 136

BØNN137

- Bønn • 140
- Seks bønner • 141
- Min bønn • 142
- Fader vår • 143
- Vår Far • 144
- Min bønnebok • 145
- Fortell om bønn • 146

GUDSTJENESTE147

- I kirken • 150
- Kirkeåret • 151
- Salmeboka har svaret • 152
- Fortell om kirkerommet • 153
- Kirkerommets symbolikk • 154

Å GÅ VIDERE – med Gud155

- Menigheten • 158
- Tanker om konfirmasjonstiden • 159
- Konfirmasjonsminne • 160
- Gi fem gode råd • 161

Vurderingsøvelser162

- Fire hjørner – Sønnen • 164
- Fire hjørner – Vill og forelsket • 165
- Fire hjørner – felles • 166

Litteraturliste.....167

Fire ting du ikke trenger å gjøre

1. Du trenger ikke å bruke alle sidene i alle kapitlene i CON DIOS

Velg og vrak! Hvis du rekker å gå igjennom alle sidene med konfirmantene, er det bare å gratulere, men tanken er at det skal være mulig å plukke fritt fra materialet. Velg de avsnittene som du og konfirmantene synes virker interessante.

2. Du trenger ikke å gå igjennom boka i den rekkefølgen kapitlene står i

Det er bare å hoppe dit du vil! Kapitlene er skrevet som frittstående kapitler.

3. Du trenger ikke å være enig i alt vi skriver

Vær frimodig! Selv om vi har skrevet ei konfirmantbok, vet vi ikke alt, og vi har ikke patent på sannheten. Hvis du er av en annen oppfatning enn oss, lar du konfirmantene få vite at det er flere måter å se ting på. Hvis du har tid og lyst, kan du gjerne dele dine tanker med oss også. Du finner adressen på hjemmesiden vår (se s. 2).

4. Du trenger ikke å bruke materialet på den måten vi har tenkt

La kreativiteten blomstre! Du kan sikkert komme på mange flere øvelser til kapitlene, eller andre vinklinger på kopioriginalene. Kanskje synes du at et av hjelpelederoppdragene passer bedre for konfirmantene, eller omvendt. Det er du som kjenner gruppen og vet hva som fungerer best. Arbeidet vårt med denne boka er ferdig nå, men vi håper at ditt bare så vidt har begynt!

Fire tips til bruk av boka

1. Samtalegrunnlag

Samtalegrunnlaget på den første kopioriginalen til hvert kapittel er ment som en introduksjon. Du skal kunne bruke det uten å ha gått igjennom noe først. Det kan brukes som en liten test på hvor mye konfirmanter kan om emnet, og det gir dem også muligheten til å uttrykke sine egne tanker.

Oppgavene må ikke løses i noen spesiell rekkefølge – konfirmanter kan begynne med det spørsmålet de synes er enklest. Hensikten med leseruten og bibelverset er at de som blir raskt ferdig med spørsmålene, ikke skal bli sittende uten noe å gjøre mens resten skriver ferdig.

2. Aktivitet

Velg fritt hva du vil bruke! Det er ikke meningen at du skal gå gjennom alle aktivitetene, men de gjenspeiler et mangfold som du kan velge og vrake i.

3. Hjelpelederoppdrag

Mange menigheter har hjelpeledere, kanskje fjorårets konfirmanter, med i konfirmandundervisningen. Oppdragene til hjelpelederne er ment å kunne løses på 30–40 minutter. De skal også kunne løses uten altfor mye hjelp av lederen. Dette blir samtidig en liten lederskole for dem. Enkelte oppdrag er vanskeligere enn andre, men tanken er at den som føler seg usikker, skal kunne stå over både en og to ganger før de kanskje endelig den tredje gangen tør stå foran konfirmanter og snakke.

4. www.condios.no

Besøk gjerne www.condios.no! Disse sidene er først og fremst rettet mot konfirmanter, men her finner du også alle kopioriginalene elektronisk hvis du foretrekker å skrive dem ut.

Første konfirmanttime

... den hemmelighet som har vært skjult fra evighet av og for alle slekter, men som nå er blitt åpenbart for hans hellige.

Kol 1,26

«Kristus blant dere, håpet om herlighet!» proklamerer Paulus da han forteller om den hemmeligheten som nå er blitt åpenbart. Og det passer vel som overskrift for konfirmantundervisningen!

Tanken bak avsnittet *Mer enn bare det vi ser* (s. 6–7 i CON DIOS) er å vekke konfirmantenes nysgjerrighet, og på en spennende måte å presentere bilder som viser at det finnes en annen dimensjon i tilværelsen, en dypere sannhet om livet. Men for å finne den må man være villig til å se livet med andre øyne, å velge nye veier.

Hvis du vil spinne videre på dette temaet, kan du bruke bildene på s. 11–12, som forestiller forskjellige ting alt etter hvordan man ser på dem. Er det den svarte eller den hvite trappesiden som er nærmest? (Tips: Snu på arket, så blir det enklere å se trappen med den svarte siden nærmest.) Forestiller det andre bildet et glass eller to ansikter i profil?

Matrix-filmene kan brukes for å styre samtalen inn på Guds rike som en annen dimensjon av tilværelsen. Hvis du vil lese mer, kan du søke på «Matrix» og «Kristus» på Internett – da finner du mange leseverdige treff.

Leker

Hvis du har en gruppe med deltakere som ikke kjenner hverandre fra før, kan det være lurt å begynne med noen leker. De bidrar til å skape en gruppefølelse, til å gi deltakerne en felles opplevelse og til å bryte ned noen nervøsitetsbarrierer.

Selv om du har en gruppe der deltakerne kjenner hverandre fra før, kan leker være et godt

redskap. Lekene kan også være med på å vise at kirken er et sted der det er tillatt å le og ha det moro sammen. Og selv om konfirmantene kommer fra samme klasse eller skole, er det ikke sikkert at de har lekt sammen, så det kan være en ny opplevelse som hjelper dem til å se nye sider hos hverandre.

Leker er ikke bare noe som passer i den første konfirmanttimen eller på en av leirkveldene. Lek gjerne med gruppen ved flere anledninger – det bidrar til å styrke forholdet mellom deg og konfirmantene. Det er stor styrke i å le sammen.

Velg gjerne leker som premierer forskjellige typer evner, slik at det ikke alltid blir den raskeste, mest snartenkte eller mest utadvendte som klarer seg best. Prøv å finne leker som løfter fram den som ellers ikke tar så stor plass i gruppen.

Her kommer fire forslag til leker. Den første er en navnelek. Den andre øker gradvis mengden kroppskontakt og graden av fnising, og bidrar garantert til å heve stemningen.

Helena Hink. I denne navneleken sitter alle i en ring. En begynner med å si navnet sitt og et substantiv som begynner på samme bokstav som navnet. For eksempel «Johan Jordbær». Personen ved siden av skal nå si navnet på forrige person og deretter sitt eget navn: «Johan Jordbær, Birger Blåsebelg». Slik fortsetter man hele runden helt fram til den stakkaren som sitter sist, og som skal prøve å huske navnene på alle de andre deltakerne. Hvis det er mange i gruppen, kan det være lurt å bryte av halvveis og begynne på en ny runde.

Monster og Ynk. Alle, bortsett fra Katrine og Fia, stiller seg i par og holder hverandre i armkroken. Fia jager Katrine, og for å unngå å bli fanget, må Katrine gripe tak i noens arm og danne et nytt par. Det er nå den gamle partneren som blir jaget i stedet. Hvis Fia klarer å fange Katrine, er det Katrine som «har den» og skal prøve å fange Fia.

Når dere har jaget hverandre på denne måten en stund, er det tid for nivå to. Da forvandles de som jager, til monstre og må løpe rundt med monstersteg og komme med monstervræl. Den som blir jaget, forvandles til et Ynk og løper rundt med ynkelige steg og piper ynkelig. Dette gjør naturligvis at «sisten-momentet» blir mindre viktig, men det blir likevel ikke mindre morsomt!

Hent noen som ... Til denne leken må du ha fem stoler og fem frivillige konfirmanter. Stolene stilles foran gruppen der alle kan se dem, og de frivillige deltakerne i konkurransen setter seg på dem. Lekelederen roper så for eksempel «Hent noen som har vært på fjellet i år», og da må deltakerne løpe rundt blant tilskuerne og spørre «Har du vært på fjellet i år?» Tilskuerne får ikke lov til å melde seg selv – de må vente til de blir spurt. De som får napp, kommer tilbake med den personen til en av stolene og setter seg der med fangsten på kneet. Lekelederen skal passe på at det alltid er en stol mindre enn det er konkurrerende, så den som kommer sist tilbake med sin fjellfarer, må derfor gå ut. Den som klarer å sette seg på den siste stolen, har vunnet.

Eksempel på oppdrag – Hent noen som ...

- har handlet klær denne uka
- er blakk akkurat nå
- er allergisk mot noe
- sender over 10 SMS-er i uka
- synes at lilla er den peneste fargen
- kan navnet på en bok i Bibelen
- pleier å synges i dusjen

Crazy-cards. Del opp gruppen i mindre grupper på fem. Kom så med instruksjoner av typen «Hånd-albue». Da er det om å gjøre for alle deltakerne å plassere hånden sin på albuen til en annen i gruppen. Når alle har klart det, fortsetter man med for eksempel «Tå-kne». Nå er det om å gjøre for alle å beholde en hånd på albuen samtidig som de plasserer en tå mot en annens kne. Jo flere instruksjoner, desto vanskeligere blir det, selvsagt.

På et så tidelig stadium som dette, er det ingen grunn til å bringe inn konkurranseelementet i leken – det er uansett spennende og nervepirrende nok å få så mye kroppskontakt med de andre!

Presentasjonsøvelse

Konfirmentene avslutter i tur og orden en setning som forteller noe om dem selv. Hvis man vil gjøre det litt lettere, kan man først fortelle hvilket spørsmål hver enkelt skal svare på, slik at de får litt betenkningstid.

1. Hvis jeg fikk 1000 kroner, ville jeg ...
2. Mellomnavnet mitt er ...
3. Jeg slår gjerne på TV-en for å se på ...
4. Den tiden på døgnet jeg liker best, er ...
5. Favorittplagget mitt i garderoben er ...
6. Jeg skulle gjerne ha reist til ...
7. Jeg går aldri hjemmefra uten ...
8. Den tegneseriefiguren jeg likte best da jeg var liten, var ...
9. Jeg skulle gjerne vært flink til å ...
10. Jeg leser helst ...
11. På videregående vil jeg velge fagene ...
12. Den musikken jeg helst hører på, er ...
13. Den filmen jeg sist så på kino, var ...
14. Jeg blir glad når noen ...
15. Favorittfargen min er ...
16. Jeg liker mennesker som ...
17. Jeg håper å ...
18. Et navn jeg synes er pent, er ...
19. Noe som gjør meg opprørt, er ...
20. Jeg vil gjerne jobbe som ...

Hjelpelederoppdrag

Det kan være lurt å ta bilder av konfirmentene og feste dem på en plakat på veggen, slik at det blir lettere for lederne (og gruppen, hvis de ikke kjenner hverandre) å lære seg navnene på alle deltakerne. Gi hjelpelederne penn og papir så de kan lage navneskilt til konfirmentene. Deretter kan de få ansvar for å ta bilde av konfirmentene.

Bilder med grimaser kan sikkert være festligere enn vanlige bilder, men de fungerer ikke så bra når en skal lære seg å kople sammen navn og utseende ...

Andakt

Å dømme

Det var en gang en gammel mann som bodde i en landsby. Han var veldig fattig, men han hadde en vakker, hvit hest som selv konger misunne han. Det var mange som hadde tilbudt seg å kjøpe hesten, men mannen hadde alltid nektet.

En morgen oppdaget mannen at hesten ikke lenger stod i stallen. Hele landsbyen kom og beklaget seg hos mannen: «Så dum du har vært! Du skulle ha solgt hesten, for da hadde du hatt litt penger å leve av nå på slutten av livet. Nå er hesten blitt stjålet, og du har verken penger eller hest. For en tragedie!»

Den gamle mannen svarte: «Det kan vi ikke vite. Det eneste vi vet, er at hesten ikke står i stallen lenger. Det er det eneste vi med sikkerhet vet, alt annet er bare gjetninger. Om det er en tragedie eller en velsignelse, vet vi ennå ikke, for det vi ser, er bare et fragment av livet. Hvem vet hva som kommer til å skje senere?»

Folket i landsbyen lo av mannen. Han hadde alltid blitt sett på som litt annerledes, litt gal – og nå hadde de fått det bevist. Men fjorten dager senere kom hesten plutselig tilbake. Den var ikke blitt stjålet, den hadde bare rømt ut i villmarken. Nå kom den tilbake, sammen med tolv andre hvite hester, alle like vakre som den selv.

Folket i landsbyen kom og undret seg. «Gamle mann, du hadde rett. Det var sannelig ingen tragedie at hesten din ble borte. For en velsignelse det viste seg å være!»

Den gamle mannen svarte: «Det kan vi ikke vite. Det eneste vi vet, er at hesten min er kommet tilbake. Om det er en tragedie eller en velsignelse, vet vi ennå ikke. Hvis du leser ett eneste ord i en setning – hvordan kan du da vurdere hele boka?»

Denne gangen lo ikke landsbyfolket, men innerst inne visste de alle at han tok feil. Han hadde jo nå tretten vakre hester å glede seg over.

Den gamle mannens sønn begynte å temme villhestene, men etter bare en uke falt han av en av dem og brakk beinet.

Folket i landsbyen samlet seg igjen. «Tenk – du hadde rett! Det var sannelig en tragedie at du skulle få disse hestene. Nå har den eneste sønnen din brukket beinet, han som tjente penger til dere begge. Nå er du fattigere enn noensinne.»

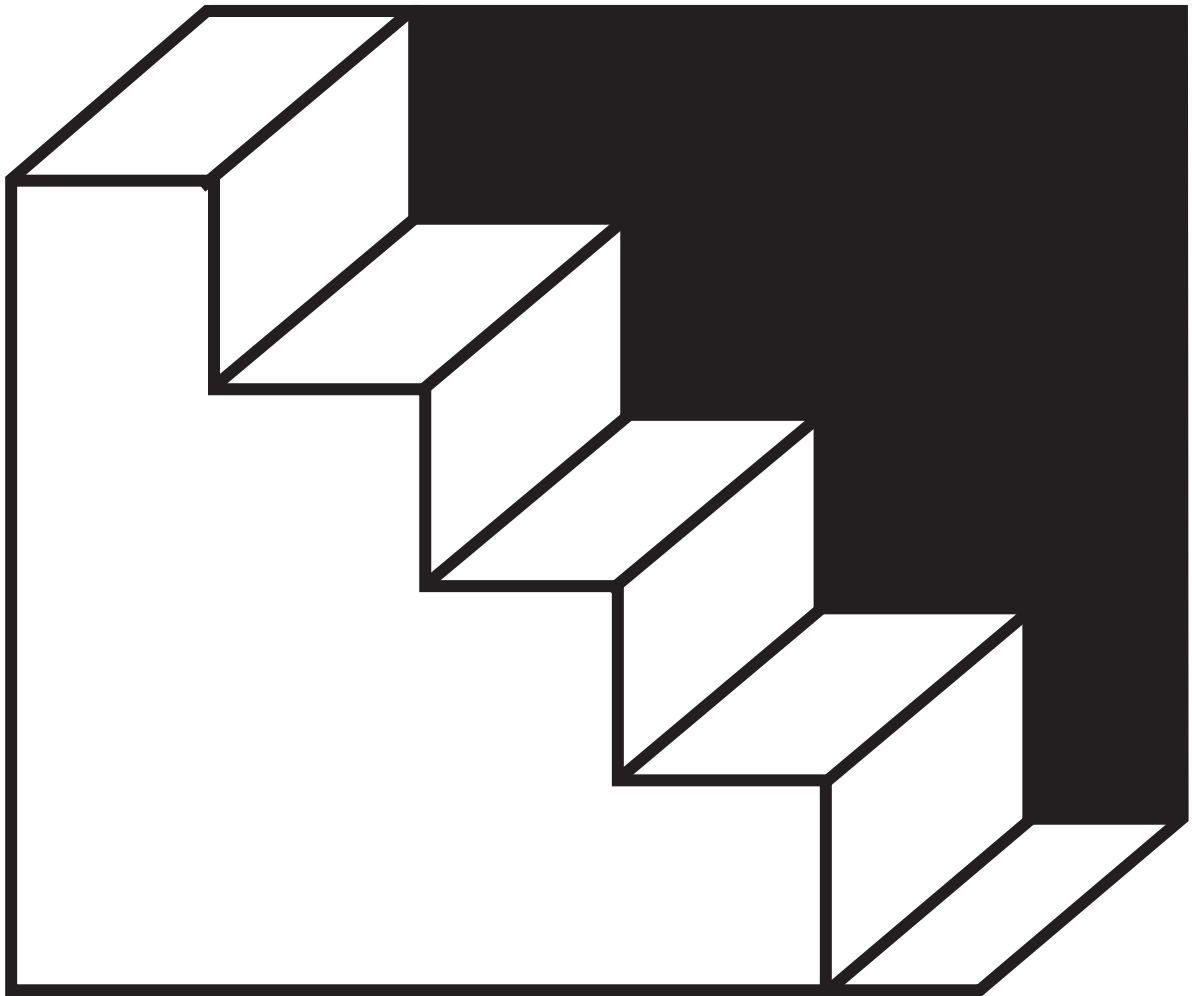
Den gamle mannen svarte: «Det kan vi ikke vite. Det eneste vi vet, er at sønnen min har brukket beinet. Om det er en tragedie eller en velsignelse, vet vi ennå ikke. Ett eneste penselstrøk er ikke nok til å vurdere hele maleriet.»

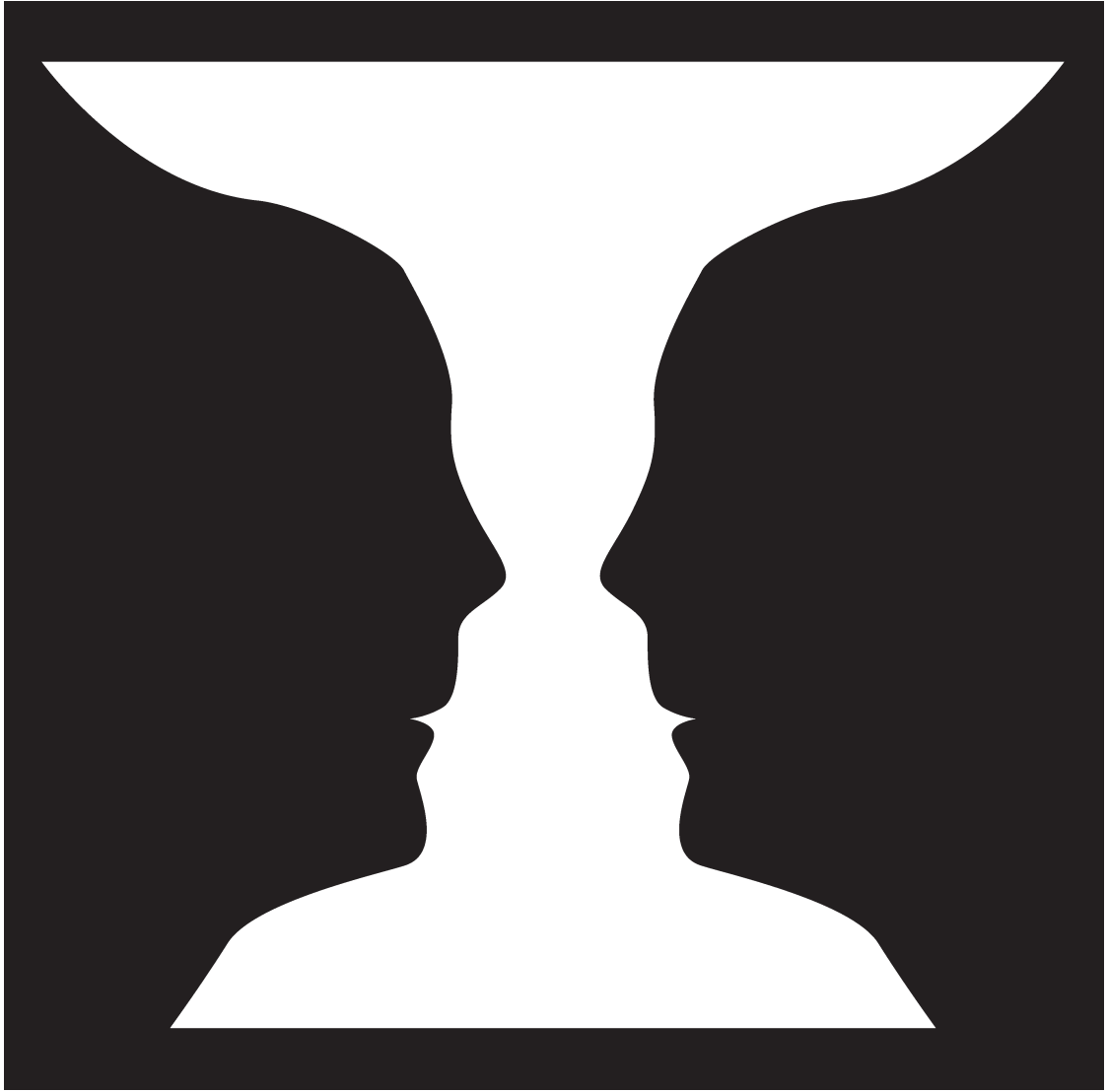
En måned senere ble det krig i landet, og alle unge menn i landsbyen måtte ut i krigen. Men den gamle mannens sønn slapp, siden han hadde skadet beinet.

Folket i landsbyen samlet seg hos den gamle mannen. «Du hadde rett – det viste seg å være alt annet enn en tragedie at sønnen din brakk beinet. Han er riktignok fortsatt skadet, men han er i hvert fall fortsatt hos deg. For en velsignelse! Vi får kanskje aldri se våre sønner igjen.»

Og den gamle mannen svarte: «Det kan vi ikke vite. Det eneste vi vet, er at sønnene deres måtte dra ut i krigen, og at sønnen min er her. Om det er en tragedie eller en velsignelse, vet vi ennå ikke. Døm ikke, da stivner sinnet. Det eneste vi vet, er at livets vei er uendelig. En vei tar slutt, en annen har bare så vidt begynt. En dør lukkes, en annen åpnes. Du når toppen – det er andre toppen som er høyere. Livet er en reise. Hva som venter rundt neste sving, vet bare den som går videre.»

Hva gjør vi når vi støter på uventede hendelser i livet? Gjør vi som landsbyfolket og trekker raske slutninger? Eller gjør vi som den vise mannen og husker at tilværelsen består av mer enn bare det vi ser ...

Hva er du nysgjerrig på?

Sett 5 poeng ved det du synes virker veldig interessant,
3 poeng ved det du synes virker ganske interessant og
1 poeng ved det som ikke interesserer deg noe særlig.

Du kan sette så mange 5-ere, 3-ere og 1-ere du vil.
Skriv gjerne egne forslag også.

- Hvordan ber man? Får man svar?
- Finnes Gud? Og hvordan er i så fall Gud?
- Bibelen og vitenskapen – tro og viten – hører de sammen?
- Hvorfor feirer vi jul, påske og pinse? Hva har julen med Maria budskapsdag å gjøre?
- Jesus – gærning, løgner eller Guds sønn? Hva var det Jesus sa og gjorde, som gjør han så spesiell?
- Hvem er jeg? Spiller jeg en rolle – og spiller vi alle roller?
- Har Bibelen noe å si meg?
- Hvordan leser man Bibelen?
- Hvorfor er det både slitsomt og herlig å være forelsket?
- Hva skjer etter døden?
- Kan det finnes en Gud når det er så mye ondskap i verden? Gjør Gud i så fall noe med det?
- Hvorfor er det så mange kors i kirken? Hva symboliserer korset?
-
-

BIBELEN

Ditt ord er en lykt for
min fot og et lys på
min sti.

Sal 119,105

Kommentarer til kapittelet

Et helt bibliotek (s. 10 i CON DIOS). Kopioriginalen *Forskjellige teksttyper i Bibelen*, s. 18, hører til denne siden.

Hvis det hadde vært på film (s. 11 i CON DIOS). De fem «filmene» er hentet fra fire forskjellige typer bøker i Bibelen: loven, profetene, evangeliene og brevene, og fra apokryfene. Bibelhenvisningene er ikke eksempler på representative avsnitt i disse bøkene, men siden kan likevel fungere som utgangspunkt for en diskusjon om forskjellige typer bøker og hvilken funksjon de har. Bibelens mangfold gjør det mulig å velge fra innholdet akkurat som vi velger fra videohylla. Hva har jeg lyst til å lese i dag? Se også aktivitetsforslaget *Lag din egen kinoplakat*.

Utfordring (s. 13 i CON DIOS). Hvis hjelpelederne velger å dramatisere en av hendelse fra Markusevangeliet, kan det fungere som en introduksjon til utfordringen.

Kuriositet. I dag skal jo alt gå så fort og greit for seg – så hva er mer tidsriktig enn en Bibel på 40 linjer? Du kommer sikkert på noe artig å bruke 40-linjersbibelen til!

1. Gud skapte	2. Ormen lurte
3. Menneskene syndet	4. Noah bygde
5. Regnet falt	6. Arken holdt
7. Abraham ventet	8. Sara lengtet
9. Isak ble født	10. Busken brant
11. Førstefødte døde	12. Israelittene dro
13. Budene ble skrevet	14. Goliat skrøt
15. Blodet fløt	16. Daniel ba
17. Løvene knurret	18. Gud reddet
19. Profetene spådde	20. Maria fødte
21. Engler sang	22. Hyrder sprang
23. Døperen døpte	24. Disiplene ble samlet
25. Profetiene ble oppfylt	26. Jesus helbredet
27. Jesus underviste	28. Folket jublet
29. Fariseerne raste	30. Siste måltid
31. Judas forrædde	32. Pilatus dømte
33. Jesus ble korsfestet	34. Jesus oppstod
35. Kjærligheten vant	36. Ånden brant
37. Budskapet ble spredt	38. Jesus vendte tilbake
39. Ondskapens nederlag	40. Alt blir nytt en dag

(Idéen er hentet fra www.bibelsajten.nu)

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 17. Konfirmentene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Forskjellige teksttyper i Bibelen, s. 18. Det er viktig å ha en viss forståelse av de forskjellige teksttypene i Bibelen for å kunne forstå dem. Med dette arket som utgangspunkt kan man også gå videre og snakke om den klassiske inndelingen av bøkene i Bibelen – lovbøker, historiske bøker, poetiske bøker og så videre.

Kjendiser fra Bibelen, s. 19. Kopier arket slik at seks smågrupper kan få en bibelkjendis hver. Gruppen leser om kjendisen de har fått utdelt, og gjør deretter rede for hva de har funnet ut, for hele gruppen.

Vurderingsøvelse

Påstander til «Den varme stolen» (se s. 162):

- Alle burde ha sin egen Bibel.
- Det virker vanskelig å lese Bibelen.
- Bibelen er annerledes enn andre bøker.
- Det hadde vært bedre om det var bilder i Bibelen.
- Bibelen er beregnet på gamle mennesker.
- Å kjenne litt til Bibelen hører til allmennutdannelsen.
- Bibelen inneholder kloke levereregler som det hadde vært bra om vi kunne leve etter.
- Bibelen virker umoderne.
- Bibelen kan forandre menneskers liv.
- Jeg kunne godt tenke meg å smugle Bibler til mennesker som lever i land der det er forbudt å lese Bibelen.

Aktivitet

Finn svaret i Bibelen, s. 20. Her kan konfirmentene få øve seg på å slå opp i Bibelen. De hemmelige setningene lyder «Kan du ikke bare gi meg et øre» og «Bare et øyeblikk».

Lag en kinoplakat. Konfirmentene kan finne på egne trailer-tekster og tegne kinoplakaten til bibelstedet. Tips dem gjerne om bibelsteder som egner seg godt, for eksempel:

- Joh 8,3-11 (kvinnen som skulle steines etter ekteskapsbrudd)
- Luk 15,11-32 (liknelsen om den bortkomne sønnen)
- Luk 8,40-56 (Jairus' datter vekkes fra de døde)
- Dan 6 (Daniel i løvehulen)
- 1 Mos 11,1-9 (Babels tårn)

Tips

Skriv ut fra forskjellige synsvinkler. Framfør et kort skuespill eller en kort scene. La så konfirmentene skrive ned det de så. Blir alle fortellingene nøyaktig like? Har alle fokusert på det samme? Antakelig ikke. Sånn er det også med evangeliene. De er ikke nøyaktig like, for de ble skrevet av forskjellige personer, med forskjellig hensikt.

En variant av denne øvelsen er å be forskjellige personer skrive med ulike lesere i tankene. En kan skrive for en person som aldri har vært i Norge, en annen kan skrive for barn, en tredje for en ekspert på emnet og så videre. Hvordan skiller fortellingene seg fra hverandre nå?

Huskeregler. «Romantiske korgutter galer etter filosofiske kollegaer» er et eksempel på en huskeregle. Det er riktignok en ganske rar setning – men akkurat derfor fester den seg lett i hukommelsen og hjelper til med å holde orden på noen av brevene i det nye testamentet (Rom, Kor, Gal, Ef, Fil, Kol). Hvorfor ikke la konfirmentene skrive egne huskereglene?

Hjelpelederoppdrag

Dramatiser en bibelfortelling, s. 21. Hjelpelederne får i oppdrag å framføre en scene fra Bibelen (for eksempel fortellingen om da Jesus helbreder en mann på sabbaten). De stopper rett før slutten, så kan konfirmentene gjette hva som kommer til å skje videre. Dette er en måte å inspirere til videre bibellesning på.

Utfordring (s. 13 i CON DIOS). Hjelpelederne kan gjennomføre utfordringen i hovedboka en uke i forveien, slik at de kan dele sine erfaringer med konfirmentene.

Andakt

Skobedriften

For mange år siden ønsket en stor skobedrift å utvide markedet sitt. Ledelsen bestemte seg for å sende ut to forskjellige representanter som på hver sin kant skulle undersøke muligheten for å selge sko. Representantene ble sendt til forskjellige deler av Australia for i første rekke å se om det fantes et marked blant aboriginene.

En stund senere kom det to telegrammer.

Det første lød: «Umulig marked. Alle går barbeint.»

Det andre lød: «Uendelig marked! Alle går barbeint.»

Mennesker har samme innstilling til Bibelen som skoselgerne hadde til det nye markedet. «Det er meningsløst!» sier den ene. «Bibelen er for gammel, for tykk, for tung – den kan ikke være noe for meg.» «For en mulighet!» sier en annen. «Tenk om Bibelen har noe å si til akkurat meg? Det er det verdt å sjekke.»

Les gjerne et par bibelvers som har betydd mye for deg, og fortell om hvordan du ser på Bibelen

Bibelen

Hvilke av disse bibelversene liker du best? Begrunn!

- Jesus sier: «Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.» (Matt 28,20)
- «Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, skal også dere gjøre mot dem.» (Matt 7,12)
- «Kjærligheten er tålmodig, kjærligheten er velvillig, den misunner ikke, den skryter ikke, er ikke hovmodig.» (1 Kor 13,4)

.....

.....

.....

Hva vet du om Bibelen?

.....

.....

.....

Skriv ned et spørsmål du har om Bibelen!

.....

.....

.....

I mange land er det, eller har det vært, forbudt å lese Bibelen. Hvorfor tror du det er sånn?

.....

.....

.....

Les Sal 119,105. Hva tror du det verset betyr?

Bibelkjendiser:

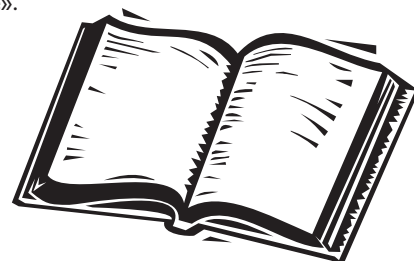
Hvilke bibelpersoner kjenner du til?

- Adam og Eva
- Noah
- Moses
- Kong David
- Josef i Egypt
- Paulus
- Josef og Maria
- Peter
- Judas
-

Bibelen i tall

- Bibelen består av ca. 1500 sider, ca. 3 millioner bokstaver, ca. 740 000 ord, 35 690 vers og 1346 kapitler.
- Det tar drøyt to døgn å lese Bibelen fra perm til perm stille for seg selv. Det tar omtrent 80 timer å lese den høyt. Hvis man leser fire kapitler hver dag, tar det 336 dager å lese gjennom Bibelen.
- Den minste trykte Bibelen vi kjenner til, er like lang som en fyrstikk, altså 4 cm lang, 3 cm bred og 2 cm tykk. Den ble trykt i England og har 878 sider. Det går fint an å lese den – hvis man bruker forstørrelsesglass! Denne Bibelen veier 20 gram.
- Verdens største Bibel er av tre og er laget av en snekker i Los Angeles. Det tok han to år å gjøre ferdig denne boka, som består av 8048 sider. Hver side er en meter høy. Bibelen veier 547 kilo og er 2,5 meter tykk.
- Det eldste bevarte eksemplaret av bibeltekster man kjenner til, står på to sølvamuletter fra ca. 587 f.Kr. Der er 4 Mos 6,22-27 sitert – det som kalles «Herrens velsignelse». Det er den samme teksten som presten avslutter gudstjenesten med.

Kilde: www.bibeln.se

Forskjellige teksttyper i Bibelen

Livsskjebner: Bibelen forteller blant annet om hyrdegutten David som ble konge, krigeren Samson som beseiret en hel hær, profeten Daniel som ble kastet i løvehulen, og dronning Ester som reddet hele sitt folk. Fortellingene handler ikke om perfekte mennesker, men livet deres forteller noe om Gud. Det betyr ikke at vi alltid skal gjøre som menneskene vi leser om, for de gjør mye som er galt også.

Poesi: I for eksempel Salmenes bok og Høysangen er det en rekke bønner, kjærlighetsanger og lovsanger til Gud. Du finner mange av Bibelens mest elskede tekster i Salmene, for der er det tekster om alle livets følelser – kjærlighet, hat, sorg, jublende glede ...

Lovtekster: Mosebøkene inneholder en mengde lover for det jødiske folket. Hovedregelen er at disse lovene ikke gjelder for kristne i dag. Men enkelte gjør det, for eksempel de ti bud.

Visdomslitteratur: I blant annet Salomos ordspråk og Forkynneren finner du kloke ord og levereregler.

Profetier: En profeti er Guds hilsen til en person eller et folk. Noen ganger sier den noe om framtiden. I Det gamle testamentet er det mange profetier om hva som skulle skje da Jesus ble født – ting som slo til flere hundre år senere.

Jesu liv: Hva Jesus sa og gjorde, finner du i evangeliene. Takket være dem kan vi for eksempel få vite hva Jesus sa om hvordan vi skal være mot hverandre, hva han sa om himmelen og om Gud.

Liknelser: Da Jesus underviste, benyttet han seg ofte av liknelser, fortellinger fra hverdagen som forteller om noe større. Gjennom å fortelle for eksempel om hyrden som passet sauene, kunne Jesus si noe om hvor mye Gud bryr seg om oss.

Brev: Det nye testamentet består i stor grad av brev. De ble skrevet av blant andre Paulus og Jesu disipler til spesielle menigheter som trengte undervisning. Men brevene er også til hjelp for kristne i dag som ofte støter på de samme problemene som de første kristne gjorde.

Apokalyptiske tekster: Apokalyptiske tekster er tekster som handler om endetiden. Johannes' åpenbaring er den siste boka i Bibelen, og der er det en beskrivelse av hvordan Guds plan for å redde menneskene endelig går i oppfyllelse. Åpenbaringsboka har til alle tider trøstet mennesker som har hatt det vanskelig og blitt forfulgt for sin tro – her fortelles det jo om hvordan Gud til slutt skal seire over ondskapen.

Bibelen er et helt bibliotek i én eneste bok!

Slå opp bibelstedene nedenfor. Hva slags tekst er de eksemplere på?

Ordsp 26,27

.....

Mark 4,30-34

.....

2 Mos 20,1-7

.....

Åp 21,1-4

.....

Sal 23

.....

Mika 5,2

.....

I Joh 2,12-13

.....

I Mos 37,12-36

.....

Luk 18,15-17

.....

Folkeførereren

Kjempe-dreperen

Dommedags-
profeten

Budbringerne

Liket

Faren

Kjendiser fra Bibelen**Folkeførereren**

Hvem: Moses

Kjent for: Førte Israels folk ut fra slaveriet i Egypt. Tok imot de ti bud.

Les: 2 Mos 2,1-10 om hvordan han havnet i sivet.

Aktuell: Hovedrolleinnehaver i Dream-works suksessfilm *Prinsen av Egypt*.**Folkeførereren****Kjempe-dreperen**Dommedags-
profeten

Budbringerne

Liket

Faren

Kjendiser fra Bibelen**Kjempe-dreperen**

Hvem: David

Kjent for: Vant over kjempen Goliat. Konge i Israel og dessuten tipptipptipp-tipp-et-eller-annet til Jesus.

Les: 1 Sam 17 om hvordan han dreper Goliat.

Aktuell: Stadig aktuell i mange av julesangene våre, for eksempel Hosianna, Davids sønn og Det kimer nå til julefest.

Folkeførereren

Kjempe-dreperen

**Dommedags-
profeten**

Budbringerne

Liket

Faren

Kjendiser fra Bibelen**Dommedagsprofeten**

Hvem: Disippelen Johannes

Kjent for: Har skrevet et av evangeliene, et par brev og antakelig Johannes' åpenbaring i Det nye testamentet.

Les: Åp 21,1-4 om den nye himmelen og den nye jorden.

Aktuell: Har med Johannes' åpenbaring inspirert filmer som *Harmageddon* og hardrock-låter som *Number of the Beast*.**Folkeførereren**

Kjempe-dreperen

Dommedags-
profeten**Budbringerne**

Liket

Faren

Kjendiser fra Bibelen**Budbringerne**

Hvem: Englene

Kjent for: Guds budbringere som kommer med hilsener fra Gud og hjelper til av og til når det trengs.

Les: Luk 2,1-18 om englenes innsats i julen.

Aktuelle: Dukker opp i alle mulige sammenhenger, spesielt på glansbilder og på film! Nicholas Cage har spilt engel i *Englenes By (City of Angels)*, og det samme har John Travolta i *Michael* og Denzel Washington i *Som sendt fra himmelen (The Preacher's Wife)*.**Folkeførereren**

Kjempe-dreperen

Dommedags-
profeten

Budbringerne

Liket

Faren

Kjendiser fra Bibelen**Liket**

Hvem: Lasarus

Kjent for: Døde og ble begravd i en hule. Ble levende etter fire dager, da Jesus besøkte han ved graven.

Les: Joh 11,1-44 om hvordan Lasarus blir levende igjen.

Aktuell: Har gitt opphav til ordet «lasarett».

Folkeførereren

Kjempe-dreperen

Dommedags-
profeten

Budbringerne

Liket

Faren**Kjendiser fra Bibelen****Faren**

Hvem: Abraham

Kjent for: Kalles i Bibelen for de troendes far (jf. Rom 4,11) fordi troen hans var så sterk. Dessuten regner både jødene og muslimene han som sin stamfar.

Les: 1 Mos 15,1-6 om Guds løfte til Abraham (som på det tidspunkt het Abram).

Aktuell: I barnesangen *Fader Abraham* synger vi av en eller annen mystisk grunn at «fire sønner har fader Abraham». I virkeligheten hadde han bare to: Ismael og Isak.

Finne svaret i Bibelen

Slå opp bibelverset og skriv riktig ord på linjen. Matt 1,5 (2. ord) betyr Matteus, første kapittel, femte vers og det andre ordet.

Mennesket: «Gud, hvor lang tid er en million år for deg?»

Gud: «Det er bare et øyeblikk.»

Mennesket: «Gud, hvor mye er en million kroner for deg?»

Gud: «Ikke mer enn et øre.»

Mennesket:

«
I Mos 2,16 Luk 4,34 Joh 6,42 Job 5,1 Høys 7,12 I Kor 15,11
(9. ord) (3. ord) (5. ord) (2. ord) (28. ord) (5. ord)
.....
..... ?»
Matt 19,16 Neh 1,6
(10. ord) (3. ord)

Gud:

« !»
Apg 28,6 5 Mos 2,20 Gal 2,5
(3. ord) (5. ord) (4. ord)

Oppdrag:

Dramatiser en bibelfortelling

Eksempel

Les Mark 3,1-6 om mannen som hadde en hånd som var helt vissen. En vissen hånd er en hånd der alle musklene holder på å skrumpe inn, slik at den ikke kan brukes.

Bakgrunn: Jesus hadde tidligere hatt diskusjoner med fariseerne, og de prøvde å finne noe å anklage han for. Fariseerne så nemlig på Jesus som en trussel. I teksten fortelles det om hvordan Jesus kommer til synagogen (jødenes kirke) på sabbaten, det vil si lørdagen som var Guds dag, hviledagen. Da skulle man ikke utføre noe slags arbeid. Når de får øye på Jesus og den syke mannen, håper fariseerne at de skal finne noe å ta Jesus for – nemlig at han helbreder syke, altså arbeider, på hviledagen.

Introduksjon: (leses høyt før skuespillet begynner) På Jesu tid var det en gruppe som ble kalt fariseere. De kunne mye om Bibelen og var nøye på at alle reglene i Bibelen skulle følges. Fariseerne likte ikke Jesus, siden han ofte hadde andre meninger

enn dem og begynte å bli veldig populær blant folk.

Scene 1: Fariseerne snakker sammen – De ønsker å rydde Jesus av veien, for eksempel gjennom å anklage han for å bryte Guds bud – Jesus inn på scenen – Mannen med den visne hånden ber om hjelp – Jesus ber mannen komme fram til han – Fariseerne påpeker at de ti bud sier at det er forbudt å arbeide på hviledagen.

Ta en pause i stykket. Spør konfirquantene hva de tror at Jesus kommer til å gjøre. Kommer han til å helbrede den syke mannen, eller ikke?

Scene 2: Jesus spør fariseerne hva som er tillatt å gjøre på Guds dag – å redde liv eller å ikke gjøre det, å gjøre godt eller å gjøre ondt? Fariseerne blir svar skyldig – De vil ikke si at Jesus har rett til å helbrede mannen, men heller ikke forandre mening og si at det er greit å helbrede syke – Jesus forstår at han ikke kommer til å få noe svar fra fariseerne, og helbreder mannen.

Oppgaven går ut på å dramatisere noe fra evangeliene. For å gjøre konfirquantene litt nysgjerrige skal dere først bare framføre halve fortellingen. Ta en pause i fortellingen og la konfirquantene være med på å gjette hva som skjer videre!

Variant

Hvis dere vil, kan dere i stedet begynne med å framføre halve fortellingen. Når dere stopper, forklarer dere at dere skal vise tre forskjellige versjoner av slutten. Konfirquantene skal deretter gjette hvilken slutt som var den riktige. De alternative avslutningene for mannen med den visne hånden kan se slik ut:

- Jesus skryter av fariseerne for at de kan så mye om Bibelen. Han lover mannen å helbrede han dersom han kommer tilbake dagen etter.
- Jesus blir sint på fariseerne som ikke vil at han skal helbrede mennesker på hviledagen. Han sørger derfor for at også alle fariseerne får visne hender. Så spør han om de nå synes at det er riktig å helbrede syke på hviledagen. Det synes de selvsagt nå, og da sørger Jesus for at den syke mannen og fariseerne får friske hender igjen.

Flere bibelsteder dere kan dramatisere:

Mark 4,35-41 Jesus stiller stormen
Joh 6,1-13 Jesus metter fem tusen
Joh 8,2-11 Kvinnen som ble grepet i ekteskapsbrudd

Tips:

- Ikke gjør scenene for lange. Det er bedre å ha korte, gode scener.
- Pass på at dere ikke står med ryggen til publikum.
- Hvis dere er mange, kan noen spille disipler og noen folkemassen.
- Husk at konfirquantene ikke kan like mye om Bibelen som dere. Forklar det som trengs før skuespillet begynner, eller la rollefigurene forklare det som er vanskelig i replikkene sine.

Tro og viten

Når jeg ser din himmel,
et verk av dine fingrer,
månen og stjernene
som du har satt der,

hva er da et menneske
siden du kommer det i hu,
et menneskebarn
siden du tar deg av det?

Sal 8,4-5

Kommentarer til kapittelet

Dette kapittelet er kanskje et av de vanskeligste i boka. Resonnementene er slett ikke enkle, men for den som er interessert, er det mye spennende å hente. Se på det som «utenfor pensum», noe du frimodig kan gi deg i kast med hvis emnet interesserer deg og konfirmantene, og noe du like frimodig kan hoppe over hvis du synes at emnet er vel perifert.

Vi har valgt å ikke fokusere så mye på debatten skapelse/evolusjon. Spørsmålet er spennende, men det er et vanskelig spørsmål som krever mye plass og mye kunnskap for å kunne behandles seriøst.

Å tolke fakta (s. 15 i CON DIOS). Kopioriginalen *Hvordan tolker du dette?* s. 156, kan brukes som en illustrasjon til teksten.

Kan vitenskapen bevise at Gud ikke finnes? (s. 15 i CON DIOS). Vitenskapsmenn som Newton og Linné mente at de gjennom sine oppdagelser forstod mer og mer av Gud. Men midt på 1700-tallet endret holdningene seg. Stadig flere mente at de vitenskapelige funnene reduserte Gud. Alt som kunne forklares logisk, hørte til vitenskapens område, og resten ble Guds område. Dermed krympet Guds område i takt med de vitenskapelige oppdagelsene. Med denne måten å tenke på ble Gud snart helt overflødig.

Et eksempel på dette finner vi innen kjemiens

område. På begynnelsen av 1800-tallet ble det diskutert om det var mulig å framstille organisk materiale fra uorganisk materiale, noe som ingen så langt hadde lyktes med. En teori gikk ut på at organiske forbindelser inneholdt en slags «livssubstans», noe som mange kristne så på som et gudsbevis. Da man så i 1828 klarte det som fram til da hadde vært umulig, ble selvsagt Gud skjøvet enda litt lenger ut mot stupet, og det var sikkert mange kristne som følte at troen begynte å vakle på grunn av dette. Ikke fordi denne oppdagelsen var i strid med den kristne troen, men fordi man hadde gått i fellen med å se på Gud som «kunnskapshullenes Gud».

Kuriositet. «Vitenskap uten religion er blind, religion uten vitenskap er lam,» sa en gang Albert Einstein. Diskuter gjerne med konfirmantene hva Einstein kan ha ment. Er de enige?

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 25. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Hvordan tolker du dette? s. 26. Denne siden er ment å illustrere det faktum at kjente fakta mange ganger kan tolkes ulikt. Her følger noen tolkingsforslag:

Den bevæpnede kvinnen. a) Kvinnen prøver å rane mannen som eier butikken. b) Mannen har nettopp prøvd å rane kvinnen, som både er butikkeier og karatemester. Hun klarte å overrumple mannen og ta fra han pistolen.

No man is an island. Setningen kan selvsagt tolkes både bokstavelig og billedlig. Det er jo sant at mennesker er mennesker, ikke øyer. Det er like sant at ingen mennesker er helt isolert, det vil si at ingen mennesker står helt utenfor fellesskap med andre.

Hvilket tall? a) Tallet 8, ifølge prinsippet om å legge til 2 til det forrige tallet. b) Tallet 10, ifølge prinsippet om å legge sammen de to foregående tallene. $2 + 4 = 6$, $6 + 4 = 10$. c) Tallet 12, ifølge prinsippet om at man annenhver gang ganger med 2 og annenhver gang legger til 2. $2 \times 2 = 4$, $4 + 2 = 6$, $6 \times 2 = 12$. Alternativ a er naturligvis den enkleste og mest intuitive løsningen, men det forhindrer ikke at de andre alternativene også kan være riktige. Det ville man først finne ut hvis man hadde flere fakta, dvs. flere tall i tallrekken.

Vurderingsøvelse

Påstander til Den varme stolen (se s. 162).

- Det er like sannsynlig at Gud eksisterer, som at han ikke eksisterer.
- Både Bibelen og vitenskapen handler om livet, men ut fra ulike perspektiver.
- Vitenskapen gjør det vanskeligere å tro på Gud.
- Naturen og menneskene er gode bevis på Guds eksistens.
- Hvis det skulle vise seg at det finnes liv på andre planeter, vil det være et bevis på at Gud ikke eksisterer.
- Det er vanskelig å tolke det som står i Bibelen.
- Om 100 år er det ingen som lenger tror på Gud.
- Flere mennesker ville ha trodd på Gud hvis han hadde gjort et mirakel i ny og ne.
- Bibelen skal leses som en eventyrbok.
- Hjerne og logikk er like viktig som hjerte og følelser hvis man skal tro på Gud.

Hjelpelederoppdrag

Dramatiser «Soldat Jensen», s. 27-28.

Sketsjen «Soldat Jensen» handler om at alt som er virkelig, ikke nødvendigvis må være synlig.

Andakt

Fattig eller rik?

Dette er historien om en veldig rik mann som ville vise sønnen sin hvordan fattige mennesker levde. Faren og sønnen tilbrakte derfor et par dager hos en veldig fattig familie som bodde i nærheten av godset deres. Da de kom hjem igjen etter besøket, spurte faren:

– Skjønner du nå hva det innebærer å være fattig?

– Ja, det gjør jeg, svarte sønnen.

– Kan du beskrive forskjellen på vårt og deres liv, spurte faren.

– Vi har bare én hund, men de har fire. Vi har et lite svømmebasseng på gården, men de har en hel innsjø. Vi har utelamper i forskjellige farger i hagen, men de ser hele stjernehimmelen. Vi har en masse tjenere som hjelper oss, men de hjelper andre. Vi har gjerder rundt hele gården vår, men de har venner som beskytter dem. Og jeg som trodde at vi var rike og de var fattige.

Vi bærer alle med oss en rekke «sannheter» om samfunnet, menneskesyn, vitenskap ... Men er alle «sannhetene» egentlig så selv-sagte? Noen ganger kan det være bra å bytte perspektiv, høre på andres meninger. Er det andre måter å tenke på? Jesus har evnen til å snu opp ned på selvfølgeligheter – han trekker fram barn som forbilder i en voksenverden (Matt 18,1-5), sier at den som vil være stor, skal være de andres tjener (Matt 20,26) og oppfordrer oss til å elske våre fiender (Matt 5,44).

Tro og vitenskap

Tror du at vi i framtiden vil kunne bevise med vitenskapelige metoder om Gud finnes eller ikke?

.....
.....

Er det viktig å kunne bevise Gud? Hvorfor eller hvorfor ikke?

.....
.....
.....

Hva synes du er viktigst når det gjelder å tro på Gud – følelser og gudsopplevelser eller logiske argumenter for Guds eksistens og Bibelens troverdighet?

.....
.....
.....

For lenge siden «visste» alle at jorden var flat og at solen gikk rundt jorden. For noen tiår siden «visste» ekspertene at datamaskiner var noe som bare noen få kom til å eie. Tror du at det er noe i dag som vi regner som en bevist sannhet, men som om noen år vil vise seg å være helt feil? I så fall hva?

.....
.....
.....

Troverdighet

Hvor mye stoler du på den informasjonen du får fra forskjellig hold? Angi på en skala fra 1 til 4 hvor mye du stoler på de forskjellige. Sett 4 hvis du stoler fullstendig på informasjonen du får herfra, og 1 hvis du har liten eller ingen tiltro til informasjonen.

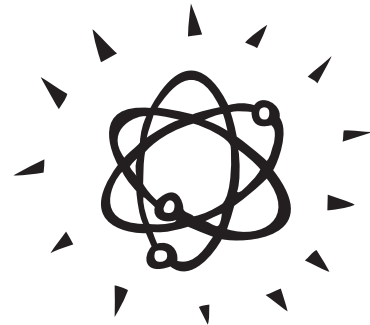
- Ukeblader
- Aviser
- Bibelen
- Skolen
- Nyhetssendinger på TV
- Internett
- Horoskop
- Foreldre

Einstein

Albert Einstein var kanskje 1900-tallets største vitenskapsmann. Han sa en gang dette:

«Jeg vil vite hva Gud tenker. Resten er bagateller.»

kommer til å greie.

Les Sal 8,4-9. Gud gav menneskene en spesiell plass i skaperverket og gjorde oss nesten til guder. Finnes det noen grense for hva menneskene kommer til å greie?

Hvordan tolker du dette?

No man is an island

John Donne sa en gang:
"No man is an island"
(Intet menneske er en øy).
Prøv å finne to forskjellige
måter å tolke setningen på.

Den bevæpnede kvinnen

Du spaserer i handlegaten da du plutselig hører glass som knuses og høye rop fra en butikk lenger nede i gaten. Du løper bort til butikken, og når du kommer dit, ser du dette:

- En kvinne står lent over en mann som ligger blødende på gulvet.
- Kvinnen holder en pistol i hånden.
- Mannen holder en rekke kostbare halskjeder i hånden.

Hvordan tolker du situasjonen?

Hvilket tall?

Studer følgende tallrekke:

2 4 6 ?

Presenter en teori om hvilket tall som kommer etter seks.

Oppdrag:

Dramatiser Soldat Jensen

Oppgaven deres er å framføre sketsjen «Soldat Jensen» for konfirmantene.

«Soldat Jensen» handler om at alt som er virkelig, ikke nødvendigvis må være synlig. Til sketsjen trenger dere en person som spiller Soldat Jensen, og en som spiller kapteinen. Andre (valgfritt antall) spiller soldater.

Tips:

- Øv gjerne på å marsjere og stille opp på rekke, slik at dere klarer å gjøre det i takt.
- Bruk buldrende militærstemmer i dialogen. Dere kan også snakke litt overdrevet høyt.
- Husk å stille dere opp slik at alle soldatene står med ansiktet vendt mot publikum. Kapteinen kan stå ved siden av rekken, halvveis vendt mot dem. Da er det lett å se alle som står på scenen, og kapteinen slipper å stå med ryggen mot publikum.

Soldat Jensen

En kaptein og mennene hans marsjerer inn.

Soldatene stiller seg på rekke i stram giv akt.

Kapteinen skriker ”Jensen”, og Jensen tar et skritt fram og svarer ”Ja, kaptein!”

K: – Jeg har hørt noe veldig trist, Jensen.
Jeg har hørt at du er blitt kristen! Stemmer det?

J: – Ja, kaptein!

K: – For noe tull! Soldater, kan dere se Jensen?

Alle: – Ja, kaptein!

K: – Kan der se trærne rundt her?

Alle: – Ja, kaptein!

K: – Kan dere se Gud?

Alle: – Nei, kaptein!

K: – Nettopp! Altså finnes ikke Gud!

Jensen er stille en stund og sier deretter:

J: – Soldater, kan dere se kapteinens uniform?

Alle: – Ja, Jensen!

J: – Kan dere se alle medaljene hans?

Alle: – Ja, Jensen!

J: – Kan dere se forstanden hans?

Alle: – Nei, Jensen!

J: – Aha! Betyr det at den ikke finnes?

TRO og TVIL

For av nåde er dere frelst,
ved tro.

Det er ikke deres eget verk,
men Guds gave.

Ef 2,8

Kommentarer til kapittelet

Tro og tvil (s. 20 i CON DIOS). I kirken må det være rom for tvil. I boka *Tro* sier Per Arne Dahl det slik:

Hvis våre menigheter og kristne organisasjoner ikke har rom for tvil, vantro, spørsmål og protest, er det for lavt under taket. Hvis menighetene våre ikke har en inngangsdør som er stor nok for de største synder, er det inngangspartiet vi må gjøre noe med. Hvis ikke våre menigheter har vegger som er solide nok for alle slags mennesker som søker beskyttelse mot ruskevær og kulde, er det byggekomiteene våre som har forsømt seg under byggearbeidet.

De som sier «Jeg har vanskelig for å tro at Gud elsker akkurat meg», vil antakelig bli møtt med stor forståelse. Men hvordan er det med de som tviler på de «gale» tingene? På det som jo er «helt opplagt»? Er det plass til dem også?

Men dette betyr ikke at kirken skal bli utydelig. Det skal være plass til alle, men ikke til alt. Per Arne Dahl sier videre:

I Kirken har Gud reservert tilstrekkelig med plasser for dem som føler seg uverdige, uferdige, uerfarne og utilpass. Han har et lyttende øre til alle som har like mye tvil som tro, mindre tro enn tvil, flere spørsmål enn svar, og som ikke helt vet hvor de kommer fra og hvor de skal hen.

Ingen er derfor tjent med at Kirken nedtoner sitt budskap for å flørte med annerle-

des tenkende. Det må gå an å fastholde troens grunnlag. [...] Som menighet er vi forpliktet på å forsvare den svake og gryende tro, men også å bidra til at troen kan vokse, at den kan få næring i møte med Kristus, og at mennesker kan utfordres til å erfare større deler av det helbibelske budskap, slik at troen kan bli en personlig skatt som de kan våge å bekjenne.

Akkurat som det må være rom for tvil, må det være rom for tro som kan flytte fjell. Hvordan møter vi dem som med stor frimodighet forkynner: «Dette kan kanskje virke som en umulig oppgave, men tenk om Gud er med oss – da er jo alt mulig!»? Er det plass til både høye fjell og dype daler, eller passer kirken i dag best til den som kan holde seg sånn passe midt på treet?

Dåp og konfirmasjon (s. 21 i CON DIOS).

Kopioriginalen *Dåpen*, s. 33, kan brukes sammen med denne siden.

Trosbekjennelsen (s. 22-23 i CON DIOS). For den som synes det er litt vanskelig, eller til og med litt falskt, å si fram trosbekjennelsen i gudstjenesten, kan det være godt å vite at trosbekjennelsen ikke er en beskrivelse av hva vi skal tro på for å få kalle oss kristne. Det er snarere en doksologi, en lovsang. (Som for eksempel de siste linjene i Fadervår.) Vi tror ikke på trosbekjennelsen, vi uttrykker vår tro på Gud ved hjelp av trosbekjennelsen.

Da de første kristne ble døpt, måtte de svare på tre spørsmål: «Tror du på Gud Fader? Tror du på Jesus Kristus? Tror du på Den hellige ånd?» Etter hvert ble de tre spørsmålene noe fyldigere formulert. Hippolytos gjengir det andre spørsmålet omtrent på denne måten ca. rundt år 200: «Tror du på Jesus Kristus, Guds sønn, som ble født av Den hellige ånd og jomfru Maria, korsfestet under Pontius Pilatus, ble begravet, oppstod tredje dag fra de døde, fór opp til himmelen, sitter ved Faderens høyre hånd, og skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde?» På begynnelsen av 300-tallet ble det stadig mer vanlig at dåpskandidatene lærte trosbekjennelsen en tid før dåpen. Så fikk den formen «Jeg tror på ...» i stedet for «Tror du på ...»

Den andre setningen i trosbekjennelsen er helt klart den mest innholdsrike. Det kan henge sammen med at den også ble en slags dåpsopplæring, en påminnelse om det viktigste rundt Jesus. Slike oppregninger var også viktige for de første kristne, som alltid måtte være forberedt på å forsvare og forklare troen sin når de ble truet med dødsstraff.

Aktivitetsforslaget *Konkurrer med trosbekjennelsen*, s. 35, kan brukes sammen med denne siden.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 32. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Dåpen, s. 33. En tekst med spørsmål rundt dåpen som dere kan diskutere.

Veien gjennom vannet, s. 34. Det er fint hvis konfirmantene kjenner til fortellingen om da Israels folk vandret tørstet gjennom Rødehavet, før de skal arbeide med dette arket. Som en kuriositet kan det nevnes at dåpen til de første kristne foregikk ved at de steg ned ved Jordans ene bredd og opp på den andre.

Vurderingsøvelse

Påstander til Uferdige setninger (se s. 163):

1. Noe jeg synes er vanskelig å tro på i Bibelen, er ...
2. Hvis noen hadde spurt hvorfor jeg vil konfirmeres, hadde jeg svart at ...
3. Når jeg sier fram trosbekjennelsen, tenker jeg at ...

4. Hvis jeg hadde levd på Jesu tid og møtt han, ville jeg nok ha synes at ...
5. Alt hadde vært enklere hvis Gud ...
6. En viktig ting med konfirmasjonstiden er at ...
7. Av det som sies i kirken, er det lettest å være enig i ...
8. Noen ganger tviler jeg på at ...
9. Noe av det viktigste kirken gjør, er å ...
10. Å tro på Gud er omtrent som å ...
11. På konfirmasjonsdagen i kirken hadde det vært fint om ...
12. Etter den forrige konfirmanntimen har jeg tenkt over ...
13. Jeg tror at mange tenåringer gjerne skulle ha spurt Gud om ...
14. Noe som er morsomt med konfirmasjonsundervisningen, er ...
15. Jeg skulle gjerne ha hørt noen holde en preken om ...

Aktivitet

Våg å falle. Del opp konfirmantene i grupper på fire. Konfirmantene skal så bytte på å falle bakover i armene på de andre i gruppen. Snakk deretter om parallellen til det å tro på Gud. Å bestemme seg for å tro på Gud kan føles litt som å bestemme seg for å våge å falle. Er det noen som tar imot? Men det er en deilig følelse når man tør – og merker at det går bra.

Konkurrer med trosbekjennelsen, s. 35. Del konfirmantene opp i grupper på 2–3 personer. Hver gruppe får en kopi av trosbekjennelsen der alle linjene er klippet fra hverandre. Den gruppen som raskest klarer å sette sammen teksten i riktig rekkefølge, vinner.

Tips

Tenn et lys og sett det på en tallerken. Plasser et glass opp ned over lyset. Da slukker lyset straks, siden oksygenet forsvinner. Sånn er det også med troens flamme i hjertet. Uten oksygen slukker den. Vi kan gi den oksygen ved å lese Bibelen, be, snakke med andre kristne ...

Fadderoppdrag

Tro som et sennepsfrø, s. 36. Hjelpelederne lager små pakker som inneholder et sennepsfrø og et bibelvers. Pakkene skal være en påminnelse om dagens konfirmanntime. Til oppdraget trenger man esker (for eksempel tomme fyrstikkesker), sennepsfrø (finnes i krydderhyllen i velassorterte butikker), materiale til å pynte eskene og papir til å skrive bibelvers på.

Andakt

Sommerfuglen

En mann fant en gang en kokong der en sommerfugl akkurat hadde begynt den møysommelige kampen for å bryte seg løs. Mannen satt fascinert og så på dette naturens drama i flere timer. Men så skjedde det ingen ting på en lang, lang stund. Det virket som om sommerfuglens krefter hadde tatt slutt, og at den ikke var i stand til å kjempe seg det siste stykket ut gjennom kokongen. Mannen ville gjerne hjelpe sommerfuglen, så han hentet en saks og klippet forsiktig opp den siste biten av kokongen som hindret sommerfuglen.

Nå kunne sommerfuglen lett komme løs. Men kroppen dens var hoven og vingene små og innskrumpede. Mannen ventet og ventet på at vingene skulle bli større slik at de kunne bære kroppen. Men det skjedde ikke. Sommerfuglen fortsatte å kravle rundt på bakken.

Det mannen ikke hadde skjønt, var at kampen i kokongen var helt nødvendig for sommerfuglen. Ved å kjempe skulle vingene vokse seg sterke, slik at sommerfuglen var klar til å fly når den ble fri.

Noen ganger ønsker vi at Gud skal la oss gå gjennom livet helt uten å møte noen vanskeligheter. Men et liv uten kamp ville ha gjort oss handikappede. Vi ville aldri ha blitt så sterke som vi kan bli. Og vi ville aldri ha vært i stand til å fly.

Å tro på Gud innebærer ikke at vi alltid vil være forskånet fra tvil og vanskeligheter. Noen ganger ønsker vi kanskje at Gud skal spare oss for all motgang og umiddelbart gi oss svar på alle spørsmål og tanker. Men hva slags mennesker ville det ha gjort oss til? Vi ville neppe ha blitt bedre rustet til livet. Vi kan i stedet stole på at Gud er med oss både i medgang og motgang.

Dere har ikke møtt noen overmenneskelige fristelser. Og Gud er trofast, han vil ikke la dere bli fristet over evne, men gjøre både fristelsen og utgangen på den slik at dere kan klare det.
(1 Kor 10,13)

Tro og tvil

Hvorfor valgte du å delta i konfirmantundervisningen?

.....
.....

Sett ring rundt de ordene du synes passer best sammen med ordet tro.

• Tenke	• Høre sammen med	• Stole på
• Prestere	• Tvile	• Ta en sjanse
• Gjette	• Være elsket	• Håpe

Hvorfor valgte du de ordene?

.....

Hvis du fikk stille Gud et spørsmål, hva ville det ha vært?

.....
.....
.....

Hva tror du at folk oftest tviler på?

.....
.....
.....

Les Ef 2,8-9. Hva ville ha skjedd hvis det var nødvendig med en masse gode gjerninger for å komme til Gud?

Hva er viktig å tro på?

Hva er viktigst for deg å tro på? Sett kryss ved tre påstander.

- Kjærligheten overvinner alt
- Det finnes en mening med livet
- Alle mennesker er verdifulle
- Det kommer noe etter døden
- Det finnes en Gud
- The truth is out there
- Lykke kan ikke kjøpes for penger
- Mennesket er i bunn og grunn godt

Vannmerket

Visste du at en vanlig pengeseddel har mye til felles med dåpen? Alle sedler har jo et vannmerke, et bevis på at de er ekte som ikke synes ved første øyekast. Vannmerket garanterer at seddelen virkelig er ekte, at den er verdt noe.

Dåpen er ditt vannmerke. Det synes kanskje heller ikke ved første øyekast. I dåpen bekrefter Gud at du virkelig tilhører han. Du er garantert et Guds barn, og det kan du være sikker på – selv på de dagene du tviler på Gud og deg selv.

Dåpen

Et statsborgerskap

Dåpen kan sammenliknes med et statsborgerskap. Da du ble født, ble du automatisk statsborger i et land – Norge eller et annet land. Du husker ikke noe fra det, og det var ingenting du selv måtte ta stilling til da. Men nå har du antakelig rukket å oppdage en hel del fordeler med statsborgerskapet. Det gir deg et hjemland og garanterer deg statsborgerlige rettigheter.

På samme måte er det med dåpen. Dåpen gir deg «statsborgerskap» i Guds rike. Det gir deg et hjemland av en annen dimensjon, og det gir deg rettigheter – ikke bare som «statsborger», men som et Guds barn.

Av nåde

Dåpen minner oss også på noe annet. Den viser at Gud først og fremst elsker. Lenge før du i det hele tatt hadde evnen til å bry deg om hans eksistens, elsket han deg, og det beviste han i dåpen. Gud sa «Ja» til deg, til tross for at du ikke hadde noe kunnskap å briljere med, ingen kvalifikasjoner å skryte av og ingen gode gjerninger å vise til. Gud viste at du likevel var – og er – elsket.

Diskuter

Norge regnes som et av de mest sekulariserte landene i verden. (Sekularisering betyr at det åndelige blir mindre og mindre viktig.) Likevel velger nesten 80 % av norske foreldre å døpe barna sine i Den norske kirke. Hva kan det komme av?

Matt 28,18-20 kalles ofte **dåpsbefalingen**. Der finner vi Jesu avskjedsord til disiplene før han fór opp til himmelen. Han oppfordret dem til å gjøre alle folkeslag til disipler og døpe dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn. Hvorfor tror du at dåpen er så viktig at den var det siste Jesus snakket om?

Ved dåpen pleier man å lese Mark 10,13-16. I denne teksten sier Jesus blant annet: «La de små barn komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike hører slike til. Sannelig, jeg sier dere: Den som ikke tar imot Guds rike likesom et lite barn, skal ikke komme inn i det.» Hva innebærer det å ta imot Guds rike som et lite barn?

Det er ikke alle som er døpt som barn, men det betyr ikke at døren til Guds rike er stengt. Det finnes ingen øvre aldersgrense for når man kan døpes. Budskapet i dåpen er det samme uansett om det er et spedbarn, en konfirmant eller en voksen som døpes. «Velkommen til mitt rike. Jeg elsker deg.»

Veien gjennom vannet

Paulus sammenlikner dåpen med den vandringen Israels folk gjorde gjennom Rødehavet da de forlot slaveriet i Egypt for å vandre med Moses mot det landet Gud hadde lovet dem.

Israels folk forlot et liv i fangenskap og slaveri. Hva vil du legge bak deg?

.....
.....
.....
.....

Slå opp bibelstedene nedenfor. Hva lover Gud at du skal få gjennom dåpen?

Apg 2,38 (to ting):

.....

Rom 6,4

Det var utvilsomt mange israelitter som var redde da de gikk gjennom Rødehavet, og som tvilte på at de skulle greie seg. Hva tviler du på?

.....

.....

.....

Slå opp Gal 3,27-28. Hva tror du at «Dere er alle én, i Kristus Jesus» betyr?

.....

.....

.....

.....

Matt 28,18-20 kalles ofte for dåpsbefalingen. Skriv ned det du synes er viktigst i disse versene.

.....

.....

.....

.....

Konkurrerer med trosbekjennelsen

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige,
himmelens og jordens skaper.
Jeg tror på Jesus Kristus,
Guds enbårne sønn, vår Herre,
som ble unnfanget ved Den hellige ånd,
født av jomfru Maria,
pint under Pontius Pilatus,
korsfestet, død og begravet,
fór ned til dødsriket,
stod opp fra de døde tredje dag,
fór opp til himmelen,
sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd,
skal derfra komme igjen for å dømme
levende og døde.
Jeg tror på Den hellige ånd,
en hellig, allmenn kirke,
de helliges samfunn,
syndenes forlatelse,
legemets oppstandelse og det evige liv.

Oppdrag:

Tro som et sennepsfrø

Oppgaven deres er å lage små pakker til konfirmantene. Pakkene skal være en påminnelse om Jesu ord om at det holder med tro så stor som et sennepsfrø.

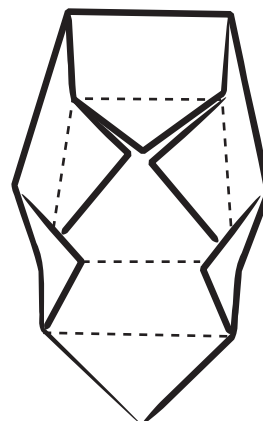
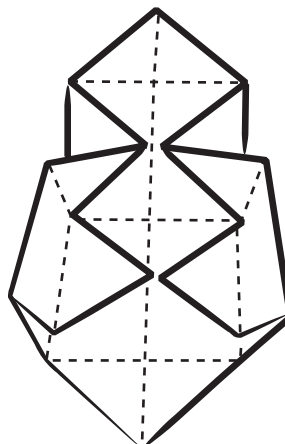
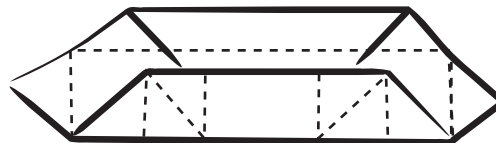
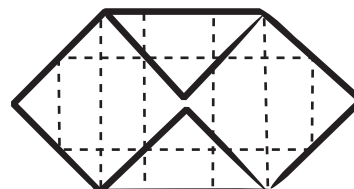
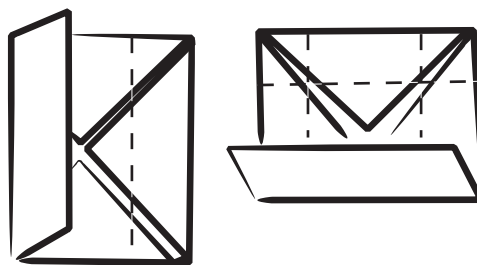
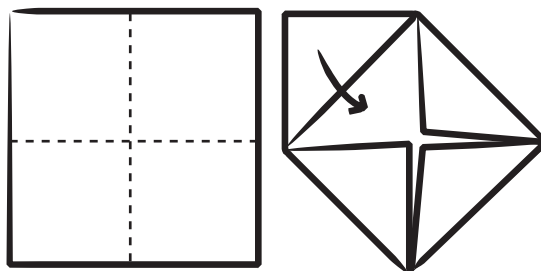
Dersom dere har tid, kan dere brette egne esker. Følg tegningene. Bruk et litt større papir til lokk.

Dere trenger esker (for eksempel tomme fyrstikkesker) – en til hver konfirmant. Disse kan dere pynte og male som dere vil. Hver eske skal inneholde et sennepsfrø og et bibelvers. Finn et bibelvers dere selv liker, eller bruk noen av disse forslagene:

- «For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave.» (Ef 2,8)
- «Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Den som hører mitt ord og tror på ham som har sendt meg, han har evig liv» (Joh 5,24)
- «La ikke hjertet bli grepet av angst. Tro på Gud og tro på meg!» (Joh 14,1)

Skriv bibelversene pent ned på en lapp.

Eskene deler dere deretter ut til konfirmantene. Da kan dere gjerne også passe på fortelle litt om sennepsfrøet.

Sennepsfrøet

På Jesu tid var sennepsfrøet et bilde på det minste som kan vokse seg ut over hele jorden. Sånn er det også med troen. Den kan begynne som en liten følelse i hjertet, men derfra kan den vokse seg sterk.

I Matt 17,20 bruker Jesus igjen sennepsfrøet som et bilde. Der sier han til disiplene at det holder med tro så stort som et sennepsfrø for å flytte fjell. Det kan være godt å tenke på når vi møter problemer eller tvil som føles like uoverstigelige som et fjell. Den sennepsfrøstore troen trenger bare å holde til å flytte blikket fra fjellet til Jesus – der er hjelpen.

GUD

Se nå, det er bare jeg
som er Gud,
det finnes ingen annen
gud enn jeg.
Jeg bringer død,
og jeg gir liv,
jeg sårer og jeg leger,
og ingen kan berge
ut av min hånd.

5 Mos 32,39

Kommentarer til kapittelet

Hellig (s. 25 i CON DIOS). Hellighet er Guds fremste karaktertrekk, den sanneste beskrivelsen av hvem han er. Hvis vi vil vektlegge eller framheve noe i skrift, kan vi bruke fete eller store bokstaver. Hebreerne gjentok i stedet ordet, som regel to ganger. I 1 Mos 14,10 står det for eksempel i grunnteksten at kongene falt ned i gruver, gruver. Det var altså ikke snakk om noen liten gruve! (Tenk også på hvordan Jesus i eldre oversettelser sier «Sannelig, sannelig sier jeg eder.») I Jes 6,3 roper serafene derfor «Hellig, hellig, hellig er Herren Sebaot.» Guds hellighet framheves tre ganger – det er den sanneste beskrivelsen av Gud.

Nådig (s. 26 i CON DIOS). Forfatteren Philip Yancey forklarer Guds nåde på denne måten i *Nådens gåte*:

Nåden betyr at det ikke er noe vi kan gjøre for å få Gud til å elske oss høyere. Og nåden betyr at det ikke er noe vi kan gjøre for å få Gud til å elske oss mindre.

Også Dietrich Bonhoeffer har klart å beskrive betydningen av nåden på en konsentrert måte:

*Billig nåde handler om tilgivelse uten oppgjør.
Billig nåde handler om en idyllisert forsoning.
Billig nåde handler om oppstandelse uten Jesu kors.*

I en kommentar til disse ordene sier Per Arne Dahl i boka *Tro*:

Motsetningen til den billige nåde er den nåde som er kostbar og samtidig gratis. [...] Den billige nåde lar seg forene med å stå på sin rett, mens den kostbare nåde alltid lar nåde gå for rett. Og det er denne nåden vi inviteres til.

1+1+1=1 (s. 30 i CON DIOS). I *Se det i øynene* kommer C. S. Lewis med dette bildet: På et endimensjonalt plan kan man bare trekke rette linjer. På et todimensjonalt plan kan disse linjene danne en figur, for eksempel et kvadrat. På et tredimensjonalt plan kan disse kvadratene danne en kube. Vi mennesker befinner oss så å si på det todimensjonale planet, der to mennesker alltid er to atskilte personer. På det guddommelige planet, det tredimensjonale, finnes det fortsatt personligheter, men der kan tre personligheter kombineres til en og samme person. Vi har vanskelig for å forestille oss treenigheten, akkurat som den som alltid har levd på et todimensjonalt plan, har vanskelig for å forestille seg en kube. Men når vi en gang forstår det, kommer reaksjonen kanskje til å bli som for den som forstår forholdet mellom et kvadrat og en kube.

Det er noe vi aldri kunne ha gjettet, og som man likevel, når man først har blitt det fortalt, nesten får en følelse av at man burde ha vært i stand til å gjette seg til, ettersom det stemmer så godt med det vi allerede vet.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 40. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Å beskrive Gud, s. 41. Når konfirmantene har tenkt over det bildet de har av Gud, kan dere diskutere det sammen. Er det noen som har patent på «det sanne bildet av Gud»? Og omvendt – er virkelig hver og en fri til å skape seg sin egen Gud?

Argumenter for og imot Guds eksistens, s. 42. Det kan være interessant å diskutere hvilke konsekvenser de forskjellige alternativene får for mitt eget liv og for verden generelt. Ville det ha blitt annerledes hvis det plutselig ble uomtvistelig bevist at Gud fantes, alternativt at det ikke fantes noen Gud?

Tanker om Gud, s. 43. La konfirmantene besvare spørsmålene og diskutere deretter spørsmålene sammen. Man kan senere vende tilbake til denne diskusjonen, siden spørsmålene er en liten «smakebit» på de neste kapitlene. Skiftenøkkelen er for eksempel knyttet til kapittelet om Gud og det onde, mens treet er knyttet til kapittelet «Gud vår Far».

Vurderingsøvelser

Påstander til «Den varme stolen» (se s. 162):

- Det er viktig å tenke på om Gud finnes eller ikke.
- En dag vil vi kunne bevise om Gud finnes eller ikke.
- Hvis Gud finnes, er han både snill og slem.
- Verden hadde vært et bedre sted hvis alle trodde på Gud.
- Det var enklere å tro på Gud før i tiden.
- Det er samme Gud i alle religioner.
- Mennesker som tror på Gud, er ofte annerledes enn mennesker som ikke tror på Gud.
- Det er spennende å gruble på spørsmål knyttet til Gud og meningen med livet.
- Man burde snakke mer om Gud på skolen.
- Jeg tror at alle en eller annen gang i livet lurer på om Gud finnes eller ikke.

Aktivitet

Lag reklamer for Gud. Del konfirmantene opp i grupper og gi dem i oppdrag å tenke ut hvordan de ville ha laget en reklamefilm for Gud. Dette er oppgavene:

- Finn et tema for reklamefilmen.
- Velg ut noen skuespillere som dere vil bruke, og beskriv hvilke roller de skal spille.
- Lag et slagord for Gud.

Gruppene kan enten presentere resultatet i form av skisser, eller gjennom å «spille» reklamefilmen med skuespillerne.

Et dyr og en farge. Be konfirmantene tenke etter hvilket dyr og hvilken farge de ville ha valgt som symbol for Gud. Det er ikke noen riktige eller gale svar, alle kan assosiere fritt. Man tar så runden i gruppen og lar alle fortelle hvilket dyr de har valgt, og hvorfor, og deretter hvilken farge, og hvorfor.

Tips

Følgende lille historie kan fungere som et utgangspunkt for en diskusjon om forskjellige gudsbilder.

– Jeg tror ikke på Gud! sa mannen provoserende til presten som satt ved siden av han ved bordet.

– Jasså, svarte presten. Kan du fortelle litt om den Gud du ikke tror på?

– Jeg forstår ikke hvordan noen kan tro på en Gud som har sendt krig og elendighet til verden, som straffer en så fort en skulle finne på å gjøre noe som er morsomt, og som bare kommer med masse regler som forbyr alt mulig!

– Nei, du har rett, svarte presten ettertenksomt. Jeg tror heller ikke på din Gud.

Hjelpelederoppdrag

Hva mener du om Gud? s. 44. Et alternativ til selv å lede Vurderingsøvelsen er å la hjelpelederne forberede og lede den. Det er ingen lett oppgave, så selv rutinerte hjelpeledere kan synes det er greit at lederen iallfall er med i bakgrunnen.

Andakt

Den rikeste mannen i landsbyen

Carl var rik. Veldig rik. Så ofte han hadde anledning, begav han seg ut på lange rideturer rundt eiendommene sine og nøt alt han hadde oppnådd i livet.

En dag stanset han ved ei praktfull eik. Gamle Hans satt under eika og pakket ut matpakka si.

– Beklager, jeg så deg ikke, sa Hans da han etter en stund tittet opp på rytteren. Jeg satt bare her og takket for maten som jeg akkurat skal begynne å spise.

Carl så ned på den tørre brødiskiva og den magre osten som utgjorde den gamle mannens lunsj.

– Hvis det der var alt jeg hadde å spise, ville jeg ikke ha følt meg særlig takknemlig, sa han og skar en grimase.

– Å, det holder lenge for meg, sa Hans med et smil.

– Men du, forresten, det er merkelig at jeg skulle treffe på deg akkurat i dag, fortsatte Hans. I natt hadde jeg nemlig en veldig rar drøm. Om og om igjen hørte jeg en stemme som sa at i natt kommer landsbyens rikeste mann til å dø. Jeg vet ikke om det betyr noe, men jeg tenkte at det var best jeg fortalte deg det.

– For noe sludder, ropte Carl opprørt og galopperte vekk.

Men til tross for at han red både lenge og vel, klarte han ikke helt å glemme hva Hans hadde sagt. Da han kom hjem igjen, bestemte han seg for at han for sikkerhets skyld skulle ringe til doktoren. Han forklarte hva som hadde skjedd, og han ba doktoren komme og gi han en grundig undersøkelse.

– Det høres ut som det reneste sludder, sa doktoren, men hvis du vil, skal jeg naturligvis undersøke deg.

Etter å ha undersøkt Carl fra topp til tå, sa doktoren:

– Carl, du er frisk som en fisk. Det er absolutt ingen ting som tyder på at du skulle dø i natt.

Carl følte seg litt roligere, men han ba likevel doktoren om å holde han med selskap gjennom natta. De spilte kort fram til morgenkvisten, da de endelig sovnet.

Ved nitiden ble de vekket av en guttunge som stod og banket på døra.

– Jeg har en beskjed til doktoren. Han skal straks begi seg hjem til gamle Hans. Han døde mens han sov i natt.

I Guds rike gjelder andre spilleregler enn i samfunnet vårt. Den som er størst i Guds rike, behøver ikke å være den som er rikest, tøffest, flinkest eller penest. Gud ser på det som er på innsiden. Han ser hjertets rikdom, mot, styrke og skjønnhet. Og de dagene vi mislykkes i hjertet, ser han på vår tro, vår lengsel og vår kjærlighet.

Men mange som er de første, skal bli de siste, og de siste skal bli de første. (Mark 10,31)

Gud

Hva er det første du tenker på når du hører ordet «Gud»?

.....

.....

.....

.....

**Er det viktig å finne ut om Gud finnes?
Hvorfor / hvorfor ikke?**

.....

.....

.....

.....

Tror du at livet er enklere eller vanskeligere for den som tror på Gud, sammenliknet med den som ikke tror?

.....

.....

.....

Hvis du var Gud, hva ville du ha gjort for å få kontakt med mennesker?

.....

.....

.....

.....

De store spørsmålene

Har du tenkt over noen av disse spørsmålene?

- Hva er meningen med livet?
- Finnes Gud?
- Hvorfor finnes akkurat jeg?
- Er alt vi gjør, forutbestemt?
- Er verden ond eller god?
- Er Gud interessert i meg?

I den svake susingen

I Det gamle testamentet fortelles det om Elia, en mann som risikerte livet mange ganger når han gjorde som Gud ville. En gang utfordret han en gjeng av-gudsdyrkere til duell – den gud som kunne tenne en ild på et alter, skulle regnes som den mektigste guden. Ba'al (som avguden het) skulle kjempe mot Gud.

Ba'al-profetene begynte, og de ropte til Ba'al både lenge og vel. Men det skjedde ingen ting. Til slutt gav de opp og lot Elia prøve. Han øste masse vann over alteret og ba deretter til Gud – og plutselig slo det store flammer opp på alteret. Gud hadde vunnet.

Etter denne hendelsen måtte Elia flykte for sitt liv, for dronningen ville drepe han. Han gjemte seg i en hule, og der klaget han til Gud over at livet hans var i fare. I 1 Kong 19 står det at det først kom en stor og sterk storm som knuste alt som kom i dens vei. Men Gud var ikke i stormen. Så kom det et jordskjelv. Men Gud var heller ikke i jordskjelvet. Deretter kom det en ild. Men Gud var ikke i ilden heller. Til slutt kom det en svak susing, og i den svake susingen hørtes Guds røst. Gud trøstet Elia og lovte å hjelpe han.

Noen ganger gjør Gud storslagne og mektige ting, men like ofte høres han i den svake susingen – i hjertets røst.

Les 5 Mos 32,39. Stemmer dette bibelstedet med ditt bilde av Gud – at Gud er allmektig, eller finnes det grenser for hva Gud kan klare å gjøre?

Å beskrive Gud

Hvilke ord stemmer med ditt bilde av Gud? Sett ring rundt dem, eller skriv inn egne ord på de stiplede linjene. Stryk de ordene som du slett ikke synes passer til Gud.

Argumenter for og imot Guds eksistens

Skriv ned tre argumenter som du synes taler for at Gud finnes. Skriv deretter ned tre argumenter som du synes taler imot at Gud finnes. Du kan ta utgangspunkt i det du vet om mennesker, naturen, universet, vitenskapelige funn, ting du har opplevd i livet...

Argumenter FOR at Gud finnes

1.
.....
.....

2.
.....
.....

3.
.....
.....

Argumenter IMOT at Gud finnes

1.
.....
.....

2.
.....
.....

3.
.....
.....

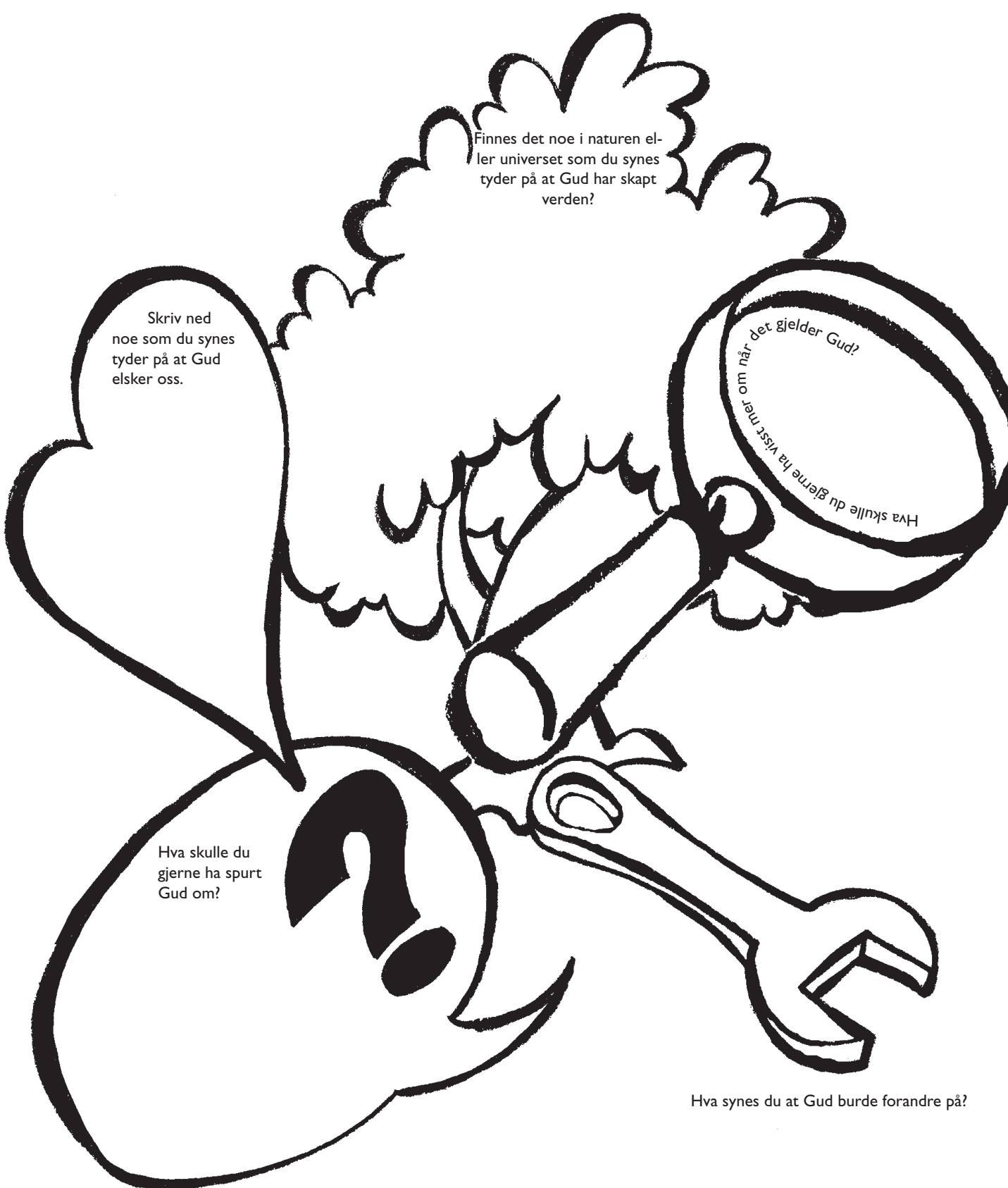
Hvilket argument synes du taler sterkest for at Gud ikke finnes?

.....

Hvilket argument synes du taler sterkest for at Gud finnes?

.....

Tanker om Gud

Finnes det noe i naturen eller universet som du synes tyder på at Gud har skapt verden?

Skriv ned noe som du synes tyder på at Gud elsker oss.

Hva skulle du gjerne ha spurt Gud om?

Hva skulle du gjerne ha vist mer om når det gjelder Gud?

Hva synes du at Gud burde forandre på?

Oppdrag:

Hva mener du om Gud?

**Oppgaven deres er å lede en vurderingsøvelse der konfir-
mantene skal ta stilling til forskjellige påstander om Gud.**

Dere skal lede en vurderingsøvelse som kalles «Den varme stolen». En vurderingsøvelse handler om å gi deltakerne muligheten til å tenke over hva de selv mener, samtidig som de lytter til hva andre mener. Det handler ikke om å fortelle dem om et synspunkt er rett eller galt – alle synspunkter er like mye verdt.

Emnet for Den varme stolen er Gud, og oppgaven deres går ut på å skrive 5–10 påstander om Gud. Tenk gjerne over hva dere selv mente om Gud da dere var konfirmanter.

Hvis dere synes det er vanskelig å finne på påstander, kan dere bruke noen av påstandene til høyre.

Eksempler på påstander

- Jeg tror at de fleste mennesker en eller annen gang i livet lurer på om Gud finnes.
- Hvis Gud finnes, er han både snill og slem.
- Det var enklere å tro på Gud før i tiden.

Slik fungerer Den varme stolen

Konfirmantene sitter på stoler i en ring. Det skal være en ledig stol.

Dere leser opp en påstand om gangen, og den som er enig i påstanden, reiser seg og setter seg deretter på en annen, ledig stol. Den som ikke er enig, eller som ikke rekker å ta stilling til påstanden, blir sittende.

Etter hver påstand kan dere ta en kort diskusjon der de som vil, kan få begrunne hvorfor de byttet plass eller ble sittende.

Tips:

- Begynn med enkle påstander som gjør at konfirmantene tør å komme i gang med øvelsen.
- Ikke gjør narr av eller ert noen for det valget han eller hun tar, eller de synspunktene han eller hun har. Det er viktig at alle føler at deres synspunkter er ok. Det er ikke akseptabelt med noen form for personangrep – det må aldri forekomme.
- Det er fort gjort som leder å komme med kommentarer av typen «Det var klokt sagt» eller «Godt tenkt». Men det ville være å vurdere konfirmantenes synspunkter, og det er ikke det Den varme stolen handler om. Alle synspunkter er like mye verdt, selv de som dere ikke er enig i, og som dere synes er helt feil. Hvis dere sier «Godt sagt» til en for å oppmuntre den personen, betyr det jo at alle som ikke får slike kommentarer, ikke har sagt noe som er like bra.

GUD OG DET ONDE

For så høyt har Gud
elsket verden at han gav
sin Sønn, den enbårne, for at
hver den som tror på ham,
ikke skal gå fortapt,
men ha evig liv.

Joh 3,16

Kommentarer til kapittelet

Det er ikke enkelt å snakke med konfirmantene om ondskap og om Djevelen – det er alltid en fare for at fascinasjonen for ondskaper tar overhånd. Men etter vår erfaring er det mange ungdommer i dag som har møtt en betydelig mørkere side av virkeligheten enn det vi i kirken tror. Det er viktig å våge å møte de spørsmålene og den redselen som kan forekomme i gruppen.

Dette er et vanskelig kapittel, og du bestemmer selv om du vil ta det opp, og i tilfelle hvordan du vil håndtere det. I forkant av denne konfirmant-timen kan det være godt å be noen om hjelp gjennom forbønn.

En kamp med ti runder (s. 33–35 i CON DIOS). En kortfattet presentasjon av frelseshistorien. I tilknytning til dette kan man bruke kopioriginalen *Profetier*, s. 49, og aktivitetsforslaget *Spørrespill*, s. 51–52.

The greatest trick ... (s. 36 i CON DIOS). Djevelen er en mester i forkledninger og masker. Men hva blir igjen når vi skreller bort bildene av en mann med geitefot og trearmet spyd, Hollywood-filmenes Armani-mann, dataspillmonsteret med grønne øyne ...? Kanskje det er bildet av død og tomhet som blir igjen?

Det kan også være interessant å snakke om forskjellen på Djevelen som splitter (det greske

diabolos betyr bokstavelig talt «den som slår i stykker») og Gud, som er hellig – hel. Se også kopioriginalen *På besøk i helvete*, s. 50.

Vanskelige spørsmål om ondskap (s. 37 i CON DIOS). I *Kristen med god grunn* påpeker Stefan Gustavsson at ondskaper i verden er et dårlig bevis mot Guds eksistens. Han argumenterer på denne måten:

- Dersom vi snakker om noe som er ondt, så betyr det også at det må finnes noe som er godt.
- Dersom det finnes både onde og gode handlinger, så må det finnes en norm som sier hva som er hva.
- Dersom vi forutsetter en absolutt norm, må det også finnes en normgiver. Dette kan ikke være menneskene – hvordan skulle vi kunne bestemme hva som er godt og hva som er ondt? Ikke gjennom demokrati, diktatur eller anarki – resultatet blir i samtlige tilfeller at moral blir noe subjektivt og foranderlig. Nei, normgiveren må være noen som står over menneskene.
- Konklusjon: Dersom vi snakker om ondskap og godhet, forutsetter vi at det finnes en høyere makt / Gud.

Gustavsson peker også på at kristen tro gir svar på ondskapers problem, men ikke på lidelsens problem. Problemet med ondskaper og hvordan den oppstår, er teoretisk og kan gis et teoretisk svar

ut fra den frie viljen og syndefallet. Men lidelsens problem handler om eksistensielle spørsmål – hvorfor rammes akkurat jeg, akkurat nå, akkurat på denne måten? Bibelen gir ingen teoretiske svar på det spørsmålet, men midt i den ubegripelige lidelsen tilbyr Gud seg selv og sin trøst.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 48. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Profetier, s. 49. I forbindelse med dette arbeidsarket kan det være interessant å ta opp forskjellen på jødedommens og kristendommens syn på Jesus.

Mika 5,2 – Matt 2,1-6
Jes 7,14 – Matt 1,18-23
Jer 31,15 – Matt 2,16-18
Sak 9,9 – Matt 21,1-11
Sal 22,19 – Matt 27,33-36

På besøk i helvete, s. 50. I denne «artikkelen» benytter vi oss av klisjéer og bilder på Djevelen og helvete som selvsagt er veldig naive. Men kopioriginalen har først og fremst til hensikt å belyse to poeng:

- Det er djevlskap i ordets rette betydning når mennesker går rundt og tror at de ikke er noe verdt.
- Ondskaper kan aldri seire over kjærligheten.

Vurderingsøvelse

Spørsmål til Tenk om det hadde vært omvendt (se s. 163):

Hvis ondskaper hadde hatt all makt, hvordan ville verden da ha sett ut? Og hva kan vi gjøre for at det ikke skal bli slik?

Poenget med øvelsen er å imøtegå påstanden «Gud kan ikke finnes når verden ser ut som den gjør». Det er imidlertid viktig å avslutningsvis legge vekt på at Gud har makten, og at vi kan være til hjelp i kampen mot det onde, selv om resultatet allerede er bestemt på forhånd.

Aktivitet

Spørrespill, s. 51–52. Dette spillet handler om frelseshistorien, og konfirmantene kan spille parvis mot hverandre.

Tips

I andaktsboka *Under huden* (Wirén og Johansson) er det en utrolig sterk fortelling om Gud og lidelse. Fortellingen heter «Jenta fra Bosnia» og skildrer et møte mellom en reporter og ei jente på 17 år. Store deler av jentas liv har bestått av krig.

– Hvordan kan du fortsatt tro på en kjærlighetsfull Gud etter alt det onde du har opplevd? spør reporteren.

Svaret spretter tilbake i form av tre spørsmål.

– Tror du at det er *Gud* som har kriget i Bosnia? spør jenta. – Og hvordan tror du at vi hadde holdt ut alle disse årene med lidelse hvis ikke Gud hadde gitt oss styrke? Dessuten – hvordan skal vi kunne tro på en framtid i fred hvis ikke Gud er med oss?

Møtet mellom jenta og reporteren var et møte mellom to verdener. Reporteren som hadde betraktet ondskaper gjennom TV-skjermen, kunne slenge ut av seg spørsmålet om Guds eksistens – for han var ikke svaret så viktig. Men for jenta som hadde levd midt i skrekken, var spørsmålet – og svaret – livsviktig.

Hjelpelederoppdrag

Dramatiser «Størst av alt er kjærligheten»,

s. 53–54. Skuespillet handler om at ondskaper ikke kan seire over kjærligheten. Til dette skuespillet trengs det lys med mansjetter og nyere aviser.

Andakt

Sann fred

For lenge siden var det en konge i et land langt borte som utlyste en konkurranse. Den kunstneren som kunne male et bilde som forestilte sann fred, skulle få rikelig med belønning.

I løpet av de neste månedene strømmet bidragene inn. Etter at kongen hadde studert maleriene lenge og vel, stod valget til slutt mellom to forskjellige bidrag.

Det første maleriet var et utrolig vakkert bilde av et fjell ved et vann. De mektige fjellene med de snødekte toppene stod i vakker kontrast til den dypblå himmelen. Fjellene og trærne speilet seg krystallklart i vannets blanke overflate. Kongen likte maleriet veldig godt, men det var ikke en opplagt vinner.

Det andre maleriet var helt ulikt det første. Det forestilte en brusende foss der vannet styrtet nedover en fjellvegg. Himmelen var dekket av mørke skyer som gav inntrykk av at et uvær var underveis. Men den som kikket ekstra nøye etter på maleriet, oppdaget at helt i ytterkant av de styrten- de vannmassene, på en liten hylle i fjellveggen, hadde kunstneren malt en fugl som lå i redet sitt. Fuglen lå trygt, til tross for uroen rundt den.

«Det er dette maleriet som er vinneren,» sa kongen til slutt. «For sann fred er ikke fravær av storm. Sann fred er å finne ro midt i stormen.»

Livet er ikke enkelt. Vi lever i en verden der kampen mellom det gode og det onde pågår for fullt. Gud har ikke lovet at vi skal være spart for alle vanskeligheter hvis vi bare tror på han, men han har derimot lovet at han alltid skal være med oss.

*Bakfra og forfra omgir du meg,
du har lagt din hånd på meg.
(Sal 139,5)*

I Guds hånd finner vi sann fred, selv når det stormer rundt oss.

Gud og det onde

Synes du verden er mest ond eller mest god? Hvorfor?

.....
.....
.....

Hvis du kunne forandre en ting i verden, hva ville du ha forandret?

.....
.....
.....

Vi vet jo nesten alltid hva som er riktig å gjøre – hva som er godt. Hvorfor velger vi likevel iblant å gjøre det som er galt?

.....
.....
.....

Bibelen sier at Gud har skapt oss med frihet til å velge hva vi vil tro på, og hva vi vil gjøre. Tenk deg at Gud i stedet hadde skapt oss uten fri vilje – at alle automatisk hadde trodd på Gud og gjort det han ville.

Hva ville da ha blitt bedre enn det er nå? Hva ville ha blitt verre?

.....
.....
.....
.....

Les Joh 3,16. Prøv så å bytte ut «verden» og «hver den» med ditt eget navn!

Ansvarstest:

Det er mye som forårsaker sorg og lidelse i verden. Hva kan vi gi Gud skylden for, og hva er menneskenes ansvar? Kryss av for det du mener menneskene er skyld i.

- Krig
- Sult
- Naturkatastrofer
- Sykdommer
- Fattigdom
- Trafikkulykker
- Miljøkatastrofer

Ondskapen i verden

På TV ser vi reportasjer om barn som sulter. Avisene skriver daglig om mennesker i nød. Og i et land der det nærmest ses på som en menneskerett å ha mobiltelefon, TV og datamaskin, er det mennesker som mangler tak over hodet.

Det gjør meg så sint.

En dag spurte jeg Gud: «Hvordan kan du tillate at det finnes på mye ondskap og nød og elendighet i verden? Hvorfor gjør du ingen ting med det?»

En stund ble det helt stille.

Så svarte Gud: «Men jeg har jo gjort noe med det.

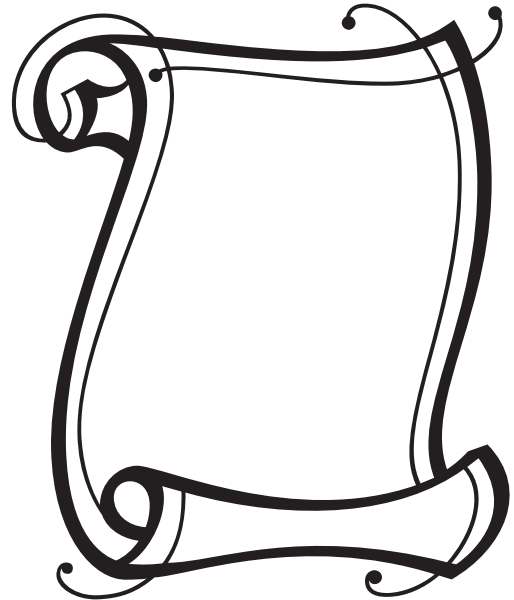
Jeg har skapt deg.»

Profetier

Slå opp de fem bibelstedene i Det nye testamentet og se om du kan finne ut hvilken profeti i Det gamle testamentet de hører sammen med.

Trekk en strek mellom bibelverset og profetien som hører sammen.

Profeti i Det gamle testamentet

Kristus skal bli født i Betlehem (profeti av Mika i Mika 5,2).

Kristus skal bli født av en jomfru (profeti av Jesaja i Jes 7,14).

Det skal skje barnemord i forbindelse med Kristi fødsel (profeti av Jeremia i Jer 31,15).

Kristus skal ri inn i Jerusalem på et esel (profeti av Sakarja i Sak 9,9)

Soldatene skal kaste lodd om Kristi klær når han korsfestes (profeti av David i Sal 22,19).

Oppfyllelse i Det nye testamentet

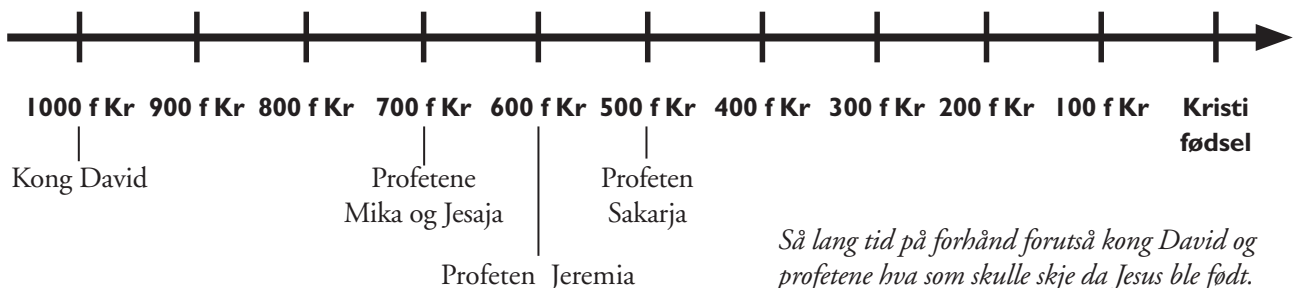
Matt 2,16-18

Matt 1,18-23

Matt 21,1-11

Matt 27,33-36

Matt 2,1-6

På besøk i helvete

Når jeg har banket tre ganger på den store porten, åpnes den. «Velkommen til helvete,» sier en buldrende stemme. Porten slås igjen, og det er ingen vei tilbake. Nå er det tid for et intervju – med Ondskapen himself.

Helvete likner slett ikke på det bildet man har dannet seg fra Hollywood-filmer og skrekkehistorier. Når man er her, virker disse bildene så komiske at det nesten er latterlig. Men bare nesten.

Selve atmosfæren på dette stedet tar livet av alt som heter latter og glede. Men til tross for at helvete er så forskjellig fra alle bilder man har sett, er det likevel vanskelig å beskrive det. Det er nesten lettere å beskrive hva som ikke finnes her ... Her finnes ikke noe kjærlighet, ikke noe glede og ikke noe håp.

Så står han plutselig der i egen høy person – Djevelen, Satan, Lucifer eller hva man nå vil kalle han. Luften gjenomsyres umiddelbart av en skarp lukt. Det tar litt tid før hjernen har analysert den og gjenkjenner den. Det er lukten av maktbegjær, av hat og ... det er noe annet også, men jeg har ikke tid til å gruble over det nå. Det er på tide å stille det første spørsmålet.

– Du ser ikke akkurat ut som den figuren med bukkehorn og hale som man ofte ser deg avbildet som?

– Nei, det stemmer. Men jeg har ingenting imot at dere forestiller dere meg på den måten. Vet dere hvor mange som avfeier meg som noe ufarlig, takket være det sagnfigurbildet der? Det gir meg masse spillerom ...

– Hvordan er det med alle navnene dine da? Gir de et riktig bilde av deg? Ta for eksempel Satan, som egentlig betyr Anklager, eller Motstander. Hvor kommer

det navnet fra?

– Man kan vel si at jeg ser det som min rolle i universet å være nettopp anklager. Dere mennesker gjør jo ofte så mye galt, ikke sant? Hvordan ville verden ha sett ut dersom alle resonerte som fiendesiden – tilgivelse til alle og alt det der tullet. Nei, et menneske som har syndet og gjort noe galt, skal selvsagt stilles til ansvar for det. Og det er der jeg kommer inn i rollen som anklager. Jeg påpeker hvert eneste lille feiltrinn, hver eneste urene handling, hver eneste ondsinnet tanke.

I tillegg har jeg jo andre metoder også. Jeg trenger ikke alltid selv å være den som anklager mennesker. Du kjenner kanskje til hekseprosessene i middelalderen? Der lyktes jeg å skape panikk og skrekk over hele verden da menneskene begynte å anklage hverandre i øst og vest.

Nå i det siste har jeg brukt litt mer raffinerte metoder og har i stedet satset på å få mennesker til å anklage seg selv. «Jeg er ikke pen nok. Jeg duger ikke til noe. Jeg fortjener ikke å bli elsket.» Så lenge mennesker bare hører den stemmen inni seg, så hører de ikke stemmen til fienden min.

– Men det finnes jo en masse mennesker som har det virkelig fælt nettopp på grunn av slike tanker. Tar du ikke noe som helst ansvar for det?

– Ikke skyld på meg! Alt jeg gjør, er å sette spørsmålsteget ved sannheten i påstanden som fienden kommer med. «Du er verdifull. Du er elsket.» Pøh! For noe tull!

– Hvilket budskap har du til menneskeheten i dag?

– Tja ... Jeg vil jo at mennesker skal bli bevisst sitt eget potensial, rett og slett. Hvordan har det seg at så mange

av dere moderne, opplyste mennesker fortsatt tror at dere trenger hjelp og godkjenning fra en eldgammel gud? Dere er jo selv nesten like mektige som guder – dere burde tro litt mer på deres egne evner! Og forresten – Gud har vel aldri noen gang forbudt dere å prøve å bli så framgangsrike som mulig?

– Over til noe helt annet. Den påsken for snart 2000 år siden da Jesus døde og stod opp igjen – det var jo en skikkelig fiasko for din del. Kommentarer?

– Det der har jo blitt så feilsitert. I to dager hadde jeg faktisk seieren innen rekkevidde. Jeg vil ikke snakke om det der. Jeg ser heller framover.

– Men hjelper det egentlig? Du er jo allerede dømt til å mislykkes.

– Nå forstår jeg ikke hva du mener.

– Jo, Bibelen beskriver jo hvordan du kommer til å tape den siste kampen.

– Denne samtalen har sporet helt av. Det vil jeg heller ikke gå inn på. Vi setter strek her.

Og der tar intervjuet plutselig slutt. Sekunder senere hører jeg drønnen av helvetes porter som slår igjen bak meg. Besøket er over og tankene surrer rundt i hodet. Denne Mørkets fyrste er sannelig en skrekkinnjagende figur. Men likevel ... den lukten som var blandet med hat og maktbegjær, og som var så vanskelig å identifisere ... Var det ikke redsel? Redsel for Gud, for kjærligheten?

Jeg trekker pusten dypt og fyller lungene med ren, frisk luft, og hjertet føles straks lettere. Nei, ondskapen kommer ikke til å seire – for størst av alt er kjærligheten.

Ikke glem å lese Rom 8,38–39. Du er omsluttet av Guds kjærlighet, og det er ingenting som kan bryte gjennom det forsvaret!

50:50 ?

Start

Verden skapes

[Empty box]

Syndefallet

[Empty box]

Gud gir oss budene

[Empty box]

Profet-tiden

[Empty box]

Jesus blir født ...

[Empty box]

... og går rundt på jorden

[Empty box]

Jesus dør og står opp igjen

[Empty box]

Den første kirken

Jesus kommer tilbake

MÅL

Nåtid

Regler:

Begynn med å finne dere hver deres spillebrikke. Dere kan godt bruke en binders, en mynt, et viskelær eller liknende.

Spiller A begynner med å stille spørsmål nr. 1 til Spiller B. Hvis Spiller B svarer riktig, kan han eller hun flytte to felt fram. Hvis B ikke

kan svare, kan B be om en ledetråd. Ledetråden består av et bibelvers, og hvis B kan slå opp bibelverset og finne riktig svar, kan B flytte ett felt fram. (Bestem på forhånd om dere skal en maksimumstid for hvor lenge man kan lete.) Deretter er det B sin tur til å stille A et spørsmål, på tilsvarende måte. Den spilleren som først kommer i mål, har vunnet.

Bonusrutene 50/50 og ?

Begge spillerne kan også bruke de to bonusrutene.

Den første heter 50/50. Når som helst i løpet av spillet (men bare én gang) kan spilleren benytte seg av denne ruten. Da leser motspilleren opp de to bibelversene som er angitt under 50/50 på spørrelappen.

Spørsmålsteget. Da leser motspilleren opp spørsmålet som er angitt under spørsmålsteget på spørrelappen. Hvis spilleren svarer riktig, kan han eller hun flytte to felt fram. Svarer spilleren feil, skjer det ingenting.

Start

Verden skapes

[Empty oval]

Gud gir oss budene

[Empty oval]

Profettiden

[Empty oval]

Jesus blir født ...

[Empty oval]

... og går rundt på jorden

[Empty oval]

Jesus dør og står opp igjen

[Empty oval]

Den første kirken

[Empty oval]

Jesus kommer tilbake

MÅL

Nåtid

50:50 ?

Spørsmål til motspilleren

1. Hvem ble skapt først – Adam eller Eva?

Ledetråd: 1 Mos 1,21-22

Svar: Adam

2. Hva het treet som Adam og Eva ikke fikk spise av?

Ledetråd: 1 Mos 2,16-17

Svar: Treet som gir kunnskap om godt og ond / Kunnskapens tre

3. Nevn to av budene som Gud gav til folket.

Ledetråd: 2 Mos 20,1-17

Svar: Se bibelversene for fasit

4. Hvem sitt budskap var det profetene bar fram?

Ledetråd: Jer 10,1

Svar: Guds/Herrens

5. Hva het moren til Jesus?

Ledetråd: Luk 1,30-31

Svar: Maria

6. Hvem var det som forhørte og dømte Jesus på langfredag – «pint under ...» som vi sier i Trosbekjennelsen?

Ledetråd: Mark 15,1

Svar: Pilatus

7. Hvor mange dager etter at Jesus døde, stod han opp igjen?

Ledetråd: Luk 24,7

Svar: Den tredje dagen

8. Hvilken dag kom Den hellige ånd til disiplene?

Ledetråd: Apg 2,1-4

Svar: Pinsedagen

9. I Bibelens siste bok snakkes det om dyrets tall. Hvilket tall er det?

Ledetråd: Åp 13,18

Svar: 666

Rut 1,3 eller Luk 3,15

Når motspilleren velger 50:50, kan han eller hun velge

ett av disse bibelversene og slå det opp. Hvis tallet «to» er nevnt i bibelverset, kan spilleren flytte ett felt fram. Hvis det ikke er nevnt, flytter spilleren ett felt tilbake.

Hva heter de fire første bøkene i Det nye testamentet? De trenger ikke å oppgis i

riktig rekkefølge.

Svar: Matteus, Markus, Lukas og Johannes.

Ved riktig svar flytter spilleren to felt framover. Ved feil svar skjer det ingenting.

Spørsmål til motspilleren

1. Hva gjorde Gud den sjuende dagen i skapelsesuken?

Ledetråd: 1 Mos 2,2

Svar: Hvile

2. Hvem lurte Adam og Eva til å spise av den forbudte frukten?

Ledetråd: 1 Mos 3,13

Svar: Slangen (Djevelen)

3. Hvem tok imot de ti bud?

Ledetråd: 2 Mos 24,12

Svar: Moses

4. Nevn en av profetbøkene i Det gamle testamentet.

Ledetråd: Innholdsfortegnelsen i Bibelen

Svar: Alt fra Jesaja til Malaki er profetbøker

5. Hvilken by ble Jesus født i?

Ledetråd: Matt 2,1

Svar: Betlehem

6. Hva het disippelen som forrødte Jesus?

Ledetråd: Joh 18,5

Svar: Judas

7. Hvordan døde Jesus?

Ledetråd: Matt 27,26

Svar: Han ble korsfestet

8. Hvem er Hjelperen, eller talsmannen, som Jesus lover å sende til disiplene?

Ledetråd: Joh 14,26

Svar: Den hellige ånd

9. Hvem har skrevet Bibelens siste bok?

Ledetråd: Åp 1,4

Svar: Johannes

1 Mos 9,1 eller Luk 15,11

Når motspilleren velger 50:50, kan han eller hun velge

ett av disse bibelversene og slå det opp. Hvis tallet «to» er nevnt i bibelverset, kan spilleren flytte ett felt fram. Hvis det ikke er nevnt, flytter spilleren ett felt tilbake.

Si de tre første linjene av Fadervår eller Vår far.

Svar: «Fader vår,

du som er i himmelen! La ditt navn holdes hellig.», «Fader vår, du som er i himmelen! Helliget vorde ditt navn;» eller «Vår Far i himmelen! La navnet ditt helliges. La riket ditt komme.»

Ved riktig svar flytter spilleren to felt framover. Ved feil svar skjer det ingenting.

Oppdrag:

Størst av alt er kjærligheten

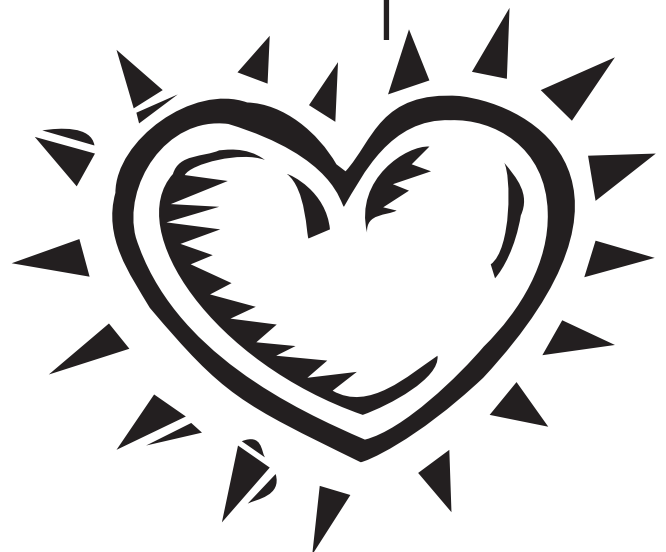
Oppgaven deres er å sette opp et skuespill som minner oss på at ondskapen i verden aldri vil seire over kjærligheten.

Les gjennom manuset til skuespillet «Størst av alt er kjærligheten». Bla så igjennom noen aktuelle aviser og se etter passende artikler om ondskapen i verden. Det holder å lese noen linjer fra artikkelen. Les heller flere korte avsnitt fra flere artikler enn én lang artikkel.

Skuespillet er ikke så komplisert, men det kan likevel være lurt å øve på det noen ganger før dere framfører det.

Tips:

- Hvis dere er flere enn fem, kan tekstene som Stemme A og Stemme B leses, deles opp på flere personer.
- Hvis dere er færre enn fem, kan dialogen mellom Stemme A og Stemme B skrives om, slik at den leses av bare én person.
- Dere kan eventuelt også be en leder lese deler av teksten. De som holder lysene, må passe på at de beveger seg forsiktig, så ikke lysene slukkes på feil tidspunkt.

Størst av alt er kjærligheten

Tre personer kommer inn på scenen med hvert sitt tente lys i hånden.

- Lyset mitt brenner for håpet i verden, sier den første.
- Lyset mitt brenner for troen i verden, sier neste person.
- Lyset mitt brenner for kjærligheten i verden, sier den tredje.

Det blir stille en kort stund. Deretter høres Stemme A som leser høyt fra noen avisartikler om krig og sult i verden.

- Finnes det altså ikke noe håp i verden? sier den første lysbæreren og blåser ut lyset sitt.

Stemme A fortsetter å lese fra avisartiklene om all ondskapen som finnes rundt oss.

- Finnes det altså ingen tro i verden? sier den andre lysbæreren og blåser ut lyset sitt.

Igjen blir det stille en kort stund.

- Da er det kanskje lite greit å gi opp, sier Stemme A.
- Nei! sier Stemme B. Paulus sier i Romerbrevet at vi ikke skal la oss overvinne av det onde, men at vi skal overvinne det onde med det gode.
- Men hvordan skal vi klare det? spør Stemme A.
- Jo, Gud har lovet å være med oss. «For Herren din Gud går med deg. Han slipper deg ikke og svikter deg ikke,» sier han i 5. Mosebok.
- Men hva betyr det? spør Stemme A.
- At «Så blir de stående disse tre: Tro, håp og kjærlighet. Men størst blant dem er kjærligheten.»

Når Stemme B leser «... størst blant dem er kjærligheten», tenner den tredje lysbæreren de to andre lysene ved hjelp av lyset sitt. Ondskapen har ikke seiret.

Gud vår Far

Alle som tok imot ham,
dem gav han
rett til å bli
Guds barn.

Joh 1,12

Kommentarer til kapittelet

I tre dimensjoner (s. 51 i CON DIOS). Peter Halldorf beskriver i Drikk dypt av Ånden på en veldig vakker måte hva det betyr å være skapt i Guds bilde.

Et avbilde forutsetter et 'urbilde'. Avbildet kan være likt eller ulikt urbildet, men det kan aldri strykes ut. Synden forvansker menneskets likhet med Gud, i verste fall til ugjenkjennelighet, men det opphører aldri å være Guds avbilde – synden kan ikke berøve oss vår identitet. Som Guds avbilde har mennesket fra begynnelsen potensial til å gjenspeile den Uskapte Guden, ikke i sin egen natur, men ved at det i sin skapte natur har evnen til å romme Gud, som et tempel for Den hellige ånd. Som Maksimus Bekjenneren uttrykker denne side av evangeliet: 'Det Gud er av naturen, blir mennesket gjennom nåden.'

Kuriosa. Det guddommelige lyset. En gammel jødisk legende forteller at da Gud bestemte seg for å skape verden, måtte han begynne med å trekke tilbake en del av sitt himmelske lys som fylte universet. På den måten fikk han ryddet plass til hav og land, til trær og busker, til sommerfugler og løver og marihøner og delfiner.

Så Gud pustet inn lyset og lot det flyte inn i noen himmelske kar der stråleglansen ble lagret.

Og Gud skapte og så at det var godt.

Men i himmelen oppstod det et problem. For det finnes ikke noe kar, ikke engang et himmelsk sådan, som klarer å holde på det guddommelige lyset særlig lenge. Lyset var ment å fylle universet – det skulle ikke gjemmes unna.

Det tok derfor ikke lang tid før lyset brøt seg ut av karet med voldsom kraft. Karet ble knust i millioner av småbiter – men også lyset ble brutt ned til små lysglimt i den kraftige eksplosjonen.

De ødelagte bitene fra karet falt ned på den nyskapte jorden og ble til all den ondskapen og lidelsen og smerten jorden lider under. Men en dag skal de ødelagte bitene samles sammen igjen og repareres til sin opprinnelige form.

Og lyset da, hva skjedde med det? Jo, hvert eneste lite glimt av Guds himmelske lys ble til en sjel hos et menneske.

Da Eva ble skapt. En annen legende forteller om da Eva ble skapt. Det var nemlig sånn at Adam hadde begynt å føle seg litt utenfor. Alle dyrene som Gud hadde skapt, hadde jo en partner, hadde han lagt merke til.

Så Adams skytsengel kom til Gud og sa: «Mannen du skapte, er ensom.» Og Gud svarte: «Kanskje Adam trenger et kjæledyr?»

Gud viste fram alle dyrene han hadde skapt – elefanten med den finurlige snabelen, sjiraffen med det staselige halsen, den vakre sommerfuglen og

den kloke uglen – men det var ingen som egnet seg til å holde Adam med selskap.

«Nå,» sa Gud, «da skal jeg velge et dyr til han som aldri skal vike fra hans side, og som skal gjenspeile min kjærlighet til han. Uansett hvor sint eller utrivelig eller barnslig Adam er, så skal dette bli en venn som aldri forlater han.»

Og slik ble det. Adam ble veldig glad da Gud kom med et nytt dyr som Gud presenterte som Hund.

Adam og Hund trivdes veldig godt sammen – Adam spaserte rundt i den vakre hagen, mens Hund logret fornøyd med halen og kikket opp på sin herre med hengivent blikk.

Men en dag kom Adams skytsengel til Gud igjen med et nytt problem.

«Gud, etter at du gav Hund til Adam, har Adam begynt å bli høy på pæra. Han tror at han har gjort seg fortjent til all denne beundringen. Hund har virkelig lært han om kjærlighet, men ingen har lært han noe om ydmykhet.»

Så Gud bestemte seg for å gi Adam enda et kjæledyr. «Dette dyret skal minne Adam på hvilke begrensninger han har, at han ikke er universets sentrum.»

Så Gud gav Katt til Adam. Katt hadde slettes ikke til hensikt å adlyde Adam eller smiske for han. Katt gjorde som den selv ville. Og da Adam så på Katt, ble han minnet på hvor lite han selv hadde å si.

Men til tross for at Adam ble god venn med både Hund og Katt, følte han seg likevel litt ensom iblant. Han var fortsatt den eneste i sitt slag.

Så Gud skapte kvinnen.

Ikke fra jordens støv, slik at hun skulle bli hans konkurrent, men fra hans egen kropp, slik at han skulle elske henne som han elsket seg selv.

Ikke fra føttene hans, slik at han skulle trampe på henne.

Ikke fra hodet hans, slik at hun skulle styre over han.

Ikke fra hendene hans, slik at hun skulle bli hans tjenerinne.

Men fra ribbeinet hans, slik at hun skulle bli hans like – nær hjertet hans, for at hun skulle leve livet sammen med han.

Vurderingsøvelse

Foreta to assosiasjonsøvelser – en rundt ordet mamma og en rundt ordet pappa. Hva er likt og hva er forskjellig? Hva stemmer med Gud?

Dere kan også prøve å rangere de egenskapene som gode foreldre skal ha, i en 5-på-topp-liste.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 58. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Din oppgave i verden, s. 59. Det er nok mange av oss som er glad for at Gud ikke valgte ut akkurat oss til å utføre Mor Teresas arbeid i verden. Samtidig er det viktig å huske at det jeg gjør blant vennene mine, er like mye verdt i Guds øyne som det Mor Teresa gjorde. Man trenger ikke å bli verdensberømt for å kunne påvirke verden.

Aktivitet

Hent fram skapergleden! Del gruppen opp i grupper på fem og gi alle gruppene 10 minutter til å finne opp en maskin som kan utføre noe spesielt. Gruppene skal bygge maskinene av sine egne kropper – hver person er altså en del av den store maskinen. Maskinen skal ikke tidligere være oppfunnet. Hver gruppe viser deretter fram maskinen sin for de andre ved hjelp av en ordlek, og så kan de andre gjette hva slags maskin det er.

Hjelpelederoppdrag

Dramatiser liknelsen om den bortkomne sønnen, s. 60. Hjelpelederne dramatiserer liknelsen, eventuelt i en modernisert form.

Andakt

Den sprukne vannbøtta

Det var en gang en mann som hadde to vannbøtter. Han festet bøttene i hver ende av en lang stokk som han la over skuldrene hver morgen når han gikk for å hente vann i bekken.

Den ene bøtta var i perfekt stand, mens den andre hadde en stor sprekke som gjorde at bøtta bare var halvfull etter turen fra bekken til huset.

En dag da mannen holdt på å fylle bøttene i bekken, klarte ikke den sprukne bøtta å holde seg lenger.

– Jeg skammer meg så forferdelig, gråt bøtta. Jeg gjør en elendig jobb. På grunn av sprekken min får du bare halvparten så mye vann av meg som du skulle hatt. Jeg føler meg så mislykket!

– Jeg visste ikke at du følte det sånn, svarte mannen bekymret. Men gjør meg en tjeneste. Se nøye på veien når vi nå går tilbake til huset.

Da de var kommet tilbake til huset, spurte mannen:

– La du merke til de vakre blomstene i veikanten?

– Ja, snufset bøtta.

– La du merke til at de bare vokste på din side av veien? Du skjønner, jeg har alltid visst om sprekken din. Derfor plantet jeg blomster i veikanten, og du har vannet dem hver dag. Hvis du ikke hadde vært som du er, kunne jeg ikke hver dag ha plukket blomster og satt på bordet. Uten sprekken din ville både veikanten og huset ha gått glipp av denne blomsterprakten!

Mennesker er like ømfintlige som leirkrukker. Noen ganger går vi i stykker. Men Gud er vår Far – han slutter ikke å elske oss når vi føler oss elendige. Han løfter oss opp og bærer oss.

*Lovet være Herren fra dag til dag! Gud bærer oss, han er vår frelse.
(Sal 68,20)*

Til tross for våre mangler og våre feil kan vi bli brukt. Noen ganger kan til og med vår mislykkethet være til hjelp for noen andre.

Gud vår Far

Hva tror du Gud tenker og føler når han ser på alt han har skapt?

.....
.....
.....

Nevn en ting som du er fornøyd med at Gud har skapt ved deg.

.....
.....
.....

Hva kan et barn forvente seg av foreldrene sine?

.....
.....
.....

Hva kan foreldrene forvente seg av barna sine?

.....
.....
.....

Les Joh 1,12. Hva tror du det innebærer å være Guds barn?

Drømmepappaen:

Kryss av for tre personer som du gjerne skulle ha satt sammen til din drømmepappa. (For eksempel oppfinnsom som Pippi, skjeggete som Julenissen og med like tøff hatt som gubben Pettersen.)

- Fantomet
- Bamse
- Onkel Skrue
- Einstein
- Pippi
- Statsministeren
- Gubben Pettersen
- Bill Gates
- Læreren på barneskolen
- Julenissen
- Harry Potter
- Den gode feen i Askepott

Gud er som en mor

Bibelen gir oss ikke bare mannlige bilder (som konge og far) når den skal beskrive Gud. Jesus bruker for eksempel bildet av høna som samler kyllingene under sine vinger, når han beskriver hvordan han ønsker å ta hånd om Israels folk.

En annen gang sammenlikner han Gud med en kvinne som har mistet en sølvmynt. Når hun finner den, blir hun overlykkelig og deler gleden med alle vennene sine. Så glad blir Gud også når noen bestemmer seg for å tro på han.

Og i Jes 49,15 bruker Gud selv bildet av en mor: «Kan en kvinne glemme sitt diende barn og ikke ha ømhet for sønnen hun fødte? Og selv om en mor kan glemme, så vil jeg aldri glemme deg.»

Din oppgave i verden

Bibelen sier at det ikke er et eneste menneske som har blitt til ved en tilfeldighet. Du er skapt av en spesiell grunn. Hvis ikke du fantes, ville det ha vært et tomrom som ingen andre kunne ha fylt.

Hva ønsker du å bety for familien din og vennene dine?

.....
.....
.....
.....
.....

Hva vil du jobbe med, og hvorfor?
Hvilken oppgave tror du at Gud har til deg?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Hva skulle du gjerne ha forandret i verden? Hvordan vil du gjøre det?

.....
.....
.....
.....
.....

Oppdrag:

Dramatiser liknelsen om den bortkomne sønnen

Oppgaven deres er å framføre en av de mest populære liknelserne i Bibelen, nemlig liknelsen om den bortkomne sønnen. Det er en av de vakreste beskrivelsen i Bibelen av Gud som en kjærlig far.

Les Luk 15,11-32 – Liknelsen om den bortkomne sønnen.

Begynn med å fordele rollene ut fra hvor mange dere er (for eksempel faren, to sønner, festende venner, svineeieren). Sett deretter opp en punktvis liste med de viktigste hendelsene i skuespillet, uten å skrive ned noen replikker. (Sønnen ber faren om sin del av arven, faren går sørgmodig med på det, sønnen reiser utenlands og fester ...) Deretter kan dere begynne å øve og improvisere fram replikkene.

Bakgrunn

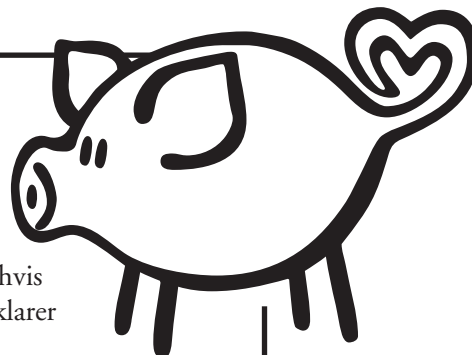
Akkurat som i dag var det på den tiden vanlig at sønnene fikk sin del av arven etter at faren var død. Noen ganger hendte det imidlertid at arven ble fordelt mens faren levde, men da skjedde det på farens initiativ. Her er det sønnen som ber om å få ut arven, noe som innebærer at han ikke hadde særlig respekt for faren. Det at sønnen ble grisepasser, er også av betydning. Griser ble nemlig sett på som urene dyr som de verken kunne spise eller ofre. For å beskytte seg mot «urenhet» unngikk jødene til og med å ta på dem. Å mate svin var altså en av de mest fornedrende jobbene man kunne ha.

Variant: Moderniser

Hvordan ville Jesus ha fortalt denne liknelsen i dag?
Lag en modernisert variant av liknelsen!

Tips:

- Begynn gjerne skuespillet med å presentere dere, for eksempel som «Partysugen sønn», «Glad gris» og så videre.
- Historien utspiller seg på en rekke forskjellige scener, så hvis dere vil, kan dere ha med en bakgrunnsstemme som forklarer hvor scenene utspiller seg.
- Hvis dere ikke er så mange, kan dere hoppe over delen med den eldste broren. Det er også nok med én venn å feste med – som kan spilles av samme person som spiller faren. Men da må dere bruke navneskilt, ellers blir forvirringen total.

HVEM? JEG!

Du så meg den gang
jeg var et foster,
i din bok ble alt skrevet
opp;
mine dager ble dannet
før en eneste av dem
var kommet.

Sal 139,16

Kommentarer til kapittelet

Tanken bak dette kapittelet er å snakke med konfirmentene om identitet og kjærlighet på bakgrunn av at de er skapt av Gud. Derfor kommer dette kapittelet etter kapitlene Gud og Gud vår Far.

Hva former deg (s. 45 i CON DIOS). Til denne siden kan kopioriginalene *I ryggsekken* (s. 68), *Hvem er du – hvem vil du være?* (s. 69) og *Mål* (s. 70) brukes.

Hvilke roller har du? (s. 46–47 i CON DIOS).

Noen forslag til spørsmål dere kan diskutere: Kan dere komme på flere typiske roller enn de som er tatt med i boka?

- Hvilken trygghet og hvilke begrensninger er det ved å ha tatt på seg en rolle?
- Hvordan har det seg at man som regel har ulike roller i ulike grupper?
- Hva skjer når man må konkurrere med andre om samme rolle? (Et typisk eksempel er når alle de som var best i klassen på ungdomsskolen, kommer i samme klasse på videregående.)

Dokusåpene kan være et godt utgangspunkt for en diskusjon. Der er jo gruppene satt sammen av veldig tydelige og ekstreme rollefigurer som ofte er valgt ut nettopp for ikke å passe sammen.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 64. Konfirmentene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Hvem påvirker deg? s. 65. I hvilke spørsmål bestemmer konfirmentene helt selv, og når lytter de til andre? Når er det bra å la andre påvirke valgene dine, og når er det ikke bra?

Følelsesalfabetet, s. 66. Listen kan brukes til mange forskjellige øvelser. Konfirmentene kan sette ring rundt de tre følelsene de har kjent i løpet av den siste uken, og (hvis de vil) fortelle om en av dem. De kan sette ring rundt de fem følelsene som de synes at de opplever veldig ofte. De kan velge ut en følelse som de forbinder med noe de husker spesielt godt, positivt eller negativt. Listen kan også brukes når man skal lage skuespill og vil ha ideer til de ulike rollefigurenes egenskaper.

Familien, s. 67. Svenske Elisabeth Schönbeck har forsket på betydningen av hvilken plassering man har i søskenflokk. Kort og forenklet kan man si dette:

- *Eldre søsken* tar mer ansvar, må være flinke, har større forventninger knyttet til seg, må ofte ta på seg skylden og er vant til å bestemme mer.
- *Yngre søsken* bryter oftere reglene, får være små mye lenger og er vant til å få mye støtte.

- *De mellomste barna* er diplomatiske og fleksible, vant til å tilpasse seg og har ofte gode sosiale evner.
- *Enebarn* er ikke redde for å prøve nye ting, er vant til å være familiens stjerne og få mye støtte, og tar stor del i foreldrenes hverdag.

I ryggsekken, s. 68. I to–treårsalderen tegner og synger vi glatt for alle som vil høre og se. Det er få som gjør det i tenårene. Hvilke erfaringer har vi i ryggsekken som skaper disse begrensningene? Ryggsekken kan begrense oss, siden den er raskere enn intelligensen. Vi tør ikke å prøve noe nytt av frykt for å mislykkes igjen. Men den hjelper oss også til ikke å gjøre de samme feilene om igjen, og gjør at vi kommer videre som klokere mennesker.

Hvem er du – hvem vil du være? s. 69. Som en innledning til samtalen kan man gjennom håndopprekning finne ut hvor mange som har svart forskjellig på hvem de er og hvem de vil være, uten at noen trenger å avsløre hva de har skrevet. Hva er det som hindrer oss i å være den vi vil være? Hva er forskjellen på de tre ulike miljøene? Hvordan kan venner støtte hverandre slik at alle i så stor grad som mulig kan være seg selv?

Mål, s. 70. Konfirmantene skal beskrive seg selv om 15 år. Hva er best – for høye mål eller for lave mål? Hvilken rolle spiller andres forventninger?

Vurderingsøvelse

Påstander til «Den varme stolen»
(se s. 162):

- Det er viktig å ha mange venner.
- Det er best å ha venner av samme kjønn.
- Jenter har ofte et nærere forhold til vennene sine enn det gutter har.
- Det er ofte en i gjengen som bestemmer mest.
- En virkelig god venn lyver for andre hvis det er nødvendig for å hjelpe vennene sine.
- Man kan «gjøre det slutt» med en venn.
- Vennskap er viktigere enn kjærlighet.
- Det kan være vanskelig å stå imot press fra venner.
- Man har ansvar for vennene sine.
- Hvilke venner man har, sier noe om hvem man selv er.

Aktivitet

Legg bort maskene. Konfirmantene lager ansiktsmasker av pappmasjé. Diskuter hva som er årsaken

til at vi skjuler oss bak masker og ikke tør å vise vårt sanne jeg. Gjør så i stand en enkel seremoni ved neste gudstjeneste, der konfirmantene kan gå fram og legge fra seg masken sin ved alteret – legg bort alt det som ikke tilhører deres sanne jeg.

Den positive runden. Gjør klar en rekke lapper der det står positive egenskaper, og legg dem ut på gulvet. Begynn med en av konfirmantene og gå runden rundt og fortell i tur og orden hvilke av egenskapene dere synes stemmer for akkurat han eller henne. Det gjør ikke noe om flere har samme egenskap. (Øvelsen kan bli litt langtrukket hvis man er for mange, så det kan være lurt å dele konfirmantene opp i flere smågrupper med omtrent åtte deltakere i hver.)

«Lær hverandre å kjenne»-spillet, s. 71. Klipp ut kortene fra kopioriginalen. Konfirmantene skal sitte i smågrupper og bytte på å trekke kort. Den som trekker et kort, stiller spørsmålet til den som sitter til høyre. Denne svarer og gir så de andre muligheten til å komme med kommentarer hvis de ønsker det. Man går runden rundt til det er slutt på kortene.

Et alternativ er at konfirmantene trekker et spørsmål som de leser høyt og deretter svarer på selv. De kan i tillegg stille spørsmålet til en annen person.

Tips

Samle sammen noen steiner, en til hver konfirmant. Snakk om at steinene kan symbolisere oss selv – på utsiden kan vi virke harde og avvisende. Men den som holder steinen i hånden en stund, merker at den snart blir varmere. Det er som om steinen «tiner opp» litt. Og hvis man legger steinen i vann, ser man hvordan steinens farger kommer klarere fram og den blir enda penere. Akkurat som steinene kan en tilsynelatende grå og unnselig person vise seg å være en fargesprakende personlighet i sitt rette element.

En spennende parallell er også Åp 2,17 som sier at vi i himmelen vil få en stein med navnet vårt på. Når vi strever med spørsmål som «Hvem er jeg?» kan vi hvile i visshet om at Gud kjenner vårt sanne jeg.

Hjelpelederoppdrag

Hva mener du om vennskap? s. 72. Et alternativ til selv å lede vurderingsøvelsen er å få hjelpelederne til å forberede og lede den. Det er ingen

lett oppgave, så selv rutinerne hjelpeledere kan synes det føles trygt at du som leder i det minste er med i bakgrunnen.

Utfordring (s. 49 i CON DIOS). Hjelpelederne kan gjennomføre utfordringen i hovedboka en uke i forveien, slik at de kan dele sine erfaringer med konfirmantene.

Andakt

Svakhet eller styrke?

Han var 10 år og fast bestemt på å begynne å trene judo, til tross for at han hadde mistet venstrearmen i en bilulykke. Så han begynte å trene judo hos en japansk mester, og det viste seg at han faktisk var veldig dyktig. Han kunne derfor ikke skjønne at han etter tre måneder bare hadde fått øve på ett eneste kast.

«Sensei,» spurte han til slutt, «burde jeg ikke få lære meg flere kast?»

«Dette er det eneste kastet du kan, men det er også det eneste kastet du kommer til å trenge,» svarte mesteren.

Gutten skjønnte ikke helt hva han mente, men han stolte på sin sensei og fortsatte å øve på dette ene kastet.

Flere måneder senere var tiden inne for at gutten skulle delta i sin første konkurranse. Til sin egen store forbauselse vant gutten de to første kampene veldig lett. Den tredje kampen viste seg å bli vanskeligere, men da motstanderen til slutt ble for ivrig, kunne gutten også i denne kampen bruke kastet sitt og vinne kampen. Han var nå i finalen.

Finalemotstanderen var både større, sterkere og mer erfaren. Da kampen hadde vart en stund, ba dommeren om time-out av frykt for at den minste gutten skulle skade seg. Han var på nippet til å stoppe kampen da guttens sensei hindret han. «La gutten fortsette,» insisterte han, og dommeren gav til slutt etter.

Da kampen var i gang igjen, varte det ikke lenge før motstanderen gjorde en feil og senket garden. Gutten kunne bruke kastet sitt og fikk motstanderen i bakken. Den enarmede gutten hadde vunnet kampen og hele turneringen!

På vei hjem gikk gutten gjennom alle kampene i hodet, og alle bevegelser som han og de forskjellige motstanderne hadde gjort. Han kunne heller ikke nå forstå hvordan han hadde klart å vinne alle kampene sine bare med ett kast. Til slutt tok han mot til seg og spurte:

«Sensei, hvordan kunne jeg vinne alle kampene med bare den ene kastet?»

«Det var to grunner til at du vant,» svarte mesteren smilende. «For det første har du nesten lyktes i å fullt ut beherske et av de vanskeligste judokastene som finnes. Og for det andre er det eneste kjente forsvaret mot akkurat det kastet å ta tak i motstanderens venstre arm.»

Guttens største svakhet hadde blitt hans styrke.

Nesten alle mennesker ser på seg selv og ser en masse feil og mangler. «Hvis jeg bare hadde vært flinkere til å ...», «Hvis jeg hadde vært litt penere ...», «Hvis jeg bare kunne ...» Men Gud har gitt oss forskjellige evner, og han kan hjelpe oss til å oppdage nye sider ved oss selv. Gud er akkurat som guttens sensei – den som har «totalbildet» av oss, som vet at vi kan mer enn vi tror. Vi er jo skapt av han!

Frykt ikke, jeg har løst deg ut; jeg har kalt deg ved navn, du er min. (Jes 43,1)

Hvem? Jeg!

Hvilket dyr ville du ha valgt som symbol på deg selv, og hvorfor?

.....
.....
.....

Hvis du er gutt – hva synes du virker vanskeligst ved å være jente?

Hvis du er jente – hva synes du virker vanskeligst ved å være gutt?

.....
.....
.....

Hva tror du – er det sann at noen er født med god selvtillit, eller er det noe man kan trene opp?

.....
.....
.....

Hvorfor er det som regel lettere å komme på negative ting ved seg selv enn positive?

.....
.....
.....

Livsviktig:

Hvilke av disse tingene ville du ha hatt størst problemer med å greie deg uten?

- Datamaskinen
- Vennene
- Musikk
- Dagboka
- Sykkelen
- Senga
- Mobilen

Zaphod Beeblebrox

Zaphod Beeblebrox er en av hovedpersonene i den humoristiske boka *Haikerens guide til Galaksen*. I den andre boka, *Restauranten der Universet slutter*, blir han utsatt for noe som i boka beskrives som den verste tortur et følede vesen kan utsettes for – Vidgade-Vyer-Vortex. I et kort øyeblikk ser man verdensaltets ufattelige uendelighet, og en pil med teksten «Her er du» som peker mot en mikroskopisk liten prikk. De aller fleste synes at denne opplevelsen, det å få se sin egen ubetydelige litenhet, er så grusom at sjelen umiddelbart utslettes. Men Zaphod overlever Vidgade-Vyer-Vortex og går videre i livet med styrket selvtillit, for han har sett at han er den eneste i universet som blir pekt på med en pil!

Sånn er det for deg også. Universet er riktignok uendelig stort, men du er utvalgt, sett og elsket av Gud. Hvis det var en pil som pekte mot deg, så ville det ha stått «Guds barn» på den.

Hentet fra frojmark.net

Les Sal 139, 13-16. Har du tenkt på at du er et levende bevis på Guds fantastiske skaperevne?

Hvem påvirker deg?

Du tar en rekke valg hver dag. Men hvem er det som er med på å påvirke valgene du tar? Fordel 10 poeng ved hver påstand. Jo høyere poeng, desto større innflytelse har den eller de personene på valget ditt. Hvis du ved en bestemt påstand setter 3 poeng på **Mediene**, 2 poeng på **Venner** og 5 poeng på **Deg selv**, betyr det altså at du stort sett bestemmer selv, men at du også til en viss grad lytter til aviser/radio/TV og venner.

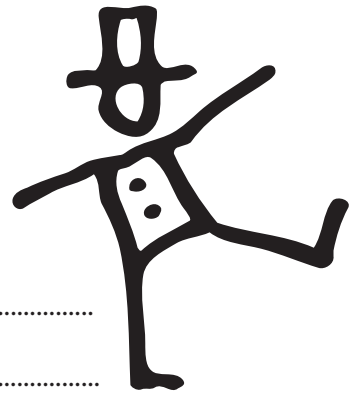
	<i>Foreldre</i>	<i>Venner</i>	<i>Kjæresten</i>	<i>Mediene</i>	<i>Deg selv</i>
Hvilken frisyre du har
Hvilke klær du kjøper
Om du skal drikke på en fest
Hvor mye du skal lese til en prøve
Hvilke venner du omgås
Hvilke fag du skal ta på videregående
Hvilke lærere du liker
Hvilken gutt eller jente som er pen
Hva slags musikk du hører på
Om du skal slå opp med kjæresten
Hvem som har høy status i gjengen
Hva du gjør i fritiden
Hvor lenge du får være ute om kvelden

Følelsesalfabetet

	Avvisende, Annerledes, Angrende, Angstfylt
	Best, Bøllete, Blyg, Beskyttet, Bløthjertet
	Corny, Cool
	Dum, Dyp, Dyktig, Driftig
	Ensom, Entusiastisk, Ertet, Engstelig, Elsket
	Forvirret, Frustrert, Forstått, Fortvilet, Fnisete, Forelsket, Fornøyd, Fremragende
	Glad, Gavnild, Gal
	Herlig, Hevngjerrig
	Inspirert, Ignorert, Illojal, Irritert
	Jaget, Jublende, Jevngod
	Kynisk, Kritisk, Klok, Katastrofal, Kamplysten
	Lykkelig, Leken, Lettet, Lei, Lystig
	Misunnelig, Modig, Middelmådig, Morsom, Munter

	Nedslått, Nervøs
	Opprørt, Overfladisk, Oppgitt, Overlegen
	Pysete, Populær, Pålitelig, Pirkete, Poetisk, Pussig, Plaget
	Redd, Rasende, Reservert
	Sint, Skuffet, Sjenert, Sjokkert, Sur, Slem, Stygg, Slitsom, Sterk, Såret, Skyldig, Sexy
	Truet, Trist, Tom
	Usikker, Ulykkelig, Urolig, Uinteressert
	Vidunderlig, Verdsatt, Vakker, Vanlig, Vill, Voldsom
	X-trem
	Ynkkelig, Yr
	Zombifisert
	Ærlig
	Øm, Ømskinnet
	Åpen

Familien

Skriv ned to egenskaper som er typisk for

- a) småsøsken
- b) storesøsken
- c) søsken i midten
- d) enebarn

Hvor er du plassert i søskenflokket? Stemmer egenskapene som er nevnt over, på deg?

.....
.....

Nevnt to likhetstrekk du har med moren eller faren din – i utseende eller personlighet.

.....
.....

**Tror du at du vil oppdra barna dine på en annen måte enn du selv har blitt oppdratt?
I så fall, hvordan?**

.....
.....

Hvis du hadde hatt foreldrerollen og bestemt over deg selv, hvilke regler ville du da ha hatt?

.....
.....

Hvilket råd skulle du gjerne ha gitt foreldrene dine?

.....

Hvilket råd skulle du gjerne ha gitt deg selv?

.....

I ryggsekken

Dette er store og vanskelige spørsmål å svare på. Prøv å svare på minst to av dem. Hvis du har tid, kan du også tenke over de andre!

Fortell om en gang du lyktes med noe du hadde bestemt deg for å gjøre.

.....

.....

.....

.....

Fortell om en gang du ikke lyktes med noe du hadde bestemt deg for å gjøre.

.....

.....

.....

.....

På hvilken måte kan opplevelsen av å mislykkes bli en hindring?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

På hvilken måte har opplevelsen av å lykkes påvirket deg?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

På hvilken måte kan du ha nytte av opplevelsen av å mislykkes?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hvem er du – hvem vil du være?

	Beskriv hvordan du er	Beskriv hvordan du vil være
Hjemme
På skolen
Blant venner

Ikke la deg lure av det ansiktet jeg viser,
for jeg har tusen masker, og ingen av dem er jeg.
Ikke la deg lure, for Guds skyld ikke la deg lure.

Jeg gir inntrykk av å være sikker,
at selvtilitt er mitt navn, og kjølig ro mitt vesen.
Og at jeg ikke trenger noen.
Men ikke tro meg.

Dypt nede dveler mitt sanne jeg i forvirring, i frykt, i ensomhet.
Derfor skaper jeg en maske som jeg kan skjule meg bak,
som kan beskytte meg fra de blikkene som vet.

[...]
Så begynner paraden av maskeringer.
Jeg småsnakker stadig med deg.
Jeg kan fortelle alt om det som ikke betyr noe,
men ingenting om det som betyr alt,
det som roper inni meg.
Vær så snill og lytt nøye og prøv å høre det jeg ikke sier.

Jeg skulle gjerne ha vært ekte og spontan og meg selv,
men du må hjelpe meg.
Du må rekke ut hånden din.
Hver gang du er snill, vennlig og oppmuntrende,
hver gang du prøver å forstå fordi du virkelig bryr deg,
da begynner hjertet mitt å få vinger.
Veldig spede vinger, men vinger.

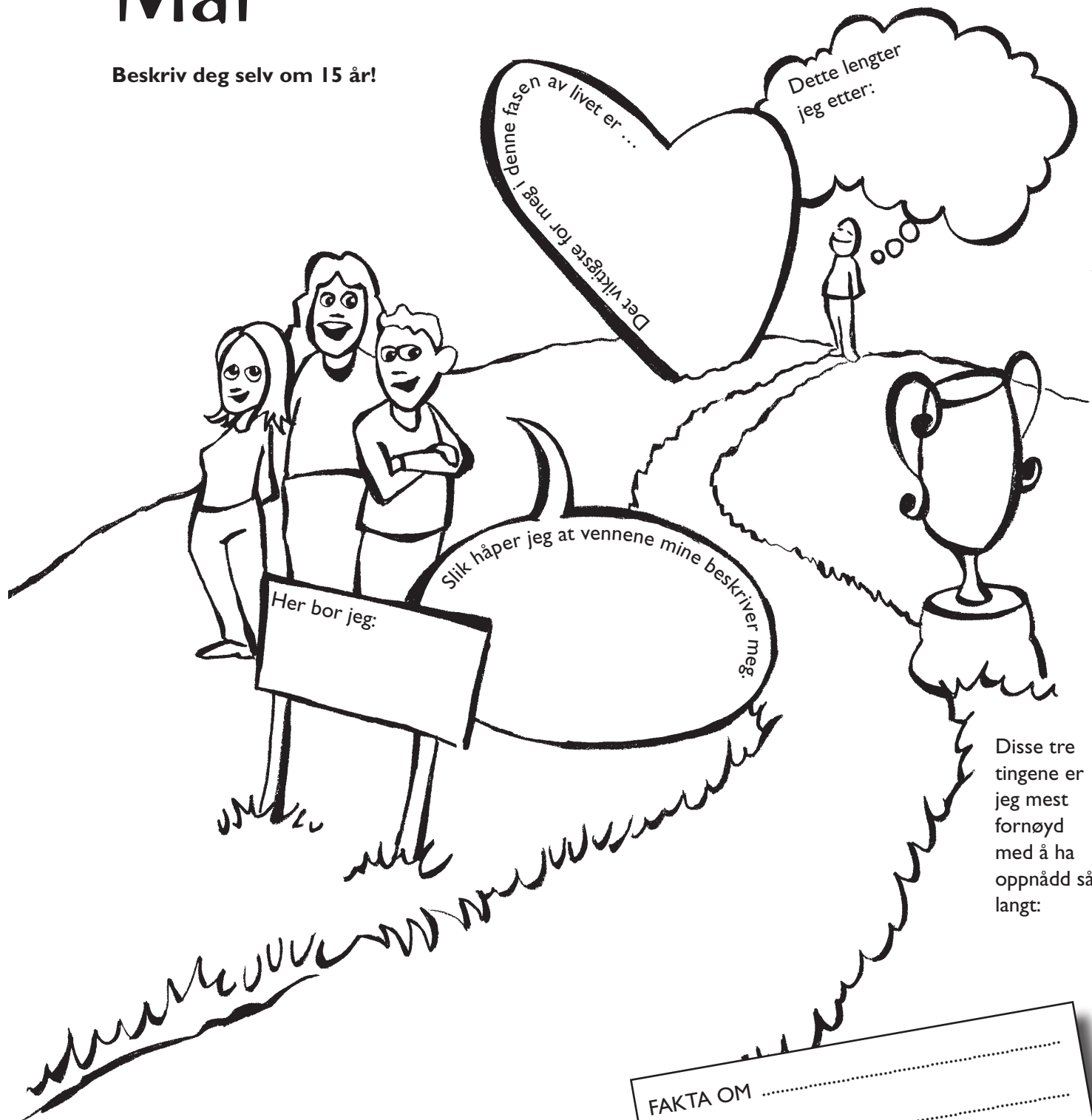
(Anonym)

«Prøv å høre det
jeg ikke sier.»

Mål

Beskriv deg selv om 15 år!

Disse tre tingene er jeg mest fornøyd med å ha oppnådd så langt:

FAKTA OM

Sivilstand:.....

Arbeid/skole:.....

Grunnen til at jeg arbeider med akkurat dette:
.....

Hobby:.....

Hva gjør deg sint?	Hvilke to egenskaper skulle du gjerne hatt, som du ikke har nå?	Beskriv deg selv om ti år.
Hvem er den viktigste personen i ditt liv, og hvorfor?	Hva ville du ha gjort hvis du vant en million?	Hva skulle du gjerne ha vært verdensmester i?
Hva gjør deg glad?	Hva gjør du helst i fritiden?	Hva skulle du gjerne ha blitt kjent for?
Hvor skulle du gjerne ha reist til?	Hva er det fineste eller viktigste ordet du vet?	Hvilken film skulle du gjerne ha spilt hovedrollen i?
Hvis du fikk ønske deg noe akkurat nå, hva ville det ha vært?	Hva ville du ha gjort hvis du fikk bestemme alt en dag?	Hvilken organisasjon synes du fortjener å få ti millioner kroner?
Nevn en gjenstand som du synes er fullstendig unødvendig.	Nevn et TV-program du likte da du var liten.	Nevn to yrker du kunne tenke deg å ha.

Oppdrag:

Hva mener du om vennskap?

Oppgaven deres går ut på å lede en vurderingsøvelse der konfirmantene skal ta stilling til forskjellige påstander om vennskap.

Dere skal lede en vurderingsøvelse som kalles «Den varme stolen». En vurderingsøvelse handler om å gi deltakerne muligheten til å tenke over hva de selv mener, samtidig som de lytter til hva andre mener. Det handler ikke om å fortelle dem om et synspunkt er rett eller galt – alles synspunkter er like mye verdt.

Emnet for Den varme stolen er vennskap, og oppgaven deres går ut på skrive 5–10 påstander om venner. Tenk gjerne over hva dere selv mente om vennskap og kjæresteforhold da dere var konfirmanter.

Hvis dere synes det er vanskelig å finne på så mange, kan dere bruke noen av påstandene til høyre.

Eksempler på påstander:

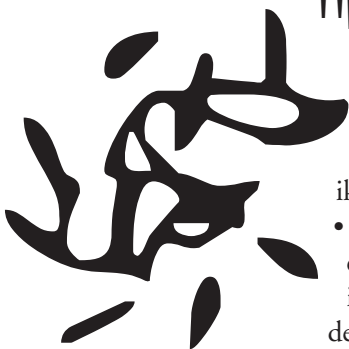
- Det er best å ha venner av samme kjønn.
- I en vennegjeng er det ofte en som bestemmer mest.
- En virkelig god venn lyver for andre hvis det er nødvendig for å hjelpe vennene sine.

Slik fungerer Den varme stolen

Konfirmantene sitter på stoler i en ring. Det skal være en ledig stol. Dere leser opp en påstand om gangen, og den som er enig i påstanden, reiser seg og setter seg deretter på en annen, ledig stol. Den som ikke er enig, eller som ikke rekker å ta stilling til påstanden, blir sittende. Etter hver påstand kan dere ta en kort diskusjon der de som vil, kan få begrunne hvorfor de byttet plass eller ble sittende.

Tips:

- Begynn med enkle påstander som gjør at konfirmantene tør å komme i gang med øvelsen.
- Ikke gjør narr av eller ert noen for det valget han eller hun tar, eller de synspunktene han eller hun har. Det er viktig at alle føler at deres synspunkter er ok. Det er ikke akseptabelt med noen form for personangrep – det må aldri forekomme.
- Man ønsker gjerne som leder å komme med kommentarer som «Det var klokt sagt» eller «Godt tenkt». Men det ville være å vurdere konfirmantenes synspunkter, og det er ikke det Den varme stolen handler om. Alle synspunkter er like mye verdt, selv de som dere ikke er enig i, og som dere synes er helt feil. Hvis dere sier «Godt sagt» til en for å oppmuntre den personen, betyr det jo at alle som ikke får slike kommentarer, ikke har sagt noe som er like bra.

VILL OG FORELSKET

For kjærligheten er sterk
som døden,

lidenskapen mektig som
dødsriket.

Den flammer opp som ild,
som en mektig flamme.

Ingen vannflom slokker
kjærligheten,
elver kan ikke skylle den
bort.

Høys 8,6-7

Kommentarer til kapitlet

Forutsetningene for å snakke om parforhold og sex er annerledes i dag enn for noen tiår siden. Den som har tilgang til en datamaskin, har også tilgang til en ufattelig mengde pornografi, og det er nesten vanskeligere å unngå å se det enn å finne fram til det. Den siste Seksualvanestudien fra Folkehelseinstituttet viser at Internett er en stadig viktigere kanal for porno. En av tre nordmenn har utforsket pornografi på Internett. Av disse har 14 % deltatt i erotisk chat – dobbelt så mange kvinner som menn. Nye undersøkelser viser også at en fjerdedel av unge kvinner bruker nettporno.

Synet på sex har også forandret seg. En grov forenkling av forskjellige holdninger kan se omtrent slik ut:

- Sex er en handelsvare – prostitusjon er helt greit.
- Sex krever verken tiltrekning eller forelskelse – «vennesex» er ok. (*Å ha sex med venner mens man er singel.*)
- Det holder med fysisk tiltrekning – det er greit med one-night-stands.
- Sex hører hjemme i et fast forhold.
- Det er greit å ha sex før man gifter seg, men bare med den man har tenkt å gifte seg med.
- Sex hører bare hjemme i ekteskapet.

Det ser ut til å være en stadig synkende andel som mener at samleie bare hører hjemme i faste forhold.

Det er viktig å være oppmerksom på dette når man snakker med konfirmantene. Dette gjør naturligvis ikke undervisningen om kirkens syn på ekteskap, parforhold og trofasthet mindre viktig (snarere tvert imot), men vi må begynne på riktig nivå hvis vi skal nå fram.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 76. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Hollywood-kvinnen, s. 77. Hvilket bilde gir den typiske Hollywood-filmen av kvinner? Her er noen eksempler dere kan diskutere basert på kopioriginalen, som godt kan brukes som et lysark.

Tornerose: Dette er jenta som hele livet venter på prinsen. Han skal forvandle den kjedelige, dvale-liknende tilværelsen til et magisk eventyr. Som singel føler hun seg aldri helt fornøyd, men går i stedet fra ett forhold til et annet.

Skjønnheten og Udyret: Der alle andre ser en destruktiv, egoistisk og utrivelig fyr, ser denne jenta en prins som skal befris ved hjelp av hennes kjærlighet. «Han er egentlig ikke sånn,» gjentar hun hver gang hun blir utsatt for slag eller ydmykende behandling. Men Skjønnheten i eventyret elsket ikke Udyret med den hensikt å forandre han

– hun elsket han akkurat som han var, og det var da hans sanne prinseidentitet kom fram.

Den stygge andungen: Det finnes utallige filmer av typen «grå og kjedelig jente forvandles til superpen jente og oppdages av drømmepriksen». Moral: Det er naturligvis viktig at du er vakker på innsiden, men det kreves et vakkert ytre for at noen skal oppdage det.

Spørsmål dere kan diskutere:

- Er disse jentene vanlige?
- Hvilket bilde gir filmer som *Tornerose* og *Den stygge andungen* av menn?
- Hvordan kommer disse jentenes parforhold til å se ut?

Hollywood-mannen, s. 77. Diskuter hvordan den typiske filmhelten er, gjerne basert på kopi-originalen som lysark. James Bond er vel kanskje den perfekte kryssningen mellom eventyrenes prins (som har som oppgave å redde prinsessen), westernfilmens cowboyhelt (som er kul, modig og aldri viser noen følelser) og pornofilmens sex-stjerne (som stadig tilfredsstiller villige kvinner som har som sitt høyeste ønske å underkaste seg).

Spørsmål dere kan diskutere:

- Hva forventes det at menn på film gjør?
- Hva kan de ikke gjøre?
- Hvilket bilde gir dette mannsidealet av kvinner?

– **Tar du denne ...? s. 78.** Konfirmantene skal ta stilling til en rekke påstander om ekteskapet.

Kom med synspunkter på pornografi, s. 79.

Pornografi er et gresk ord der *porne* betyr *prostituert*, *kvinne som er til salg* og *grafi* betyr *skildre*. Pornografi betyr altså *å skildre kvinner som handelsvarer*. Det destruktive med pornografi er ikke først og fremst nakenheten eller mengden sex, men at kvinner skildres som bruksgjenstander, som objekter som har som funksjon å tilfredsstille menn. I pornofilmens verden er det som regel slik at kvinner forventes å tenne på dominerende menn som har kontroll og makt, og menn forventes å tenne på kvinners svakhet og underkastelse.

Det er mange som også har et splittet syn på pornografi. «Det er vel greit så lenge de som er med, stiller opp frivillig.» Men når det gjelder ens egen mamma, søster eller kjæreste, da er det ikke like greit. Det betyr at man i praksis deler opp kvinner i to kategorier – de som er verdt respekt, og de som ikke er det, de som er til for alle menn, og de som fortjener bedre enn det.

Det er en sammenheng mellom bruken av pornografi og visse seksuelle handlinger. Den svenske undersøkelsen *Sex i Sverige* (1998) viste at av de guttene som ikke hadde sett pornofilmer, hadde 1 % hatt analsex, sammenliknet med 23 % blant dem som hadde sett pornofilmer. 5 % av de jentene som ikke hadde sett pornofilmer, hadde hatt analsex, sammenliknet med 28 % blant dem som hadde sett pornofilmer.

Det er også slik at fistfucking (en knytteneve trykkes inn i kvinnens anus eller underliv) først begynte å forekomme i voldtektssituasjoner etter at det hadde blitt vist i pornofilmer.

Vurderingsøvelse

Spørsmål til Fire hjørner-øvelsen for jenter, se s. 165.

Spørsmål til Fire hjørner-øvelsen for gutter, se s. 165.

Spørsmål til Fire hjørner-øvelsen for både gutter og jenter, se s. 166.

Aktivitet

Assosier. Et forslag kan være å innlede med en assosiasjonsøvelse (se s. 163) rundt ordet «sex». Det gir et visst inntrykk av gruppens kunnskapsnivå. Men poenget med øvelsen er at alle ord skal være tillatt, og da må du som leder være forberedt på at det kan komme en del grove ord. I denne sammenhengen må det kunne være høyt under taket – men det er selvsagt ikke lov til å navngi noen. Du som leder kan skrive ordene på tavlen som grunnlag for en videre diskusjon.

Det er langt fra sikkert at alle vet hva ordene som dukker opp, betyr. Det er ikke engang sikkert at den som foreslår ordet, er helt sikker på betydningen av det. Hjelp til og forklar når du kan (eller be deltakerne), slik at ingen trenger å føle seg utenfor.

Spørsmål om kjærlighet og sex, s. 80. Klipp ut kortene fra kopioriginalen. Konfirmantene skal sitte i smågrupper og bytte på å trekke kort og lese spørsmålet høyt. Spørsmålet rettes ikke mot noen spesiell – alle skal diskutere spørsmålet sammen.

Tips

Det er viktig at du føler deg vel med de ordene du bruker i samtalen med ungdommene. For de fleste kan dette være vanskelig, siden sex, lyst, pornografi og liknende ikke er samtaleemner som vanligvis dukker opp. Ordene føles uvante og ofte også

tabublagte. Det kan derfor være lurt å prøve å si ordene høyt for deg selv i forkant av konfirmanntimen.

Blir konfirmanntimen dårligere dersom du ikke vil bruke denne typen språk? Nei, selvsagt ikke. Og du trenger ikke å oppføre deg som en sexolog for å kunne snakke om sex med konfirmantgruppen. Men husk at det er i denne verden de befinner seg. Mange har sett analsex i pornofilm etter pornofilm lenge før de har holdt sin første kjæreste i hånden. Det kan være et bredt spekter av kunnskap og erfaring, ikke bare i gruppen – men også i hjertet og hjernen til hver enkelt gutt og jente.

Hjelpelederoppdrag

Skriv brev til en spørrespalte, s. 81. Hjelpelederne får i oppdrag å skrive oppdiktete brev til en kjærlighetsspalte. De kan jo ha lettere for å stille «de pinlige spørsmålene» enn konfirmantene, siden hjelpelederne kan gjøre det i egenskap av «konfirmantekspert». Diskuter deretter brevene i gruppen. Hva ville konfirmantene ha svart brevskriverne?

Andakt

Å dyrke god mais

En amerikanske bonde dyrket masse fin mais på gården sin. Hvert eneste år deltok han med maisen i delstatens konkurranse om områdets beste avling, og hvert eneste år vant han.

Et år ble han intervjuet av en reporter som ville vite hemmeligheten bak den prisbelønte maisen. Reporteren ble veldig forbløffet over svaret. Bonden fortalte at han alltid delte såkorn med naboene sine.

«Men hvordan kan du gi bort såkorn til konkurrentene dine?» spurte reporteren.

«Åh,» sa bonden, «det er vel ikke så vanskelig å forstå? Vinden fanger opp pollen og fører den fra åker til åker. Hvis naboene mine dyrker dårlig mais, vil pollenkrysningen føre til at maisen min også gradvis blir dårligere. Hvis jeg vil dyrke god mais, må jeg derfor hjelpe naboene mine.»

I et forhold er det viktig å by på seg selv, uansett om det handler om vennskap, familieband eller kjærlighet. Et forhold som har konkurranse som mål, kan aldri vokse seg ordentlig sterkt.

Gjengjeld ikke ondt med ondt eller skjellsord med skjellsord. Dere skal tvert imot velsigne. For dere er selv kalt til å få velsignelser.
(1 Pet 3,9)

Kjærlighet

Har du en favorittsang som handler om kjærlighet?
Hvilken?

.....
.....
.....

Hva skal man gjøre hvis man vil bli sammen med noen?

.....
.....
.....

Er det noen forskjell på forelskelse og kjærlighet?

.....
.....
.....

Hvorfor er det så viktig med kjærlighet?

.....
.....
.....

Les Høysangen 8,6-7. Hvorfor tror du kjærligheten sammenlignes med en ild?

Kjærlighets- test:

Velg de tre egenskapene som du synes er viktigst når du blir forelsket:

- Har humor
- Snill
- Spennende
- Ser bra ut
- Sporty
- Smart
- Har samme interesser som deg
- Populær
- Morsom å være sammen med
- Sjarmerende

Lidenskap og kjærlighet i Bibelen

Midt i Det gamle testamentet finner vi en av de bøkene som til alle tider har forundret bibelleserne. Høysangen er nemlig en lang kjærlighetssang som forteller om forelskelsen mellom kong Salomo og en vakker jødisk jente av folket. Kjærlighet, lyst, lidenskap, sex – alt dette omtales i bokas åtte kapitler. Men hva har Høysangen i Bibelen å gjøre? Jo, Gud er hele livets Gud. Gud er kjærlighet, og det er han som har gitt oss vår seksualitet. Sitringen i magen når man tenker på den man er forelsket i, lengselen etter å få treffe den andre personen, lysten – alt er skapt av Gud!

Hollywood- Hollywood- kvinner männer

- Tar du denne ...?

Enig Uenig

Det er like viktig å gifte seg i dag som det var for 200 år siden.

Det er lettere å være tro mot hverandre etter at man har giftet seg.

Man bør ha vært sammen i minst fem år før man gifter seg.

Man bør gifte seg før man får barn sammen.

Det er for tidlig å gifte seg når man er 18 år.

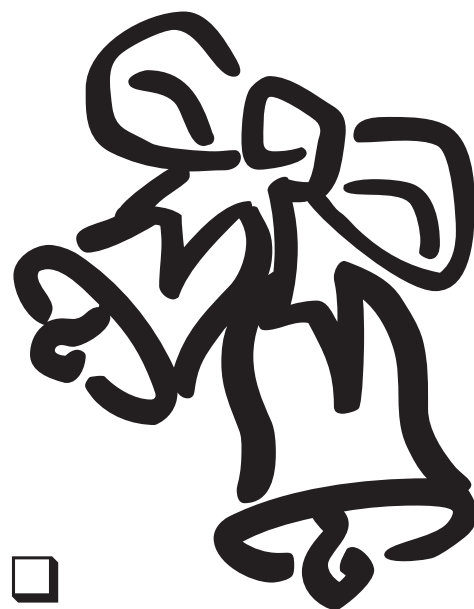
Jeg har tenkt å gifte meg en eller annen gang.

Det er større risiko for at lidenskapen og spenningen i et forhold forsvinner hvis man gifter seg.

Det er ikke noen forskjell på å være samboer og gift.

Før man gifter seg, bør man ha vært sammen med forskjellige andre.

Å gifte seg i kirken føles mer «på ordentlig» enn å gifte seg borgelig.

Hva synes du er
VIKTIGST i et
forhold?

- Troskap
- Ærlighet
- Respekt
-
- Humor
- Forståelse
- At man er venner
- Tiltrekning
- Lidenskap

Kom med synspunkter på pornografi

Lettkledd modell?

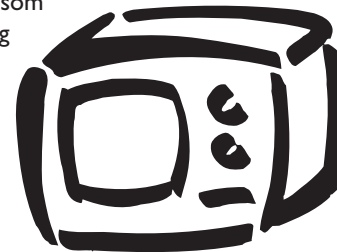
- Nina har fått tilbud om å være lettkledd modell på et par bilder i et mannfolkblad. Hun føler seg litt usikker og spør noen venner til råds.
- Klart du skal gjøre det! sier Tanja. Det er jo ikke verre enn å gå i bikini om sommeren.
- Nei, det er slett ikke det samme, synes Hanna. Sånne blader er fornedrende for jenter. Jenter skal ikke behøve å være sexobjekter.
- Jeg synes at det hadde vært greit med sånne bilder hvis det hadde vært vanlige jenter på bildene, ikke sånne supertynne jenter med digre silikonpupper. Det gir jo oss andre kompleksser, mener Mona.

- Er du enig med noen av jentene?
- Hvorfor er det så mange flere blader med lettkleddede jenter enn blader med lettkleddede gutter?
- Er det mengden klær som er avgjørende for hva som skal regnes som et pinup-bilde?

Porno- og kjærlighetsfilmer

Belinda kommer hjem til kjæresten sin Fredrik og oppdager at han sitter og ser på en pornofilm. Hun blir såret og sint og forlanger at han lar være å se på sånt så lenge de er sammen. Fredrik blir sint, han også, og sier at hun jo ser på kjærlighetsfilmer på kino som ofte inneholder veldig lange sexscener.

- Er det noe forskjell på en pornofilm og en sexscene i en «vanlig» film?
- Har Belinda rett til å kreve at Fredrik lar være å se på pornofilmer?

Fint eller dumt med porno?

Martin, Olivia og Elias diskuterer pornofilmer.

– Jeg skjønner ikke hva som er så galt med pornofilmer, sier Martin. Sex er jo et naturlig behov, og de som ikke er sammen med noen, må jo også ha det litt morsomt.

– Jeg ville ikke ha likt å være sammen med noen som har sett en masse pornofilmer, mener Olivia. Da ville jeg jo alltid ha bekymret meg for at han ikke skulle synes at jeg var like pen og sexy som jentene i filmene!

– Pøh, alle vet jo at porno ikke har noe med virkeligheten å gjøre, sier Elias. Men det kan jo være greit å få litt inspirasjon!

- Er du enig med noen av dem?
- Er porno noe naturlig?
- Blir man påvirket av pornofilmer?
- Finnes det god og dårlig porno?

<p>Si stygge ting på spøk</p> <p>Niklas er kjempesøt og hyggelig med kjæresten sin Frida når de er alene, men når de treffer vennene hans, kan han finne på å si ganske stygge ting om henne på spøk. Frida blir ofte lei seg, selv om hun vet at han spøker. Hva synes dere at Frida skal gjøre?</p>	<p>Den første «daten»</p> <p>Sara er forelsket i Peter, og hun er ganske sikker på at han er forelsket i henne også. Nå har de bestemt seg for at de skal finne på noe, bare de to, på fredag. Jenter, har dere noen tips til Sara? Og gutter, hvilke tips har dere til Peter?</p>	<p>Vennen er homofil</p> <p>Fredriks beste venn avslører for Fredrik at han er homofil. Hvordan ville dere ha reagert hvis dere var Fredrik?</p>
<p>Tegn på kjærlighet</p> <p>Vilde tror at Josef er forelsket i henne, men hun er ikke helt sikker. Hvilke tegn synes dere hun skal se etter? Hvordan merker man at noen er forelsket?</p>	<p>Si nei uten å såre</p> <p>Anna er forelsket i Sander og spør om han vil bli sammen med henne. Sander er ikke forelsket i Anna. Hvordan skal han si det uten å såre henne?</p>	<p>Si nei til sex</p> <p>Rikard og Mari har bestemt seg for at de skal ha sex for første gang. Men når de ligger på sengen og klemmer og kysser hverandre, føler Mari at hun likevel vil vente litt til. Hvordan skal hun si det uten å såre Rikard, men samtidig vise at hun mener alvor?</p>
<p>Når er man forelsket?</p> <p>Jonas blir glad hver gang han ser Nadja, og han tenker ofte på henne. Men han har aldri vært forelsket før, så han er ikke helt sikker på om dette kalles kjærlighet. Har dere noe tips til Jonas – hvordan vet man at man er forelsket?</p>	<p>Gjøre det slutt uten å såre</p> <p>Filip vil slå opp med kjæresten sin. Kan dere gi han noen gode råd om hvordan han skal gjøre det, og hva han skal si når han forteller henne det?</p>	<p>Gratis, men romantisk</p> <p>Anders og Sandra har vært sammen i ett år, og Anders vil veldig gjerne gi Sandra en presang på ettårsdagen. Men dessverre er han blakk. Har dere noen forslag til romantiske presanger som ikke koster noe?</p>
<p>Bli sammen på prøve?</p> <p>Joakim har aldri vært sammen med noen da Sara forteller at hun er forelsket i han og vil at de skal bli sammen. Joakim er ikke forelsket i Sara, men vil gjerne teste det å være sammen med noen. Han tror nok at han kan bli forelsket i Sara. Hva synes dere at Joakim skal svare?</p>	<p>Kjærligheten har sloknet</p> <p>Hanna er ikke lenger forelsket i kjæresten sin, men hun vil ikke være alene. Hun fortsetter derfor å være sammen med han mens hun venter på at det skal dukke opp en ny gutt. Hva vil dere si til Hanna?</p>	<p>Oralsex i stedet for samleie?</p> <p>David og Janne har vært sammen i et halvt år. Janne føler seg ikke klar til å ligge med David. David spør da om de ikke kan ha oralsex. Hva synes dere at Janne skal svare? Er oralsex «mindre alvorlig» enn et vanlig samleie?</p>

Oppdrag:

Skriv brev til en spørrespalte

**Oppgaven deres er å skrive et par brev til en oppdiktet
kjærlighetsspalte.**

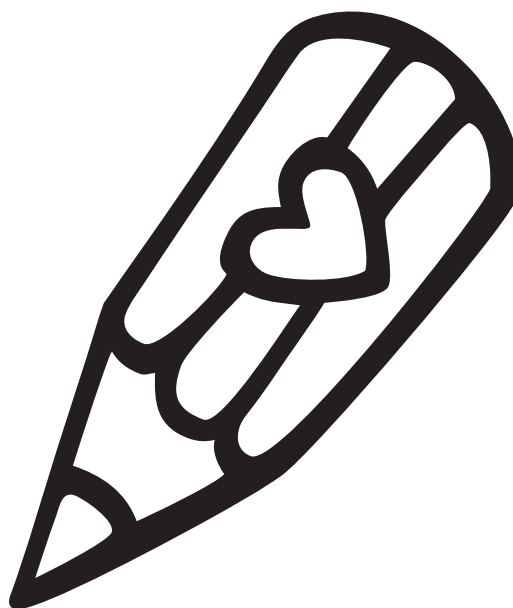
Først skal dere prøve å huske hvordan det var da dere selv var i konfirmasjonsalderen. Hva lurte dere på når det gjaldt kjærlighet, parforhold og sex? Hva ville dere gjerne ha snakket om og spurt om den gangen?

Skriv deretter et par brev som tar opp ulike problemstillinger. Skriv gjerne på typisk kjærlighetsspaltevis. «Hei Kjærlighetsakutten! Jeg er en gutt på 14 år som har et spørsmål. Det har seg sånn at ...»

Konfirmantene skal deretter diskutere brevene og kanskje prøve å besvare dem.

Dere trenger ikke å ha svar på spørsmålene dere stiller. Oppgaven deres dreier seg om å få fram de spørsmålene som konfirmantene kanskje ikke tør å stille.

Lykke til!

BUDENE

For hele loven blir sammenfattet i dette ene bud: Du skal elske din neste som deg selv.

Gal 5,14

Kommentarer til kapittelet

Budene (s. 59–61 i CON DIOS). Det er ingen tilfeldighet at det er akkurat ti bud. I Bibelen representerer tallet ti (akkurat som tallene tre, sju og tolv) ofte en helhet, en totalitet. Det kan også ha en symbolsk betydning at det er like mange bud som det antall fingre vi har: Disse levereglene skal man holde fast ved med begge hendene, med hver eneste finger. Reglene gjelder jo «våre henders verk», altså all menneskelig virksomhet.

Det er ingen nummerering av budene noen av stedene der de blir ramset opp, og antallet setninger er flere enn ti. De blir derfor tolket litt forskjellig i ulike tradisjoner. Jødene betrakter for eksempel innledningsordene («Jeg er Herren din Gud ...») som det første budet, og våre to siste bud som ett bud. Det er likevel ingen tvil om at budene skal oppfattes som ti bud. Det står det for eksempel i 5 Mos 10,4. Her er uttrykket «deka logoi» (deka=ti, logoi=ord) brukt i den eldste greske oversettelsen.

Det doble kjærlighetsbudet (s. 62 i CON DIOS).

I boka *Att läsa och förstå Bibeln – en handbok* av Gordon Fee og Douglas Stuart, kommenteres liknelsen om den barmhjertige samaritan på denne måten:

Forstår du hva Jesus gjorde med denne mannen [den lovkyndige]? Det nest største budet er å elske sin neste som seg selv. Den lovkyndige hadde bygd opp et fint, lite system for hvordan han skulle kunne elske sin neste innenfor rimelighetens grenser. Det Jesus gjør, er at han avslører hjertets hat og fordommer, og dermed hans virkelige svik mot budene. Hans mangel på kjærlighet ligger ikke i at han ikke ville ha hjulpet den sårede mannen, men i at han hater samaritanen.

Oppfordringen om å elske vår neste som oss selv finner vi allerede i 3 Mos 19. Kapittelet har overskriften Bud og forskrifter, og der finner vi denne oppfordringen: «Når en innflytter bor i landet hos dere, skal dere ikke undertrykke ham. Dere skal behandle ham som en landsmann. Du skal elske ham som deg selv. For dere har selv vært innflyttere i Egypt.» Vi holder Gud hellig ved å vise kjærlighet til vår neste!

Det kan også være verdt å merke seg at Bibelens snakk om å elske vår neste sjelden handler om følelser. Å elske sin neste er i stedet en måte å behandle andre på. Følelsene våre kan vi ikke styre, og Jesus mente heller ikke at vi skal tvinge fram noen rosaskimrende følelser. Handlingene våre kan

vi derimot styre, og det er bare det som kreves av oss.

Utfordringen (s. 63 i CON DIOS). Kanskje dere kan bli enige om et felles mål for fasteuken – at alle pengene dere sparer, skal gå til et bestemt formål, eller at dere bruker den TV-frie tiden til å be for noe spesielt. Etter fasten kan det også være spennende å snakke om hvordan det følte å igjen spise som vanlig, bruke datamaskinen eller liknende. Følte det akkurat som før? Var det bare deilig at fasten var over, eller var det noe positivt ved det å avstå fra noe som du vanligvis anser som veldig viktig?

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 85. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Vurderingsøvelse

Påstander til Ja-Nei-Kanskje (se s. 162). (Det kan være lurt å skrive opp budene på tavlen slik at alle ser dem under denne øvelsen.)

- Budene er gode regler å bygge samfunnets lover på.
- «Du skal ikke slå i hjel» er det viktigste budet.
- Alle bør kunne de ti bud utenat.
- Livet blir kjedeligere hvis man lever etter de ti bud.
- Det hadde vært bedre dersom det ikke fantes så mange regler i samfunnet.
- Det er viktig å hedre foreldrene sine.
- Det er et unødvendig bud at vi ikke skal misbruke Guds navn.
- «Du skal ikke lyve» er det vanskeligste budet å holde.
- Det er et viktig bud som mangler.
- Hvis budene hadde vært skrevet i dag, hadde det vært ti andre regler.

Aktivitet

Lag egne regler. Del konfirmantene opp i grupper. La hver gruppe forestille seg at de har havnet på en øde øy, og at de nå skal bli enige om hvilke regler som skal gjelde hos dem. De kan bare sette opp ti regler. Diskuter deretter sammen basert på de reglene gruppene har satt opp.

Dilemmaer knyttet til de ti bud, s. 86. Konfirmantene skal sitte i smågrupper og bytte på å trekke et kort med et dilemma. Et alternativ er å diskutere samme spørsmål i alle smågruppene og deretter diskutere kort i hele gruppen før man går videre til neste spørsmål.

Hjelpelederoppdrag

Dramatiser liknelsen om den barmhjertige samaritan, s. 87. Hjelpelederne skal dramatisere liknelsen, eventuelt i form av «Klikk-klakk-teater» (se forklaring på kopioriginalen).

Utfordring (s. 63 i CON DIOS). Hjelpelederne kan gjennomføre utfordringen i hovedboka en uke i forveien, slik at de kan dele sine erfaringer med konfirmantene.

Andakt

Den vise kvinnen

En kvinne hadde reist vidt omkring da hun en dag kom fram til fjellene. Der fant hun en verdifull stein, halvt skjult i en bekk. Kvinnen pakket steinen ned i sekken sin og vandret videre. Senere samme dag traff hun på en vandrer som var veldig sulten. Vandreren spurte om hun kunne by på litt mat, og det ville kvinnen gjerne. Men da kvinnen åpne sekken sin for å ta fram litt brød, fikk mannen øye på den verdifulle steinen.

«Kanskje jeg kunne få steinen i stedet?» spurte mannen, halvt på spøk.

Uten å nøle svarte kvinnen ja og gav den verdifulle steinen til mannen. Mannen tok forbløffet imot gaven, takket ydmykt og vandret videre.

Kvinnen ble værende og slo leir for natten. Men det varte ikke lenge før mannen kom tilbake. Han gav kvinnen steinen tilbake og sa: «Jeg har ombestemt meg. Vil du i stedet dele med meg av det du har, som gjorde det mulig for deg å gi meg steinen uten å nøle?»

Vi lever i et forbrukersamfunn der vi stadig jakter på den nyeste mobiltelefonen, den nyeste mp3-spilleren eller de stiligste klærne. Det første og siste budet er stadig like aktuelt. Og vi har alle noe som tilsvarer den dyrebare steinen. Men hvis det finnes noe blant eiendelene mine som jeg absolutt ikke kan tenke meg å være foruten – da er det kanskje heller sånn at det er eiendelene som eier meg?

Jeg har lov til alt, men ikke alt gagnar. Jeg har lov til alt, men jeg skal ikke la noe få makt over meg. (1 Kor 6,12)

Budene

Hva synes du om regler? Sett kryss på linjen.

Det er ikke nødvendig med regler i samfunnet

Det er nødvendig med regler i samfunnet

Regler er til for å følges

Noen ganger er det nødvendig å bryte reglene

Regler skremmer folk fra å gjøre det som er forbudt

Regler lokker folk til å gjøre det som er forbudt

Hvis du skulle ha laget en regel, hvordan ville den ha vært?

.....

.....

.....

Hva vet du om budene (De ti bud)?

.....

.....

.....

Les Gal 5,14. Kan man elske andre hvis man ikke elsker seg selv?

Budtest:

Kryss av for de budene som du tror inngår i de ti budene som Gud gav til Moses:

- Du skal ikke ha andre guder enn meg.
- Du skal be hver dag.
- Du skal ikke bli sint.
- Du skal ikke lyve.
- Du skal lese hele Bibelen.
- Du skal ikke banne.
- Du skal vise respekt for kirken, for det er et hellig hus.
- Du skal alltid være snill.
- Du skal lytte til prestene, for de er Guds utvalgte.
- Du skal ikke begjære din venns mobiltelefon.

Rope eller holde?

«Før jeg dør, har jeg tenkt å reise til Israel, det hellige landet,» sa en mann en gang til Mark Twain. «Der skal jeg bestige Sinai-fjellet og rope ut de ti bud.»

«Hvorfor blir du ikke heller hjemme og holder dem?» svarte Mark.

<p>Erik får tilbake for mye vekslepenger av ekspeditøren, men han skjønner det ikke før han er på vei ut av butikken.</p> <p><i>Stjeler Erik hvis han ikke leverer pengene tilbake?</i></p> <p><i>Spiller det noen rolle hvor mye penger det er snakk om?</i></p>	<p>Kims foreldre er helt håpløse (i alle fall ifølge Kim selv). De har stadig diskusjoner om Kims klær, venner og karakterer.</p> <p><i>Kan man hedre foreldrene sine selv om man har ulikt syn på alt?</i></p> <p><i>På hvilken måte kan foreldre hedre sine barn?</i></p>	<p>Jeanette er sammen med Tomas. Men noen ganger fantaserer hun om hvordan ville ha vært å være sammen med vennen til Tomas, Robert.</p> <p><i>Er Jeanette utro?</i></p> <p><i>Hvor går grensen for utroskap?</i></p>
<p>Rebekka får høre et rykte om en venn – at han kanskje er homo. Det forteller hun videre til tre av vennene sine.</p> <p><i>Er det å bringe et rykte videre det samme som å lyve – hvis man sier at man ikke vet om det er sant?</i></p>	<p>Herman låner en hundrelapp fra farens lommebok. Noen dager senere legger han pengene tilbake, uten å si noe til faren.</p> <p><i>Stjal Herman av faren sin?</i></p> <p><i>Ville det ha vært annerledes dersom det var lommeboka til en venn?</i></p>	<p>Sandra kjøper en ny singlet. Den bruker hun en gang på fest, uten å klippe av prislappen. Deretter leverer hun singleten tilbake og får pengene igjen.</p> <p><i>Synes dere at dette skal regnes som tyveri?</i></p>
<p>Norge skal ha folkeavstemning om vi skal innføre dødsstraff eller ikke. «Ja,» sier noen, «det vil ha en avskrekkende effekt.» «Nei,» sier andre, «ingen har rett til å ta liv.»</p> <p><i>Hva synes dere? Er det riktig med dødsstraff eller ikke?</i></p>	<p>Maria har vært forelsket i Aleksander i et drøyt år. Men for en måned siden ble Aleksander sammen med Vilde.</p> <p><i>Er det greit at Maria prøver å få Aleksander og Vilde til å gjøre det slutt?</i></p> <p><i>Hvis Aleksander begynner å «rote med» Maria mens han fortsatt er sammen med Vilde, kan Maria da likevel stole på ham hvis de to skulle bli sammen?</i></p>	<p>Sandra og Rasmus diskuterer dyreforsøk. Sandra mener at tester der dyr dør, alltid er feil, men Rasmus synes at det er greit i medisinsk forskning.</p> <p><i>Hva synes dere? Kan man ta livet av dyr for å redde mennesker?</i></p> <p><i>Er det forskjell på å drepe en ape og en mygg?</i></p>
<p>Sissel føler seg ofte elendig og er deprimert. Men når vennene spør hvordan det står til, svarer hun alltid «Bra». Det er jo det de forventer seg.</p> <p><i>Lyver Sissel når hun svarer?</i></p> <p><i>Lyver vennene når de spør, men ikke forventer seg et ærlig svar?</i></p>	<p>Lukas skal kjøpe seg nye joggesko, men begynner å lure på hvorfor han automatisk velger bort sko av ukjent merke. Er de nødvendigvis dårligere?</p> <p><i>Hvor stor rolle spiller reklamen for det vi ønsker oss?</i></p> <p><i>Hva ville ha skjedd hvis ingen lenger ble påvirket av reklamen og alle sluttet å ønske seg flere og flere ting?</i></p>	<p>Petter er ofte misunnelig på vennen sin Oskar, som ser ut til å ha alt – dyre klær, den nyeste mobiltelefonen, rike foreldre, pen kjæreste ...</p> <p><i>Er det unormalt å være misunnelig på en venn som ser ut til å ha alt?</i></p> <p><i>Er det misunnelse å ønske seg de samme tingene?</i></p>

Oppdrag:

Dramatiser liknelsen om den barmhjertige samaritan

Oppgaven deres er å dramatisere den stadig aktuelle liknelsen om den barmhjertige samaritan.

Les Luk 10,30-37 – Den barmhjertige samaritan.

Begynn med å fordele rollene ut fra hvor mange dere er. Sett deretter opp en punktvis liste med de viktigste hendelsene i skuespillet, uten å skrive ned noen replikker. Deretter kan dere begynne å øve og improvisere fram replikkene.

Bakgrunn

Jødene og samaritanene hadde lenge vært uvenner. En samaritan var altså den siste som en jøde kunne forvente seg å få hjelp fra.

Fortellingen peker på at kjærlighet til din neste ikke handler om en type allmenn, diffus menneskekjærlighet som rettes mot alt og alle. Det handler i stedet om å gjøre godt mot den som måtte komme din vei.

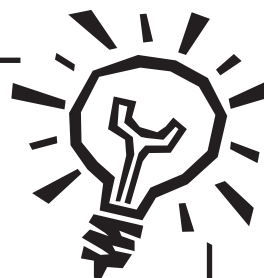

Variant: Klikk-klakk-teater

Et klikk-klakk-teater fungerer som en type «live stillbildeframvisning». Fortellingen framføres ved hjelp av en forteller og forskjellige bilder som «fryses». Når forteller sier «klikk», lukker alle i publikum øynene, og skuespillerne stiller seg opp til første scene (for eksempel en mann som «fryser» idet han tar et skritt, og et par røvere som ligger musestille og venter på å overfalle mannen). Når fortelleren sier «klakk», kan publikum åpne øynene igjen, og fortelleren leser et passende avsnitt av teksten. Deretter sier fortelleren «klikk» igjen, og skuespillerne stiller seg opp i neste «fryste» scene og så videre.

Tips:

- Antall røvere er en enkel måte å variere antall rolleinnehavere på. Vertshusverten og de to mennene som går forbi, kan spilles av samme person dersom dere ikke er så mange. Husk da å bruke navneskilt som forteller hvem som er hvem.
- Husk at konfirmantene ikke kan like mye om Bibelen som dere. Forklar det som trengs før skuespillet begynner, eller la en fortellerstemme fortelle det som rollefigurene ikke sier.
- Klikk-klakk-teater er enkelt på den måten at man ikke trenger å øve inn noen replikker. Det er imidlertid viktig at det ikke går for lang tid mellom «klikk» og «klakk», så publikum ikke blir utålmodig.

SØNNEN

Jeg er veien, sannheten og livet. Ingen kommer til Faderen uten ved meg.

Joh 14,6

Kommentarer til kapittelet

Jesu liv, del 1 (s. 66–67 i CON DIOS). *Skjonte dere ikke at jeg må være hos faren min?* Hvordan kunne Maria og Josef glemme Jesus i Jerusalem? Jo, på den tiden reiste man gjerne sammen i store grupper for at man skulle ha bedre beskyttelse mot røvere. Kvinner og barn gikk ofte i en gruppe lengst fram, og mennene i en gruppe lengst bak. En tolvåring ble betraktet som nesten voksen, så han kunne sannsynligvis velge hvilken av gruppene han ville gå sammen med. Maria trodde antakelig at Jesus gikk sammen med Josef, og Josef at han var sammen med Maria.

Et tilbud du ikke kan si nei til? C. S. Lewis forklarer i *Se det i øynene* at bare den som prøver å stå imot en fristelse, vet hvor sterk den er. Det er jo gjennom å kjempe mot en armé at man får en formening om hvor sterk den er, ikke gjennom å vike unna.

Vi finner aldri ut styrken i den onde impuls inne i oss før vi har prøvd å kjempe mot den. Kristus er den eneste som aldri har gitt etter for fristelsen, derfor er han også den eneste som fullt ut vet hva fristelse er – den eneste fullkomne realist.

Jeg er livets brød (s. 68 i CON DIOS). Jesus sier dette rett etter at han har forvandlet fem brød og to fisker til mat til drøyt fem tusen personer. I Joh 6 forklarer Jesus hvordan brødunderet henger sammen med mannaen som Moses og folket tok imot i ørkenen, og lar samtidig brødunderet peke fram mot nattverden.

I den sørlige delen av Stillehavet har man utarbeidet en «kokosnøtteologi». På mange av de fjerntliggende sydhavsøyene er nemlig brød et svært sjeldent syn. Brød holder seg ikke ferskt under den lange transporten, og melk er dyrt å kjøpe. Brødet som symbol for Jesus ville der altså bety at Jesus er noe dyrt og sjeldent. Derfor sier Jesus i stedet «Jeg er verdens kokosnøtt!» Siden kokosnøtten inneholder melk, blir nattverdssymbolikken med brød og vin enda sterkere.

Jeg er verdens lys (s. 69 i CON DIOS). Når Jesus sier dette, befinner han seg ved tempelkisten (Joh 8,20). Ved tempelkisten brant det alltid et lys til minne om ildstøtten som ledet Israels folk nattetid under ørkenvandingen. Ildstøtten representerte Guds nærvær, beskyttelse og ledelse. Det Jesus sier, betyr altså at han er Gud, at han er den som kan beskytte og lede oss.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 91. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Om julen, s. 92. Kunnskapen om julens budskap og følelsene foran denne høytiden kan være veldig varierende. Kopioriginalen kan fungere som et utgangspunkt for en diskusjon om julen.

Jeg er ... s. 93. Hvorfor valgte Jesus akkurat disse sju bildene på seg selv? Hadde han valgt de samme bildene i dag?

Vurderingsøvelse

Se s. 164 for påstander til «Fire hjørner»-øvelsen.

Aktivitet

Disneys julaften om Jesus. De fleste har vel sett «Donald Duck og vennene hans» på julaften, der Timmi Gresshoppe presenterer julekort fra de forskjellige figurene. Denne idéen kan selvsagt også brukes for å fortelle om den første julen. Del konfirmantene opp i grupper og la hver gruppe presentere et julekort fra noen av personene i juleevangeliet. Noen kan presentere en hilsen fra Josef og Maria på vei til Betlehem, noen andre kan framføre et postkort fra englene i himmelen som øver på korsang, og andre kan dramatisere et postkort fra hyrdene, de vise mennene eller vertshusverten.

Hjelpelederoppdrag

Send julekort, s. 94. Hjelpelederne kan sende julekort og minne konfirmantene på julens budskap og hva dere snakket om på forrige konfirmanttime. Dette blir selvsagt enda morsommere hvis konfirmanttime ikke holdes ved juletider! Hjelpelederne må ha en adresseliste til konfirmantene og alt som trengs for å lage fine julekort.

Utfordring (s. 71 i CON DIOS). Hjelpelederne kan gjennomføre utfordringen i hovedboka en uke i forveien, slik at de kan dele sine erfaringer med konfirmantene.

Andakt

En annerledes vertshusvert

De fleste pleier å beskrive Ludvig som en veldig snill fyr, men kanskje ikke den smarteste. Det var derfor ikke uten en viss uro at Margrethe, Ludvigs lærer, gikk med på å gi Ludvig en rolle i årets julespill.

«En av vertshusvertene som sender Josef og Maria av gårde, den rollen er jo ikke så vanskelig. Den skal han vel greie,» tenkte Margrethe for seg selv.

Det var ikke helt enkelt for han å lære seg replikkene og huske å si dem på riktig sted, man han øvde så mye han bare maktet. Og han var utrolig stolt av oppdraget sitt – minst like stolt som hovedrolleinnehaverne. Ingen som traff på Ludvig i løpet av november og desember, unngikk å få en invitasjon til skolens julespill.

«Du kommer vel og ser på julespillet vårt? Det er i gymsalen kl. 19.00 på lille julaften. Jeg skal være vertshusvert!» sa han til kassadama på RIMI, til fotballtreneren, til bussjåføren og til alle naboene.

De fleste som hadde fått invitasjon til julespillet, dukket faktisk opp – selv de som ikke hadde barn på skolen. Gymsalen var stapp full med folk da de nervøse skuespillerne kikket ut fra omkleddingsrommet. Margrethe lurte litt på hva hun hadde begitt seg inn på da hun så en blek Ludvig mumle replikkene sine om og om igjen for seg selv, stotrende og i feil rekkefølge. Men det var for sent å angre nå.

Men da teppet gikk opp, virket det som om nervøsiteten var som blåst bort hos de fleste. Josef og Maria gjorde en strålende innsats der de trasket i vei og fortalte publikum at de var på vei til Betlehem for å skrives inn i manntallet. Men hvor skulle de bo, og hvordan skulle det gå med Maria som kunne føde når som helst?

Nå hadde de kommet fram til vertshuset, og Josef banket på døra. Ludvig åpnet døra, og med blikket festet et eller annet sted i det fjerne sa han med høy og monoton stemme:

«Hva vil dere?»

«Vi leter etter et sted å sove for natten,» svarte Josef.

«Her kan dere ikke bo. Her er det fullt. Dere får gå et annet sted,» sa vertshusverten Ludvig, fortsatt med blikket festet et sted i det fjerne.

«Vi har spurt overalt. Er det virkelig ikke plass til oss her?»

«Nei, det er ikke plass til dere her,» svarte Ludvig med fast stemme, men nå flakket blikket litt, og for første gang så han rett på Josef og Maria. Han ble stående helt taus en stund.

«Dere får prøve å finne dere et rom et annet sted,» hvisket Margrethe fra kanten.

«Dere får prøve å finne dere et rom et annet sted,» gjentok Ludvig.

Josef og Maria snudde og begynte å gå videre mot neste dør, der de ifølge manuskriptet skulle bli tilbudt plass i stallen.

Men vertshusverten Ludvig hadde ennå ikke lukket døren. Han stod i døråpningen og fulgte måpende det trette paret med øynene. Pannen var rynket av bekymring og tårene presset seg fram i øyekroken.

«Ikke gå, Josef!» ropte han plutselig. «Kom tilbake og ta med deg Maria.» Et stort smil bredte seg over ansiktet. «Dere kan ta rommet mitt!»

Da teppet gikk ned ti minutter senere, var det stille i noen sekunder, men så braket applausen løs.

Det var noen i salen som mumlet noe om at dette var da et merkelig julespill, men de aller fleste gikk hjem med en følelse av at dette var det beste julespillet de noensinne hadde sett.

Vertshusverten som tok imot Josef og Maria, var ikke klar over at han fikk et så spesielt besøk, men han ønsket likevel det fattige paret velkommen. Dette temaet går igjen i Den fremmede gjesten, legenden om Martin skomaker som fikk besøk av Jesus i form av en fattig gatefeier, en forfrossen ung mor og en sulten tigger.

Vi kan også velge om vi vil slippe Jesus inn. Han banker på «hjertets dør».

Se, jeg står for døren og banker. Om noen hører min røst og åpner døren, da vil jeg gå inn til ham og holde måltid, jeg med ham og han med meg. (Åp 3,20)

Jesus

Vet du hvorfor vi feirer jul?

.....
.....
.....

Skriv ned tre ting du vet om Jesus.

.....
.....
.....

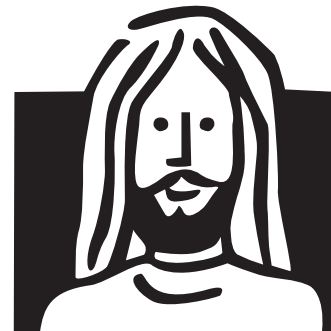
Hvorfor tror du at Gud valgte å la Jesus bli født i en stall, i stedet for i et palass?

.....
.....
.....
.....

Hva tror du ville ha skjedd hvis Jesus hadde blitt født i dag?

.....
.....
.....

Les Joh 14,6. Hva tror du Jesus mener med det han sier?

Jesustest:

Kryss av for de påstandene om Jesus som du tror er riktige.

- Jesus ble født i Roma.
- Jesus var et vanlig fornavn på den tiden.
- Jesus hadde søsken.
- Jesus vokste opp i en prestefamilie.
- Faren til Jesus var snekker.
- Jesus ble ikke sint en eneste gang i hele sitt liv.
- Jesus var omtrent 50 år da han døde.

En tøff tenåring

I julekrybben og på julekort er vi vant til å se Maria, moren til Jesus, med hodet fremt på skakke og med senket blikk. Da er det lett å glemme at Maria må ha vært en ganske så tøff jente. Antakelig var hun bare en tenåring da det dukket opp en engel hos henne og fortalte at hun skulle føde Guds sønn. Hun visste at det ville bli vanskelig – alle ville jo tro at hun hadde vært utro mot forloveden sin, Josef. Hvem ville tro henne når hun fortalte hva engelen hadde sagt?

Men Gud gjorde et riktig valg da han valgte Maria. Hun nølte ikke med å si ja til oppdraget, men stolte på at Gud ville være med henne.

Så neste gang du ser Maria i julekrybben, kan du tenke på at det er en av verdens tøffeste tenåringsjenter du ser på!

Om julen

Begynn med å lese juleevangeliet i Luk 2, 1-20.

Hvem av personene i juleevangeliet skulle du gjerne ha vært? Hvorfor?

.....
.....

Hva tror du – hva tenkte ...

... hyrdene?

... de vise mennene?

... vertshusverten?

Hva handler julen om for deg?

.....
.....

Burde vi tenke mer på Jesus i julen? Hvorfor / hvorfor ikke?

.....
.....

Hvilken side er du mest enig i? Sett kryss på linjen!

Jul

Den morsomste høytiden i året ←————→ Den vanskeligste høytiden

Julegaver

Viser sjenerøsitet og giverglede ←————→ Et kommersielt jippo

Julemat

Høytidelig og tradisjonsrikt ←————→ Et hån mot dem som sulter

Familieselskap

Koselig å treffe slekta! ←————→ Ødelegger hele dagen

Donald Duck

Morsomt ←————→ Teit

Hurtigtest – hvor mye kan du om juleevangeliet?

Hvem var det som fortalte Maria at hun skulle føde Guds sønn?

- 1. En prest
- X. En engel
- 2. Mannen hennes

Hvor ble Jesus født?

- 1. Betlehem
- X. Jerusalem
- 2. Nasaret

En gruppe syngende engler fortalte at Jesus var født – hvem fortalte de det til?

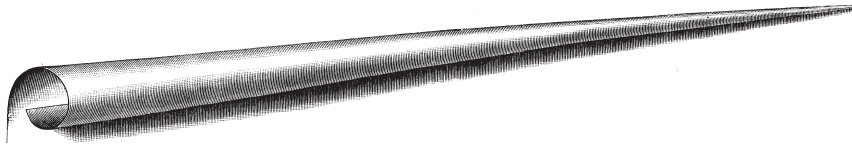
- 1. Landsbyboerne
- X. En gruppe hyrder
- 2. Prestene i tempelet

Hvilke gaver hadde de vise mennene med seg?

- 1. Vievann, olje og et kors
- X. En sau, et esel og en kamel
- 2. Gull, røkelse og myrra

Jeg er ...

Slå opp disse sju bibelversene der Jesus sammenlikner seg med sju forskjellige ting som viser hvem han er.

Joh 6,35 Jeg er

Joh 8,12 Jeg er

Joh 10,9 Jeg er

Joh 10,11 Jeg er

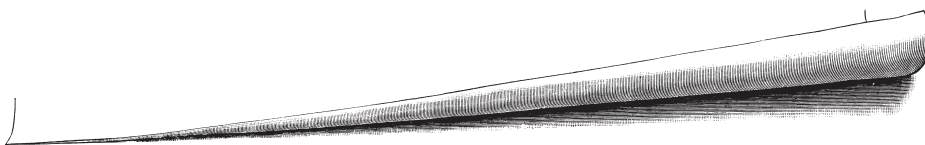
Joh 11,25 Jeg er

Joh 14,6 Jeg er

Joh 15,1 Jeg er

Hvilket bilde liker du best?
Hvorfor?

.....
.....
.....
.....

Hvilket bilde synes du er
vanskeligst å forstå?

.....
.....
.....
.....

Hvilket bilde ville du ha brukt for å beskrive deg selv?

Jeg er

Oppdrag:

Send julekort

Oppgaven deres er å lage julekort og sende dem til hver enkelt konfirmant. Det er jo alltid morsomt å få julekort – spesielt når man minst venter det!

Begynn med å lage julekort (hvis dere ikke har ferdigkjøpte).

På baksiden av kortet skriver dere navn, adresse og en hilsen. Den trenger ikke å være lang – det holder med noe i retning av ”Hei Anders! Fint at du er med på konfirmantundervisningen. Håper at du ikke har glemt det vi snakket om i dag. Les gjerne Luk 2,1-20. Vi ses neste uke!”

Ikke glem å skrive hvem det er fra.

FØLG MEG

Mine sauer hører min røst, jeg kjenner dem, og de følger meg. Og jeg gir dem evig liv; de skal aldri i evighet gå tapt, og ingen skal rive dem ut av min hånd.

Joh 10,27-28

Kommentarer til kapitlet

Jesu liv, del 2 (s. 74–75 i CON DIOS). *En mann med store talegaver.* Når Jesus prekte, snakket han antakelig til en mindre krets, de som satt nærmest. Disse snudde seg så rundt og ga videre Mesterens ord. Disse igjen snudde seg og formidlet det videre, og slik ble budskapet spredt. I et større perspektiv kan man si at Jesus prekte til disiplene, som ga budskapet videre til andre, som førte det videre ... og i dag er det konfirmantene som sitter i den ytterste ringen og får høre ordene som Jesus talte.

O, du som metter liten fugl. Det er et vakkert poeng at det ikke var mengden mat Jesus var avhengig av for å utføre brødunderet. Men da en liten gutt gav han alt han hadde, var det en stor gave i Guds rike. Se også fortellingen om enkens gave i Mark 12,41-44.

Hvem sin side står han egentlig på? Etter å ha lest denne teksten, kan man spørre konfirmantene hvem i fortellingen som Jesus elsket mest. Det svaret som kommer først, er antakelig kvinnen som ble grepet i ekteskapsbrudd, men det er viktig å være klar over at Jesus elsket fariseerne like mye. Et annet spørsmål man kan reflektere over, er hvorfor

Jesus bøyde seg ned og tegnet i sanden. Var det kanskje for at ingen skulle føle seg beglodt da deres egen synd gikk opp for dem?

WWJD? (s. 78 i CON DIOS). Svenske Bengt Holmberg bruker begrepet «selvstigmatisering» i boka si *Människa och mer*. Et menneske kan bli sosialt stigmatisert hvis det avviker altfor mye fra det vi kaller normalt. Men et menneske kan også frivillig gå utenfor de rådende normene for å gjøre omverdenen oppmerksom på urett i samfunnet. Et eksempel er den katolske presten Abbé Pierre, en høyt aktet mann, som gikk rundt på de fine kaféene i Paris ikledd prestekjole og tigde penger til byens fattige uteliggere. Et uhørt brudd på de sosiale reglene – å gå rundt blant sine likemenn og tigge penger som om han selv var en uteligger – og dermed også en utrolig effektiv måte å rette søkelyset mot byens behandling av de fattige på.

En slik handling er et angrep på alle statusregler og snur opp ned på verdiene til regelmakerne.

Jesus benyttet seg også av selvstigmatisering, for eksempel da han spiste med syndere. Budet om å elske sine fiender og snu det andre kinnnet til er

også eksempler på en selvstigmatiseringsteknikk som går ut på å prøve å overvinne angriperen med offerets kjærlighet.

(Det kan også være interessant å merke seg at dersom en høyrehendt person slår noen på det høyre kinnet, er det antakelig et slag med håndbaken, ikke med håndflaten. Sannsynligvis er det altså heller snakk om en fornærmende gest enn noe voldelig.)

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 98. Konfirmentene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Lag en liknelse, s. 99. Denne oppgaven kan være passende å løse parvis eller i smågrupper. Det kan også være morsomt å prøve å skrive en hel fortelling sammen som blir til en liknelse om Gud.

Hva gjorde Jesus da? s. 100. En test som også kan fungere som en konkurranse. Hvor flinke er konfirmentene til å gjette hva Jesus gjorde eller sa i forskjellige situasjoner, ut fra det de så langt har lært om han?

Vurderingsøvelse

Bruk sidene med *12 ting Jesus sa* i hovedboka (s. 76–77). La konfirmentene lage en 3-på-topp-liste over det de synes er viktigst.

Aktivitet

Lag en tegneseriebibel, s. 101. Illustrer en liknelse eller deler av Jesu liv som en tegneserie. Hvis konfirmentene lager flere tegneserier, kan de sette dem sammen til en tegneseriebibel og lage et fint omslag.

Tips

Når dere leser en bibeltekst sammen, kan dere bruke disse spørsmålene som grunnlag for en diskusjon:

- Hvorfor tror du at denne teksten er tatt med i Bibelen?
- Hvis Jesus hadde sagt det samme til noen i dag, hvordan tror du den personen hadde reagert?
- Hvordan tror du at personene i teksten sier dette? Er personen glad, irritert, lei seg, opprørt ...?

En interessant måte å reflektere over teksten på kan også være å tenke over de forskjellige menneskenes tanker og reaksjoner i teksten. Velg ut fire personer – dere kan eventuelt også dikte opp en fiktiv person. I fortellingen om da Jesus helbreder den lamme mannen i Kapernaum, kan man for eksempel ta utgangspunkt i Jesus, den lamme mannen, huseieren eller en lam mann utenfor huset som ikke ble helbredet. I fortellingen om Jesu korsfestelse kan man ta utgangspunkt i røveren som spottet Jesus, en romersk soldat, en disippel og Gud. Hvordan reagerer de på det som blir sagt og det som skjer? Bruk fantasien og fyll ut lukene i bibelteksten!

Hjelpelederoppdrag

Intervju hverandre, s. 102. Hjelpelederne intervjuer hverandre om hvorfor de går i kirken, hva de tror på, eller liknende. Alle kan selv bestemme hva de vil svare på, slik at ingen føler seg presset.

Andakt

Vi er ikke verdige – men han er det!

Det er sikkert mange grunner til at Gud ikke skulle kunne kalle akkurat deg.
Men ta det med ro ... du er i godt selskap.

Moses stammet.

Abraham var for gammel.

Kong David var for ung.

Profeten Hoseas' kone var prostituert.

Patriarken Jakob var en løgner.

David var forresten utro også.

Med kona til en soldat som han fikk drept.

Kong Salomo var for rik.

Timoteus hadde magesår.

Peter var redd for døden.

Lasarus var død.

Profeten Jona flyktet fra Gud.

Johannes døperen var høyrøstet.

Moses' søster Miriam likte å sladre.

Gideon og Tomas tvilte.

Profeten Jeremia var deprimert.

Elia var utbrent.

Samson hadde langt hår.

Noah drakk seg full.

Moses hadde kort lunte også.

Det hadde Peter også.

Men Gud holder ikke jobbintervjuer.

Når Djevelen sier «Du er ikke verdig», sier Jesus «Hva så? Det er jeg!» Djevelen ser bakover og ser alle våre feil – Gud ser framover og ser et kors. Han bryr seg ikke om hva du gjorde i 2003. Det er ikke engang tatt med i protokollen.

Det er haugevis av grunner til at du og jeg er ikke er verdige til å kalle oss Guds barn. Likevel er det ingenting som kan forandre det faktum at det er akkurat det vi er, og at vi er elsket av Gud.

(Konfirmantene kjenner antakelig ikke til alle navn som er nevnt her, så det kan være lurt å fortelle litt om de forskjellige personene mens du leser eller gjenforteller teksten.)

Det kreves ingen opptaksprøve for å følge Jesus. Jesus kaller alle, og med oppfordringen om å bli disippel, følger det også et løfte.

*Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.
(Matt 28,20)*

Å følge Jesus

Er det noen forskjell på mennesker som er kristne, og de som ikke er det?

.....

.....

.....

Hva tror du er årsaken til at mennesker velger å følge Jesus og bli kristne?

.....

.....

.....

Hvorfor tror du at Jesus valgte vanlige fiskere til disipler i stedet for mennesker som kunne mye om Bibelen og om Gud?

.....

.....

.....

Å være Jesu disippel betyr blant annet å prøve å gjøre det Jesus ville ha gjort. Beskriv en situasjon der du tror at det ville ha vært spesielt vanskelig.

.....

.....

.....

Disipler:

Hvilke av Jesu disipler har du hørt om?

☐ Peter	☐ Andreas
☐ Johannes	☐ Filip
☐ Bartolomeus	☐ Judas
☐ Matteus	☐ Tomas
☐ Taddeus	☐ Simon
☐ Jakob (sønn av Alfeus)	
☐ Jakob (sønn av Sebedeus)	

Klippen

Peter var en vanlig fisker da Jesus en dag oppsøkte han med en uvanlig forespørsel. Ville Peter forlate hjemmet, familien og arbeidet og i stedet bli med Jesus? Selv vi som bare kan lese om hendelsen i Bibelen, kan forstå at det må ha vært noe spesielt med Jesus, for til tross for at Peter ikke kjente Jesus, valgte han å bli med han.

Peter vandret med Jesus i tre år og fikk se han gjøre under: helbrede syke og forvandle en guttungenes niste til mat til fem tusen personer. Likevel nektet han en gang for at han overhodet kjente Jesus, til tross for at han hadde lovet å aldri svikte Jesus. Det er mange som kjenner seg igjen i Bibelens beskrivelse av Peter. Han handlet først og tenkte etterpå, han ville gjerne være best i alt, men mislyktes like ofte.

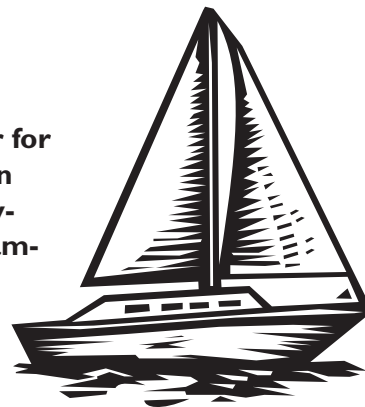
Men Jesus krevde ikke at Peter skulle være perfekt. Til tross for alle de gangene Peter mislyktes, forklarte Jesus at Peter skulle bli den klippen som Gud skulle bygge menigheten sin på. (Peter betyr nettopp klippe.) Og det ble han – Peter ble senere en av lederne i den første kristne kirken. Fiskeren ble en klippe man kunne stole på.

Les Joh 10,27-28. Hvorfor tror du at Jesus sammenlikner seg med en hyrde?

Lag en liknelse

Tenk deg en mann som lager livbøyer (sånne man bruker for å hjelpe noen som holder på å drukne). Du skal nå lage en liknelse der du sammenlikner Gud med han som lager livbøyer. Prøv å finne noe i den kristne troen som du kan sammenlikne med disse tingene:

Håndbok

.....

Å ringe brukerstøtte

.....

Livstidsgaranti

.....

Livbøyen

.....

Kundene

.....

Hva gjorde Jesus da?

Sett ring rundt riktig alternativ!

1. Jesus og Maria, moren hans, var en gang på en bryllupsfest. Da det viste seg at det ikke var mer vin igjen, ba Maria om hjelp. Hva gjorde Jesus?

- I. Svarte Maria: «Jordisk vin er forgjengelig, men jeg er den himmelske vinen som varer evig.»
- X. Forvandlet vann til vin av beste kvalitet.
- 2. Talte til bryllupsgjestene og sa at mennesker ikke bare kan leve av vin alene.

2. Disiplene spurte en gang: «Hvem er den største i himmelriket?» Hva svarte Jesus?

- I. «Den som gjør min Fars vilje og følger Guds bud, er størst i himmelriket.»
- X. «Den som selger alt han eier, og følger meg.»
- 2. «Den som vil være den første, må være den siste av alle og tjener for alle.»

3. En av Jesu mest berømte prekener er Bergprekenen. Der sier Jesus blant annet: «Dere har hørt det er sagt: Øye for øye og tann for tann. Men jeg sier dere ...

- I. ... om noen slår deg på høyre kinn, så vend også det andre til.»
- X. ... at dere skal legge hevnen i Guds hender, han vil straffe synderen.»
- 2. ... at den som handler på den måten, kommer Gud til å straffe.»

4. Jesus var bedt hjem på middag til en mann som het Simon da en kvinne kom og smurte Jesu hode med en kostbar salve. Disiplene ble opprørte og påpekte at

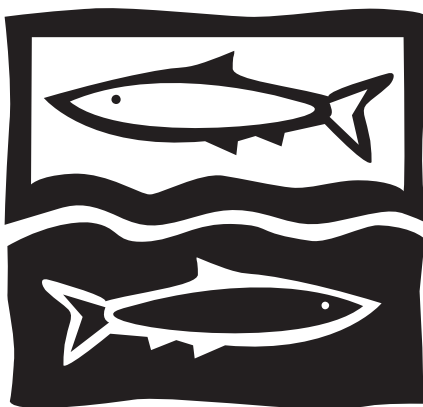
kvinnen heller kunne ha solgt salven og gitt pengene til de fattige. Hva sa Jesus?

- I. At disiplene hadde rett. Deretter vendte han seg mot kvinnen og sa at hun var tilgitt for sitt sløseri, men at hun ikke skulle gjøre det om igjen.
- X. At kvinnen hadde gjort det riktige. De fattige ville jo alltid finnes i verden, men hun hadde valgt å hedre Jesus mens han fremdeles var blant dem.
- 2. At disiplene hadde rett, men at de ikke skulle si

noe til kvinnen som gjorde at hun ble lei seg. Hun hadde gjort så godt hun kunne.

5. En gang kom det noen fariseere til Jesus og ba om et tegn fra himmelen – hvis han kunne gjøre det, skulle de tro på han. Hva gjorde Jesus?

- I. Svarte at han hadde all makt i himmel og på jord, og lot så solen bli formørket. Da begynte alle fariseerne å tro på han.
- X. Svarte at han ikke kunne gi dem noe tegn fra himmelen, men at han kunne gi dem noe annet i stedet – tilgivelse fra Gud.
- 2. Sukket tungt og sa at han ikke hadde tenkt å gi dem noe tegn.

Slå opp disse bibelstedene for å sjekke hvilket svar som er riktig:

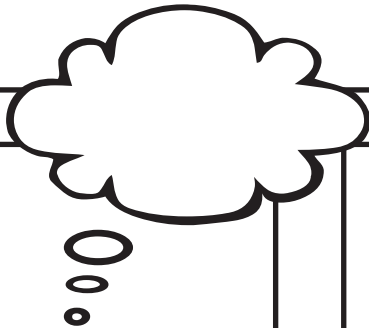
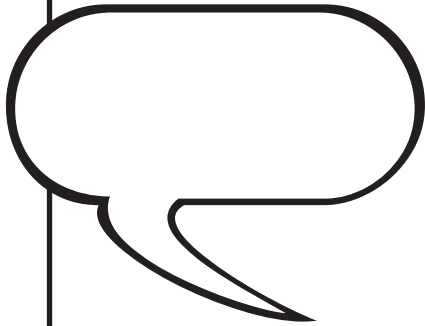
- Spørsmål 1 – Joh 2,1-11
- Spørsmål 2 – Mark 9,33-37
- Spørsmål 3 – Matt 5,38-39
- Spørsmål 4 – Matt 26,6-13
- Spørsmål 5 – Mark 8,11-12
- Spørsmål 6 – Luk 5,12-14

6. Jesus helbredet mange syke mennesker. Etterpå kom han ofte med den samme oppfordringen. Hva sa han?

- I. At de ikke skulle fortelle til andre enn prestene hva som hadde hendt.
- X. At de ikke skulle synde mer, for da kom de til å bli syke igjen.
- 2. At de nå skulle helbrede andre. Siden han hadde helbredet dem, hadde de også nå fått kraft til å helbrede.

Av:

Oppdrag:

Intervju hverandre

Oppgaven deres er å intervju hverandre.

Hver og en av dere skal stille et spørsmål til noen og svare på et spørsmål fra en annen. Alle bestemmer selv hvilket spørsmål de vil svare på, men spørsmålene skal handle om å tro på Jesus, hvorfor man går i kirken eller liknende. Det gjør ingenting om flere personer svarer på samme spørsmål.

Eksempler på spørsmål:

- Hvordan har det seg at du er konfirmantleder?
- Hvorfor går du i kirken?
- Hvordan forestiller du deg Jesus?
- Fortell hva du liker best av det Jesus sa eller gjorde.
- Hvorfor tror du på Gud?

Når dere skal presentere dette for konfirmantene, setter dere dere ved siden av hverandre på en rekke. Sistemann i rekken stiller et spørsmål til person 1 i rekken. Person 1 svarer og stiller et spørsmål til person 2, som svarer på det og spør person 3 og så videre.

Tips:

- Dere kan øve på spørsmålene og svarene på forhånd hvis dere ønsker det.
- Svarene trenger ikke å være lange.
- Hvis dere vil, kan dere også tenke ut et spørsmål som dere vil stille lederne. Bare husk å forberede dem på det.

KORSFESTET

Men Gud viser sin
kjærlighet til oss ved at
Kristus døde for oss da
vi ennå var syndere.

Rom 5,8

Kommentarer til kapittelet

Jesu liv, del 3 (s. 82–83 i CON DIOS). På Jesu tid var korset politisk, ikke religiøst. Korset som smykke var utenkelig – man snakket ikke engang om så ubehagelige greier. For jødene var korsfestelsen et tegn på at man tok avstand fra Gud. I 5 Mos 21,23 står det at den som blir hengt opp i et tre, er forbannet av Gud. Budskapet om Guds korsfestede sønn må altså ha vært ubegripelig da man begynte å forkynne det. Skulle man hylle en som så opplagt var fordømt av både mennesker og Gud?

Se også kopioriginalene *Fra død til liv*, s. 107, og *Er Jesu oppstandelse en bløff?* s. 110.

Synd ødelegger forholdet (s. 84 i CON DIOS). Synden påvirker mennesker på tre plan. Den skiller mennesker fra Gud, den skader forholdet til andre, og den gjør mennesker fanget i sin egen selvopptatthet. Per Arne Dahl sier i boka si *Tro*:

Syndene våre blir ikke borte selv om vi slutter å snakke om dem, men vi blir borte. Skyldfølelse blir ikke borte selv om vi lar være å be andre mennesker om tilgivelse når vi har såret dem, men våre medmennesker blir borte, og vi blir ensomme. Baktalelse og uredelighet blir ikke borte selv om vi kvier oss for å gjøre opp og be om tilgivelse, men vår identitet blir borte, og livet vårt mister varme og farger.

Det er ikke spesielt «moderne» å snakke om synd i vår tid. Og, som noen har påpekt, det er derfor vi har så vanskelig for å snakke om korset. Uten synden blir Jesu død på korset ubegripelig. Se også kopioriginalen *De sju dødssyndene*, s. 111.

Nattverden (s. 86–87 i CON DIOS). Kopioriginalene *Nattverden*, s. 108, og *Se Guds lam*, s. 109, kan brukes sammen med disse sidene.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 106. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Fra død til liv, s. 107. En side som kan fungere som innledning til en diskusjon om påskens tradisjoner og budskap.

Nattverden, s. 108. Et samtalegrunnlag.

Se Guds lam, s. 109. Jesu død koples sammen med Det gamle testamentet. Fortell gjerne om påskelammet i Egypt (2 Mos 12) og syndebukken (3 Mos 16).

Er Jesu oppstandelse en bløff? s. 110. En fordypningsstekst om troverdigheten i evangeliens skildring av oppstandelsen. For den som vil ha litt mer «kjøtt på beinet», kan vi anbefale Stefan Gustavssons *Kristen med god grunn*.

De sju dødssyndene, s. 111. Del konfirmantene opp i fire smågrupper og gi hver gruppe en av oppgavene fra kopioriginalen. La dem diskutere først og deretter oppsummere for hele gruppen.

Begrepet dødssynder kan være villedende – hovedsynder eller laster hadde kanskje vært et riktigere navn. De er jo ikke utilgivelige, men snarere lumske. Siden vi alle sliter med dem, har vi en tendens til å være overbærende med dem. Men dette handler om destruktive holdninger som påvirker oss på et dypere plan enn noen enkelt-handling.

- **Misunnelse.** Vi kan snakke om frykten vår, hatet vårt og sinnet vårt – men misunnelsen vår er det ikke lett å erkjenne. Misunnelsen har sine røtter i sammenlikning. Vi blir ikke misunnelige på statsministerens nye fly, men vi blir misunnelige på naboens nye bil. Det er mange fortellinger i Bibelen som dreier seg om dette temaet: Kain og Abel, Jakob og Esau, Josef og brødrene hans ...
- **Vrede.** Vreden, eller sinne, gir oss kraft til å forsvare oss og slåss mot livets urettferdighet. Men vi må lære oss både å slippe vreden fram og å tøyse den. I Ef 4,26–27 kommer Paulus med to oppfordringer – å tidsbegrense vreden og å ikke slippe den løs. Paulus gir oss en dag på å slippe vreden fram i lyset og sette ord på den – for deretter å gi slipp på den før solen går ned. «Vreden er en mektig, lumsk kraft som er vanskelig å håndtere, og det er bare de saktmodige som behersker den fullt og helt,» skriver Peter Birro i en artikkel i en svensk avis. Saktmodig er den som har vanskelig for å bli sint, som har mot til å legge sin sak i Guds hender.
- **Likegyldighet – dovenskap.** Denne synden kan defineres som «en apatisk holdning til livet som gjenspeiles i en likegyldighet overfor andre menneskers behov og ambisjoner». Når likegyldigheten rammer, er det lett å tro at den eneste løsningen er å gjøre noe annet, å flykte inn i arbeidsnarkomani eller resignasjon. Men det er aldri en langsiktig løsning. Evagrius, en av ørkenfedrene, bruker bildet av vinen: Det er bare vin som lagres lenge på samme sted, uten å ristes, som blir klar og velsmakende.
- **Fråtseri.** Denne synden handler om langt mer

enn det vi stapper i oss – den gjelder all form for overforbruk. På 1600-tallet kunne et festmåltid hos adelen inneholde flere dusin varmrätter. En slik overflod er neppe et ideal nå for tiden, men maten har ikke blitt mindre viktig. Nå ser vi kanskje baksiden av medaljen, der det snarere er jakten på idealkroppen som har blitt det aller viktigste. Vi er mer måteholdne når vi spiser, men i og med at slanketips og bilder av super-tynne kjendiser tar stadig større plass, er fikseringen på mat fortsatt den samme.

- **Utukt.** Lyst er en positiv og sterk drivkraft, både til kreativ skaperkraft og til kjærlighet. Utukten, derimot, er destruktiv. Utukt dreier seg om å leve ut egne nytelsesbehov på andres bekostning – om å behandle andre som ting.
- **Gjerrighet.** Bortsett fra temaet Guds rike snakker Jesus mer om penger enn om noe annet emne. Vi ser gjerne på penger som noe nøytralt, men Jesus snakker om penger som en gud, noe som konkurrerer med Gud. Gjerrigheten påvirker ikke bare synet vårt på penger, men også på forholdet vårt til andre mennesker. Det vi samler oss, er så nært knyttet til oss selv at når vi gir av pengene våre, gir vi også av oss selv. Der eietrangen eller griskheten har tatt over, møter vi sjelden en sjenerøs person i andre sammenhenger.
- **Hovmod.** Denne dødssynden ses ofte på som den farligste. Andre dødssynder påvirker et begrenset område i livet, men hovmod formørker hele vårt indre. Dette er ursynden – å ville leve uavhengig av Gud, å tro at man er seg selv nok. «Alle andre synder kommer fra menneskene, men hovmodet kommer rett fra helvete,» sier C. S. Lewis.

Tankene ovenfor er i stor grad hentet fra «De sju dødssyndene» av Inga-Märtha Ericsson.

Oppstillingen nedenfor er et eksempel på hva dødssyndene kan føre til i et større perspektiv, og hva deres positive motstykke er.

Dødssynd	I samfunnet	Positivt motstykke
Misunnelse	Terrorisme	Rettferdighet, sjenerøsitet
Vrede	Krig	Rettferdig indignasjon
Likegyldighet	Forakt for dem som lider	Villighet
Fråtseri	Narkotikamisbruk	Måtehold
Utukt	Pornografi	Kjærlighet
Gjerrighet	Maktmisbruk	Gavmildhet
Hovmod	Diskriminering	Selvrespekt, ydmykhet

Vurderingsøvelse

Påstander til Stå på linje (se s. 163): Hvor alvorlig er det å (eller hvor stor synd er det å) ...

- mobbe noen
- komme med en hvit løgn
- drikke alkohol
- kjøre for fort
- banne
- mishandle noen
- myrde
- drepe i selvforsvar
- kjøpe miljøfarlige produkter
- lyve
- stjele en bil
- være utro
- jukse på en prøve
- komme for sent
- rappe en CD-plate

Aktivitet

Halskjede med kors. I hobby-butikker får du alt du trenger for å kunne lage fine smykker i form av kors. De har smykkelåser, perler og smykketråder i forskjellige tjukkelse.

En enkel måte å tre perler på, ser du på bildet over. Du trenger ikke nål, men et plastbeger til hver enkelt som de kan ha perlene i. Du trenger også uendelig mye tålmodighet når det er tid for å rydde opp ...

Hjelpelederoppdrag

Lag en spørrekonkurranse, s. 112. Hjelpelederne skal lage en spørrekonkurranse basert på Jesu liv. Kjærlighet på pinne til alle kan være en morsom premie.

Andakt

Mot

Hvordan forteller man en guttunge på sju år at tvillingsøsteren og moren hans har vært i en alvorlig bilulykke? Det var ingen lett oppgave faren til Fredrik hadde foran seg.

«Fredrik, det har skjedd en ulykke.

Mamma og Cecilia har blitt påkjørt av en buss, og de ligger på sykehuset nå. Vi må dra og besøke dem nå med en gang.»

De sa nesten ingenting i bilen på vei til sykehuset, men til slutt brøt faren til Fredrik tausheten.

«Cecilia mistet veldig mye blod i ulykken, og blod må man jo ha for å leve, det vet du. Nå er det sånn at dere to har samme type blod, siden dere er tvillinger. Kunne du tenke deg å gi blod til søsteren din?»

Fredrik satt taus en stund. «Kommer det til å gjøre vondt?» spurte han.

«Du vil kjenne det litt når de stikker deg med nålen, men ikke så veldig mye.»

Fredrik satt og tenkte litt til, så sa han: «Ok, jeg gjør det.»

Da de kom til sykehuset, stod legeteamet klare til å ta imot dem. Fredrik ble lagt på en seng ved siden av søsteren mens legene gjorde klar apparatene. Legene skrøt hele tiden av hvor flink og modig han var. Men da alt var klart, var det som om motet sviktet.

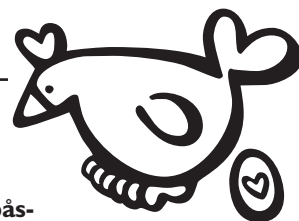
«Kommer jeg til å begynne å dø med en gang?» spurte han mens han gjorde sitt beste for å holde tårene tilbake.

Det er ikke så lett for en sjuåring å vite at han ikke trengte å gi alt blodet sitt til søsteren. Men mot har ingen ting med alder å gjøre. Det beviste Fredrik.

Når det gjelder evig liv, finnes det bare en som kunne ofre seg – Jesus. Han gav sitt liv fordi han elsker oss så uendelig mye.

Og Guds kjærlighet ble åpenbart blant oss da han sendte sin enbårne Sønn til verden for at vi skulle ha liv ved ham. Kjærligheten er ikke det at vi har elsket Gud, men at han har elsket oss og sendt sin Sønn til soning for våre synder. (1 Joh 4,9-10)

Påske

Påsketest:

Hva pleier du å gjøre i påsken nå, eller da du var barn?

- Få påskeegg med godter
- Reise til fjells
- Lage påskepynt med fjær
- Male påskeegg
- Spise middag med slekten
- Ta det litt ekstra rolig på langfredag
- Spise egg

Hva vet du om Jesus og påsken?

.....

.....

.....

.....

Hva betyr ordet synd for deg? Kom med noen eksempler på noe du ser på som synd.

.....

.....

.....

.....

Hva tenker du når du ser et kors

- a) i kirken?
-
- b) i en dødsannonse?
-
- c) som smykke på et halskjede?
-

Visste du dette om påsken?

Skjærtorsdag: Navnet skjærtorsdag har sin bakgrunn i at Jesus vasket føttene til disiplene under det siste måltidet. Det gammelnorske ordet skirr betyr ren, rensset, klar, skjær.

Langfredag: Langfredag var den dagen Jesus døde. Det er det som hatt gitt dagen det navnet – langfredag er den lange lidelsens fredag. Tidligere hendte det at folk tok på seg ekstra hardt arbeid denne dagen. Noen la til og med steiner i skoene for at det skulle gjøre vondt å gå, for å minnes hvordan Jesus led på korset.

1. påskedag: Lørdag er jødernes hviledag, men siden Jesus stod opp på en søndag, har det blitt hviledagen og helligdagen i kristen tradisjon.

Påskeris: Fram til 1600-tallet var det tradisjon å rise hverandre med påskeriset på langfredag morgen. Det var en påminnelse om Jesu lidelse. Nå er det mer vanlig å ha fastelavnsris pyntet med fargerike fjær og liknende.

Egg: Egget er et symbol på selve påskebudskapet om død og oppstandelse. Eggets skall er et bilde på graven, og innholdet symboliserer det nye livet.

Kilder: www.ur.se og *Påskeglede. Lesestykker for familien* (Verbum)

Les Rom 5,8. Mener du at du er en synder?

Fra død til liv

Les en av disse tekstene og svar på spørsmålet som hører til.

Matt 27,15-31 – Jesus dømmes. Hva tror du Pilatus tenkte?

Matt 27,32-56 – Jesus korsfestes. Hva tror du soldatene som korsfestet Jesus, tenkte?

Matt 28,1-15 – Graven er tom. Hva tror du kvinnene ved graven tenkte?

.....
.....
.....

Hvis du kunne ha vært med i fortellingen du leste, hvem av personene ville du helst ha vært?

.....
.....
.....

Hva handler påsken om for deg?

.....
.....

Hurtigtest – hvor mye av påskeevangeliet kjenner du til?

Hva gjorde Jesus dagen før han døde?

- I. Døpte disiplene og oppfordret dem til å døpe andre.
- X. Spiste sammen med disiplene og oppfordret dem til å feire nattverd til minne om han.
- 2. Vandret gjennom hele Jerusalem og helbredet syke.

Hvem var det som dømte Jesus til døden?

- I. Pilatus
- X. Herodes
- 2. Kaifas

Hvilken dag stod Jesus opp igjen?

- I. Påskeaften
- X. Første påskedag
- 2. Andre påskedag

Hvorfor feirer vi påske?

- I. Fordi Jesus døde
- X. Fordi nattverden ble innstiftet
- 2. Fordi Jesus stod opp

Hvilken side er du mest enig i? Sett kryss på linjen!

Langfredag: Kjedelig dag, alt er stengt En viktig dag å minnes

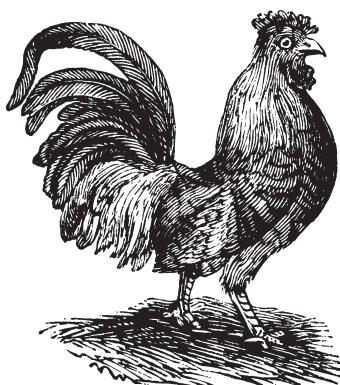
Kors: Sørgelig symbol på døden Mektig symbol på livet

Egg: Nei, ellers takk! Massevis

Påskepynt: Gjesp! Alltid like gøy!

Nattverden

Nå har du vært på en rekke gudstjenester der man feirer nattverd. Er det noe du lurer på når det gjelder nattverden?

.....
.....
.....

Sant eller usant? Kryss av for de påstandene som du tror stemmer!

- Det serveres alltid alkoholfri vin under nattverden.
- Nattverd er et annet ord for kveldsmat.
- Man kan ikke feire nattverd med vanlig brød.
- Det er en 5000 år gammel tradisjon å feire nattverd i kirken.
- Nattverd feires i alle kristne kirker.

Hvorfor tror du at nattverdsfeiringen er en så viktig del av gudstjenesten?

.....
.....
.....

**Hvilke ord synes du passer på nattverden?
Sett ring rundt dem.**

- Hellig
- Spennende
- Uinteressant
- Mystisk
- Kjedelig
- Herlig
- Rart
- Skummelt
- Viktig

To personer om Å FEIRE NATTVERD

Emma, 21 år:

– **Hva betyr nattverden for deg?**

– Det er veldig stort med nattverd. Man forstår ikke hvordan man kan ta imot Jesu kropp og blod i brød og vin. Men det er vel det som er poenget, at man ikke kan forstå det.

Jeg pleier å se på nattverden som en ny start. Det er ctr-alt-delete.

Jeg har gjort dumme ting og syndet på forskjellige måter, men når jeg går derifra, har jeg fått en ny sjanse og ny kraft til å gjøre ting riktig.

– **Hvordan føles det etter at du har tatt del i nattverden?**

– Det føles faktisk som noe hellig nesten hver gang. Det jeg får der, kan jeg ikke få på noen annen måte.

Mike, 18 år:

– **Hva betyr nattverden for deg?**

– Jesus sa til disiplene «Kom og følg meg, se på meg – gjør som jeg!» Det var det han sa til disiplene, og da mente han også oss i dag.

Jesus sa at vi skulle feire nattverden til minne om han. Da vet jeg jo at det er viktig å feire nattverden, uten at jeg trenger å ha noen kunnskaper om hvorfor.

– **Hvordan føles det etter at du har tatt del i nattverden?**

– Det føles som en ny start. Det er litt sånn «Du og jeg, Gud – nå begynner vi på nytt!»

Se Guds lam

1. Problemet!

Les Rom 3,23. Hvem gjelder det?

2. Spiller det noen rolle?

Les Rom 6,23. Hva er resultatet av synd?

3. Hva gjør vi da?

I gammeltestamentlig tid ofret de for eksempel et lam til Gud for å sone for syndene sine.
Les Hebr 9,22. Hvilket prinsipp gjelder for offer?

.....

4. Men var det virkelig Guds endelige plan?

Les Jes 53,3-7. Hvem er det Jesaja snakker om?

.....

5. Så hva skjedde?

Les Joh 1,29. Hva sa Johannes?

.....

6. Hva betyr det?

Les Hebr 9,13-14. Skriv om versene med dine egne ord!

.....

.....

.....

.....

7. Løsningen!

Les Hebr 10,12. Hvor lenge gjelder Jesu offer?

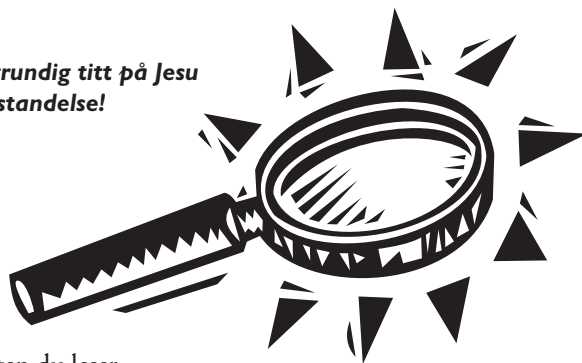
.....

Les Rom 5,15. Hvem gjelder dette?

Er Jesu oppstandelse en bløff?

En grundig titt på Jesu oppstandelse!

Den som leser Bibelen, trenger ikke å være i tvil – den sier klart og tydelig at Jesus døde på langfredag og deretter stod opp igjen på søndagen. Men kan man stole på det som står i Bibelen?

Har noen endret bibelteksten?

Det første spørsmålet vi må stille oss, er om vår versjon av Det nye testamentet stemmer overens med den som opprinnelig ble skrevet. Selve originalteksten finnes jo ikke lenger, så det vi har, er avskrifter (av avskrifter av avskrifter) av originalen. Dette gjelder alle antikke skrifter, ikke bare Det nye testamentet. Men siden vi ikke lenger har originalen, har kanskje teksten blitt endret? Kanskje det har blitt lagt til avsnitt i ettertid, eller kanskje avsnitt har blitt skrevet om for at de skulle stemme bedre overens med det de kristne ønsket å tro?

Når man skal bedømme hvor pålitelig en avskrift er i forhold til originalen, er det to ting man ser på. Man ser på antall kopier som er bevart, og man ser på avstanden i tid mellom originalen og den eldste kjente kopien. Jo flere kopier som er bevart, desto sikrere kan vi være på at kopiene stemmer. Jo kortere tidsavstand mellom originalen og kopien, desto færre feil kan ha smøget seg inn. Og faktum er at Det nye testamentet er et av de best bevarte antikke skriftene (se tabellen nedenfor). Dette er ikke noe bevis for at det som står der er sant, men

det betyr at den bibelteksten du leser, med meget høy grad av sikkerhet stemmer med det som forfatterne en gang skrev i originalen.

Er Bibelens forfattere troverdige?

Vi kan altså med stor sannsynlighet si at det vi leser i Det nye testamentet, faktisk er det som forfatterne skrev. Men kanskje de som skrev ned tekstene, bare fant på det?

Noe som er viktig å huske på, er at evangeliene ble skrevet ned bare et par tiår etter at Jesus døde og stod opp. Det betyr at mange som var med på påskehendelsene, fortsatt levde da man begynte å spre tekstene. De romerske myndighetene og de jødiske øversteprestene ville fortsatt ha hatt interesse av å motbevise budskapet om at Jesus stod opp igjen, hvis de hadde hatt muligheten til det. Evangeliene navngir dessuten mennesker som møtte Jesus etter at han var stått opp, og

stedene der det skjedde. Paulus skriver i Korinterbrevet: «Deretter viste han seg for mer enn fem hundre brødre på én gang. Av dem lever de fleste, men noen er døde.» (1 Kor 15,6) Det var altså mulig å kontrollere at det han påstod, var sant!

Løy disiplene?

Det sterkeste beviset på at Jesus har oppstått, er likevel disiplene. Etter at Jesus døde og (ifølge dem) stod opp igjen, begynte de å spre budskapet om Jesus med et mot og en hengivenhet som de ikke tidligere hadde hatt. Hvorfor skulle de ha gjort det hvis de visste at alt var en bløff? Disiplene hadde ingenting å tjene på å si at Jesus hadde stått opp. De utsatte seg tvert imot for livsfare, og de fleste av disiplene måtte dø for sin tro. Ville de virkelig ha vært villige til å gjøre det hvis de visste at Jesu oppstandelse var en bløff?

Forfatter	Original	Eldste kopi	Tidsavstand	Antall kopier
Aristoteles	384-322 f Kr	1100 e Kr	1400 år	5 stk.
Platon	427-347 f Kr	900 e Kr	1200 år	7 stk.
Cæsar	100-44 f Kr	900 e Kr	1000 år	10 stk.
Homer	900 f Kr	400 f Kr	500 år	843 stk.
Det nye test.	50-90 e Kr	120-350 e Kr	30-300 år	5 000 stk.

Sammenlikning av forskjellige antikke skrifter. Det nye testamentets skrifter er bevart i utrolig mange kopier. Avstanden i tid mellom originalen og den eldste kjente kopien er ikke spesielt stor.

(Kilde: Kristen med god grunn av Stefan Gustavsson)

De sju dødssyndene

Misunnelse • Vrede • Likegyldighet • Fråtseri
Utukt • Gjerrighet • Hovmod

Eksempler fra TV og film

Misunnelse, vrede, gjerrighet og så videre er vanlige ingredienser i filmens verden. Det skaper intriger og dramatik.

Prøv å finne eksempler på de sju dødssyndene fra filmer, TV-serier, virkelighets-serier (dokusåper) og liknende. Prøv også å huske hva som ble resultatet for de involverte – hva skjedde da misunnelsen oppstod eller en av figurene ble gjerrig?

De sju dødssyndene

Misunnelse • Vrede • Likegyldighet • Fråtseri
Utukt • Gjerrighet • Hovmod

Dødssyndenes motstykke

Ettersom de sju dødssyndene representerer noe dårlig, kan man selvsagt snu på dem og i stedet få noe godt.

Prøv å finne motstykket til hver enkelt av dødssyndene. Dere trenger ikke å finne bare ett ord som står for det motsatte – dere kan godt forklare det med en hel setning, eller flere, hvis det er nødvendig.

De sju dødssyndene

Misunnelse • Vrede • Likegyldighet • Fråtseri
Utukt • Gjerrighet • Hovmod

Farligst, vanligst, vanskeligst

Alle dødssynder er farlige, og de fleste mennesker rammes antakelig av dem alle i løpet av livet. Det er derfor en temmelig umulig oppgave å prøve å rangere dem – men det er akkurat det dere skal gjøre!

Hvilke av de sju dødssyndene tror dere er den vanligste? Hvilke av dødssyndene tror dere er den farligste? (Det vil si den som får verst konsekvenser for personen selv og for personene vedkommende omgir seg med.) Hvilke av dødssyndene tror dere det er vanskeligst å gi slipp på?

De sju dødssyndene

Misunnelse • Vrede • Likegyldighet • Fråtseri
Utukt • Gjerrighet • Hovmod

Motstandskamp

Det er mange munker, nonner og eremitter som har skrevet om dødssyndene. Selv for de som bodde på de enkle klostrene, ble dødssyndene sett på som de vanskeligste fristelsene å overvinne. Så hvordan bekjemper man dødssyndene?

Prøv å komme på så mange måter som mulig å forsvare seg mot dødssyndene på. Er det noe spesielt man kan gjøre når misunnelsen kommer over en? Kan man tenke på noe spesielt når man føler seg gjerrig, og så videre?

Oppdrag:

Lag en spørrekonkurranse

Oppgaven deres er å finne på spørsmål til en spørrekonkurranse basert på Jesu liv.

Begynn med å oppsummere hva konfirmentene har lært om Jesu liv. Dere kan for eksempel se i konfirmentboka (s. 66–67, 74–75 og 82–83 i CON DIOS.) Skriv deretter ned spørsmålene basert på det dere synes er viktigst. 10–12 spørsmål kan være passe.

Konfirmentene kan gjerne rette sine egne svar – det er jo en lek, ikke et skummelt forhør. Dere kan gjerne sjekke om noen hadde alle rett, men ikke la noen behøve å innrømme at de bare hadde et par riktige svar.

DEN HELLIGE ÅND

Og jeg vil be Faderen, og han skal gi dere en annen talsmann, som skal bli hos dere for alltid.

Joh 14,16

Kommentarer til kapitlet

Åndens frukt (s. 90 i CON DIOS). I Joh 15 forklarer Jesus at han er vintreet og at vi er grenene. En gren kan ikke bære frukt hvis den er skilt fra treet. Akkurat som frukten er et tegn på at treet lever, er åndens frukt et tegn på at den livgivende Ånden finnes i oss.

Dette er et fantastisk løfte – og et skremmende ansvar. Philip Yancey skriver om sin venn Richard, som ble skuffet over den Gud som aldri viste seg for han:

Richard kjente aldri mor Teresa, men han kjenner meg. Og det er det som er det mest ydmykende aspektet ved læren om Den Hellige Ånd. Richard vil antakelig aldri få høre en stemme som snakker gjennom stormen og visker ut alle spørsmål. Han vil sannsynligvis heller aldri få se et glimt av Gud i dette livet. Han vil bare se meg.

Åndens gaver (s. 91 i CON DIOS). Dette er en lengre liste enn den klassiske i 1 Kor 12,8-10. Men nådegavene er mange, og Paulus nevner gavene i mange sammenhenger uten at han av den grunn hevder å presentere en komplett liste. Her har vi brukt Willow Creeks oppstilling. De fire siste kalles ikke uttrykkelig for nådegaver, men av sammenhengen (der og på liknende steder i Bibelen) kan man skjønne at det handler om en nådegave.

- 1 Kor 12,8-10 – Visdom, kunnskap, tro, helbredelse, mektige gjerninger, profetisk tale, det å bedømme åndsåpenbaringer, tungetale, tyding av tungetale
- 1 Kor 12,28 – Apostel, undervisning, det å hjelpe, administrasjon
- Rom 12,6-8 – Oppmuntring, gavmildhet, lederskap, barmhjertighet
- Ef 4,11 – Evangelisering, hyrde
- 1 Pet 4,9-10 – Gjestfrihet
- 2 Mos 31,3 – Håndverk
- 1 Tim 2,1-2 – Forbønn
- Sal 150,3-5 – Kreativ kommunikasjon

Kuriositet. Peter Halldorf forklarer i *Drikk dypt av Ånden* at de to første ordene i Bibelen er et hebraisk uttrykk som kan oversettes med «I begynnelsen» eller «Gjennom begynneren». Hvis vi velger det siste alternativet, ser vi hvordan treenigheten kommer til syne allerede i de første setningene i Bibelen. «Gjennom Begynneren skapte Gud himmelen og jorden. Jorden var øde og tom, og mørke lå over havdypet. Men Guds Ånd svevet over vannet.» Skapelsen er Faderens verk gjennom Kristus – Ordet, Begynneren – og over alt dette svever Ånden.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 116. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Hjelperen, s. 117. Konfirmantene kan reflektere over Bibelens bilder av Den hellige ånd basert på egne opplevelser, og tenke over hvordan Ånden kan være en Hjelper for dem.

Aktiviteten

Jerusalem News, s. 118. Konfirmantene får i oppdrag å skrive en artikkel basert på Apg 2 om den første pinsen. Fortell først litt om hva som skjedde, og kom med tips om hva artikkelen kan inneholde: intervju med en av disiplene, uttalelser fra en av tilhørerne og så videre. Var de selv til stede, eller intervjuer de vitner? Hva tror de skjedde etterpå?

Positive hjerter, s. 119. Alle konfirmantene får et hjerte med navnet sitt på som de fester på ryggen. De får dessuten hver sin penn. Deretter skal de ganske enkelt gå rundt i rommet og skrive positive ting på hverandres hjerter. Fokuser gjerne på hvilke talenter og evner dere ser hos hverandre. Målet er at alle skal skrive på alles rygger. (Hjelpelederoppdraget til denne konfirmanttimen går ut på å forberede denne øvelsen.)

Tips

Den hellige ånd fordeler gavene på den måten som Gud har bestemt. Det er ikke meningen at alle skal ha alle gaver, og at alle skal være like flinke til alt. Fabelen om dyrenes skole kan fungere som grunnlag for en diskusjon om dette.

Det var en gang for lenge siden at alle dyrene i skogen bestemte seg for å starte en skole. De diskuterte fram og tilbake hvilke emner det skulle undervises i, og til slutt var de blitt enige om et aktivitetsprogram som bestod av løping, klatring, svømming og flyving. Alle dyrene skulle delta i undervisningen.

Anden var utmerket i svømming, til og med dyktigere enn læreren. I flyving fikk han godkjent, men i løping var han helt elendig. Derfor måtte anden bli igjen hver dag etter skolen og få ekstraundervisning i løping. Anden gjorde framskritt, og han klarte etter ett år å få godkjent i løping. Men all den ekstra løpetreningen hadde ført til at anden måtte forsømme svømmingen, og der var han nå ikke lenger best i klassen. Nå var han bare en middelmådig svømmer, men siden godkjent var alt som krevdes fra skolens hold, var det ingen som reagerte. Men anden selv var veldig skuffet.

Kaninen var det beste i klassen i løping, men hun fikk nervesammenbrudd etter to måneder fordi svømmingen gikk så dårlig.

Ekornet var kjempeflink til å klatre, men hun hadde store problemer med flyvingen. Hun fikk dårlig selvtillit da alle snakket så mye om vanskene hennes, og det gjorde at hun også strøk i løping.

Ørnen var det store problembarnet. I klatretimene var han alltid den raskeste til å ta seg opp til toppen av treet, men han fikk stadig advarsler fordi han var så sta og ville gjøre det på sin egen måte i stedet for på den måten man skulle.

Hjelpelederoppdrag

Lag hjerter til konfirmantene, s. 119–120. Hjelpelederne forbereder timen med «Positive hjerter», som går ut på å få finne positive ting ved hverandre. Hjelpelederne trenger penn, saks, kopierte hjerter og en listen over alle navnene på konfirmantene. Til denne øvelsen trengs det dessuten teip og en penn til alle konfirmantene.

Andakt

Hvor går grensen for styrken vår?

Ei lita jente hadde tilbrakt hele formiddagen på stranden. Det gule spannet, plastspaden og lastebilen var redskapene hun hadde til å bygge verdens fineste sandslott. Og det hadde blitt stort. Nå var det tid for vollgraver, veier og tunneler!

Jenta gravde og gravde med lekespaden da hun plutselig støtte på en stor stein. Steinen lå midt i veien for den mektige vollgraven som skulle beskytte slottet.

Hun kjempet og kjempet for å grave opp steinen og flytte på den. Men uansett hvor mye hun strevde, klarte hun ikke å rykke den en eneste centimeter. Steinen lå der den lå.

Til slutt satte hun seg ned og gråt, både av utmattelse og sinne. Hva skulle hun gjøre nå? Hele sandslottbygget virket plutselig ødelagt.

Da kom jentas morfar gående. Han ble selvsagt bekymret da han så tårene. «Hva er det som har skjedd?» spurte han og løftet opp barnebarnet.

«Jeg klarer ikke å flytte på den store steinen som ligger i veien for vollgraven,» snufset hun.

Morfaren satte ned jenta på sanden igjen og satte seg ned på huk. «Men hvorfor brukte du ikke all styrken din?» spurte han vennlig.

«Jeg gjorde det!» svarte jenta.

Nå gråt hun enda mer. Syntes ikke morfaren at hun hadde prøvd hardt nok?

«Nei, vennen min, du gjorde ikke det,» svarte han. «Du ba ikke meg om hjelp.»

Så tok han bort steinen slik at jenta fikk bygd ferdig slottet.

Den som tror på Gud, har en fantastisk Hjelper å vende seg til. Med Den hellige ånds hjelp er det ingen grenser for hva vi kan gjøre. (Det er dermed ikke sagt at det alltid er riktig å prøve å gå på vannet eller flytte fjell ...) Men det er først når vi innser at våre menneskelige ressurser er begrenset, at Den hellige ånd kan begynne å hjelpe oss.

*Det som er umulig for mennesker, er mulig for Gud.
(Luk 18,27)*

Den hellige ånd

Det er vanskelig å beskrive eller forklare Den hellige ånd, og det er heller ikke noen tydelige «portretter» av Den hellige ånd i Bibelen. Men Bibelen sammenlikner Den hellige ånd med blant annet ild og vind.

Skriv ned to eller tre egenskaper som kjennetegner ilden:

.....
.....

Skriv ned to eller tre egenskaper som kjennetegner vinden:

.....
.....

Paulus skriver i Galaterbrevet at det hender noe med den som tar imot Den hellige ånd. Paulus sier at Åndens frukt begynner å synes. Frukten er blant annet fred, tålmodighet og godhet.

a) Hvordan er et menneske som ikke har fred i hjertet?

.....
.....

b) Er det viktig med tålmodighet? Hvorfor / hvorfor ikke?

.....
.....

c) Er godhet det samme som forsaghet? Hvorfor / hvorfor ikke?

.....
.....

Åndens gaver:

Bibelen sier at Den hellige ånd gir oss forskjellige gaver. Hvilke av disse gavene skulle du gjerne ha hatt?

- Være klok
- Ha en sterk tro
- Kunne helbrede syke
- Kunne skille mellom godt og ondt
- Undervise
- Hjelp andre
- Være gavmild

May the Force be with you

Hvis du har sett Star Wars-filmene, kjenner du godt til «the Force» – en kraft som hjelper og leder Jedi-ridderne. Til en viss grad kan man sammenlikne Den hellige ånd med the Force – Den hellige ånd leder og hjelper jo dem som tror på Gud.

Men det er også noen viktige forskjeller. The Force er en upersonlig kraft, mens Den hellige ånd er en person, en av personene i Tre-nigheten.

The Force kan brukes til godt og ondt, men Den Hellige Ånd gjør bare det som er godt.

Og sist, men ikke minst – the Force er bare for elitekriegerne i Star Wars-filmene, men Den hellige ånd er til for alle som vil tro på Gud!

Les Joh 14,16. Hva skulle du gjerne hatt hjelp til?

Hjelperen

Det er vanskelig å forklare Den hellige ånd. Bibelen bruker derfor bilder når den snakker om Ånden – for eksempel ild, vind og vann. Det er vanskelig å beskrive slike ting bare med ord, men kanskje du har følelser og minner som du forbinder med disse ordene? Varmen fra et leirbål, den mektige følelsen av en foss ...

Bildene er lettere å forstå med hjerte og sinn enn med ordbøker og leksikon.

Beskriv en opplevelse du har hatt av ild, vind og vann.
Prøv også å beskrive hvilke følelser du hadde akkurat da.

Ild

.....

.....

Vind

.....

.....

Vann

.....

.....

.....

Tenk over dette:

Ild er ofte et symbol på kjærlighet. Er det noen du kunne trenge hjelp til å føle større kjærlighet for? (Deg selv, noen rundt deg, Gud ...)

Vann er livgivende, og Bibelen sier at Den hellige ånd gir oss nytt liv. Vi blir nye skapninger. Hva kunne du ønske ble forandret og nytt i ditt liv?

Noen ganger trengs det litt medvind når det går tungt. Det å lese Bibelen, be eller forstå hva Gud vil, er eksempler på områder som kan være vanskelige. Er det noe av dette eller noe liknende som du gjerne skulle ha hatt hjelp av Den hellige ånd til?

JERUSALEM NEWS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

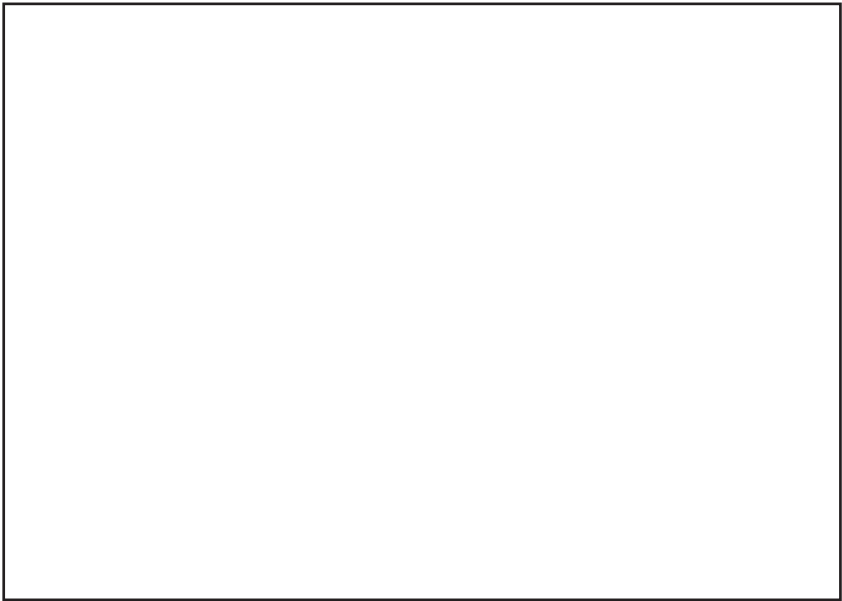
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**Kjøp prima offerdyr
fra Benjamins
tempelbutikk**

Oppdrag:

Lag hjertes til konfirmantene

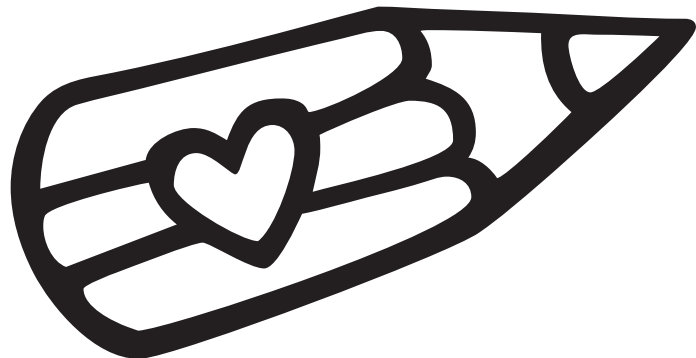
Oppgaven deres er å gjøre i stand det som trengs til en øvelse som går ut på å hjelpe hverandre til å se hvilke talenter og evner hver og en har. Det er jo som regel lettere å se hva andre er flinke til, enn å si hvilke evner man selv har.

Kopier arket med hjertene sånn at dere har like mange hjertes som det er konfirmanter og ledere. Bruk gjerne farget papir. Klipp ut alle hjertene.

Skriv navnet på konfirmantene og lederne på disse hjertene, ett navn på hvert hjerte.

På hvert hjerte skal dere også skrive opp et talent eller en evne som dere i gruppen synes at akkurat den personen har. Det kan for eksempel være:

- sprer glede
- flink til å lytte
- fantasifull
- flink til å synge
- tør å stille spørsmål
- oppfinnsom
- flink til å oppmuntre andre
- er til å stole på
- flink til å tenke nytt og annerledes
- tør å stå for sine meninger

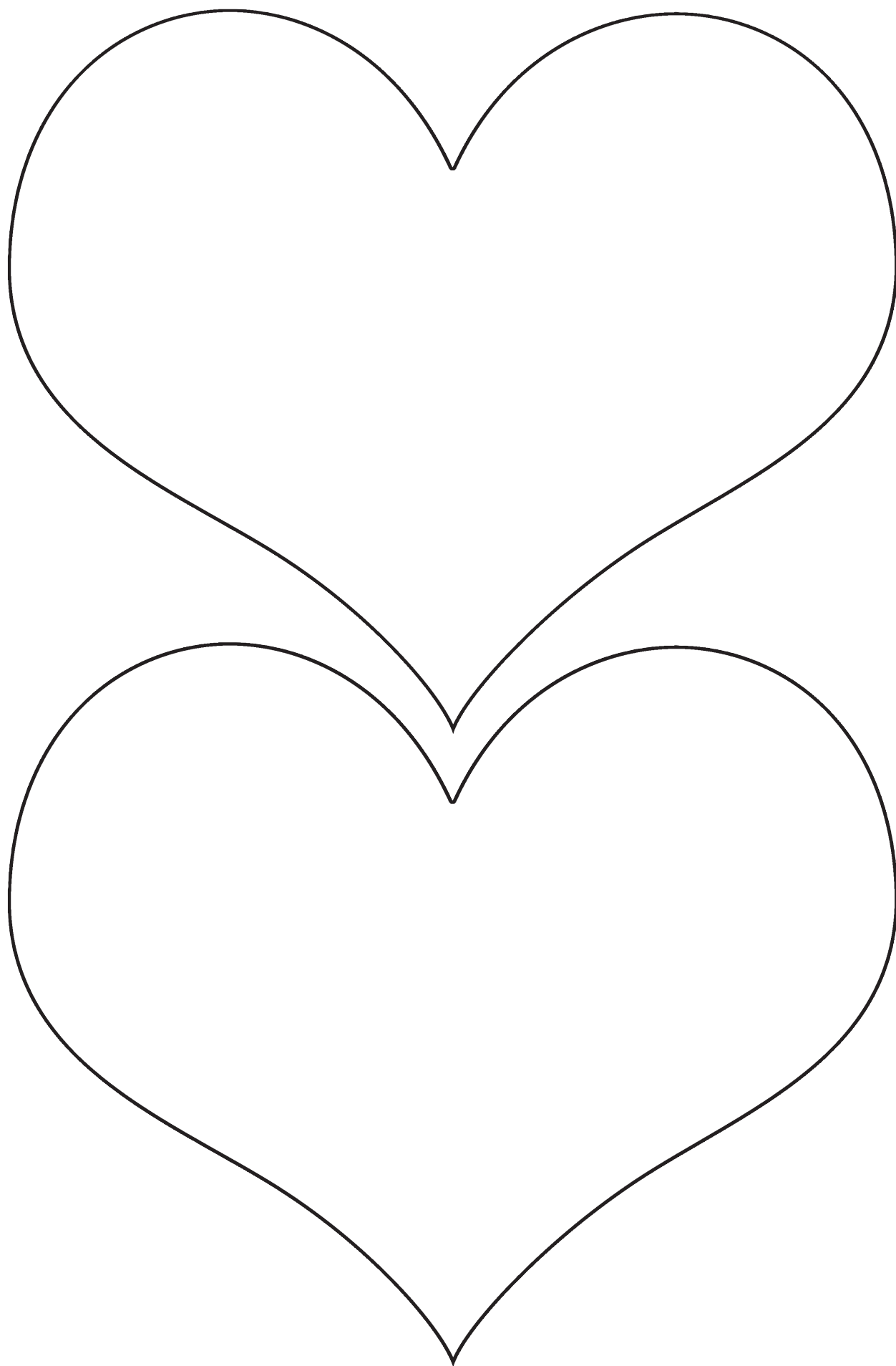

Slik foregår øvelsen

I denne øvelsen får alle en penn og et hjerte med navnet sitt på. Hjertet festes på ryggen. Så går alle rundt i rommet og skriver positive ting på hverandres rygg. Alle skal helst skrive på alles rygg, men man skal ikke skrive navn under kommentarene sine.

Tips:

- Skriv gjerne navnet stort, men resten av teksten ganske smått. Husk at det er mange som skal ha plass til å skrive.
- Prøv å følge med på om det er noen som har veldig lite på hjertet sitt. Da kan dere hjelpelederne skrive noen ekstra kommentarer hos han eller henne.

TILGIVELSE

Da bekjente jeg min synd for deg

og dekket ikke over min skyld.

Jeg sa: 'Nå vil jeg bekjenne mine synder for Herren.'

Og du tok bort min syndeskyld.

Sal 32,5

Kommentarer til kapittelet

Hvorfor er det viktig å tilgi? (s. 95 i CON DIOS)

Fortellingene om Judas og Peter er med sine likheter og kontraster et sterkt vitnesbyrd om tilgivelsens kraft.

Både Judas og Peter forrødte Jesus. Den ene utleverte han til Det høye råd, vel vitende om hva det innebar. Den andre fornektet tre ganger at han i det hele tatt kjente Jesus, til tross for at han bare noen timer tidligere hadde lovet at han aldri skulle svikte.

Både Judas og Peter ble helt sønderknuste da de innså hva de hadde gjort.

Judas torde ikke å tro at nåden kunne gjelde også han, så han tok sitt eget liv og er blitt husket som en av verdenshistoriens største forrædere. Men Peter valgte å utlevere seg og møte Jesus ansikt til ansikt. Han fikk tilgivelse og oppreisning og ble en av urkirkens største lederskikkelser. Det sies til og med at han ble den første paven.

Vi kan bare forestille oss hvordan det må ha vært for de menneskene som kom til den høyt aktede Peter og erkjente sitt nederlag: «Jeg har fornektet troen min. Jeg har fornektet Mesteren.»

«Det har jeg også. Og han tilgav meg.»

Synsbekjennelsen (s. 96 i CON DIOS). Jesus oppførte seg som om syndene først og fremst var noe som angikk han. Han kunne si «Dine synder er tilgitt». Det er derfor vi har synsbekjennelsen.

Vi skal be om tilgivelse hos de menneskene vi har oppført oss dårlig overfor, men det er først og fremst Gud vi har sviktet. I *Se det i øynene* kommenterer C. S. Lewis Jesu rett til å tilgi synder på denne måten:

Det er lett å forstå at et menneske kan tilgi noe som er gjort mot det selv. De trår meg på foten, og jeg tilgir Dem, De stjeler pengene mine, og jeg tilgir Dem. Men hva ville vi ta en mann for som selv ikke er blitt bestjålet eller trått på foten, og som kunngjorde at han tilga Dem at De trådte andre mennesker på føttene og stjal deres penger? Fabelaktig tåpelighet er vel det vennligste uttrykk vi ville bruke om en slik adferd. Enda er det dette Jesus gjorde. Han fortalte menneskene at deres synder var dem tilgitt, og ventet aldri for å rådføre seg med de som syndene uten tvil var gått ut over. Uten å nøle oppførte han seg som om han var den part som var sterkest engasjert, den person som var mest berørt av alle krenkelsene.

Kopioriginalen *Synsbekjennelser*, s. 125, kan brukes sammen med denne siden.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 124. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Disku-

ter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Synsbejkenner, s. 125. Kan man be om tilgivelse for at man ikke har vært seg selv fullt og helt? Ja, noen ganger kan det kanskje være nødvendig!

Nøkler og låser, s. 126. Når man er midt i en diskusjon eller en krangel, finnes det fraser og gester som nesten alltid gjør krangelen verre – å himle med øynene, å si ting som «Du skal da bestandig ...» eller «Du vil aldri ...». Dette representeres av låser og kjettinger, som låser krangelen. Det finnes også fraser og gester som kan være en vei til å bli venner igjen – for eksempel å si «Unnskyld» eller «Det var min feil». Dette representeres av nøkler, som låser opp krangelen. Diskuter i smågrupper eller i hele gruppen hvilke eksempler på nøkler og låser dere kan komme på.

Kan man tilgi alt? s. 127. Kopioriginalen inneholder tre forskjellige situasjoner dere kan diskutere, enten i hele gruppen eller i smågrupper.

Vurderingsøvelse

Påstander til Fire hjørner (se s. 162):

Bestevennen din har sladret til flere i klassen om en ting du har fortalt i full fortrolighet. Hva gjør du?

1. Tenker at du også gjør noe som er galt en gang iblant, og tilgir vennen din.
2. Tilgir vennen din – men bare hvis han eller hun virkelig, virkelig ber om unnskyldning.
3. Pønsker ut en måte å hevne deg på.
4. Eget alternativ.

Læreren din anklager deg for å ha hjulpet en kamerat til å få bedre resultat på en prøve. Han lover å glemme det hvis du bare innrømmer at du har gjort noe galt. Ellers vil han sette ned karakteren din. Du er helt uskyldig. Hva gjør du?

1. Innrømmer. Du vil ikke bli straffet når du er uskyldig.
2. Sier at du ikke har gjort noe galt, og at du blåser i hva han gjør.
3. Ønsker ikke å innrømme noe du ikke har gjort, og tar det opp med rektor.
4. Eget alternativ.

Du setter deg tilfeldigvis på et bar solbriller. Litt senere klager en klassekamerat på at han ikke finner de nye RayBan-brillene sine, og du skjønner at det er dem du akkurat har ødelagt. Hva gjør du?

1. Innrømmer at du ved et uhell har ødelagt dem.

2. Later som ingen ting.
3. Sier til han at det var kjempekjedelig at de var blitt borte, og lover å hjelpe han å lete etter dem.
4. Eget alternativ.

Lillesøsteren din på 4 år tegner med fargestifter over alle tegningene som du skulle levere inn til formingslæreren for karaktersetting. Hva gjør du?

1. Tenker at småbarn ikke kan vite bedre, leverer inn tegningene og forklarer hva som har skjedd.
2. Forlanger at foreldrene dine straffer henne.
3. Ødelegger favorittleken hennes.
4. Eget alternativ.

Kjæresten til en venninne av deg har vært utro. Hun spør hva hun skal gjøre. Hva sier du?

1. «Tilgi han.»
2. «Hvis han aldri har gjort det før, og det virker som han angreer, kan du tilgi han.»
3. «Dump han – fort!»
4. Eget alternativ.

Aktivitet

Synsforlatelse. La hver enkelt konfirmant skrive ned en eller flere ting som de vil be om tilgivelse for. Presiser at ingen skal få lese det de har skrevet på papiret. Gjør deretter i stand en seremoni framme ved alteret, der konfirmantene tenner på papiret sitt ved å holde det mot et tent Kristuslys. Deretter skal de kaste papiret i en blikkboks eller en langpanne og la det brenne opp. Det er viktig å passe på at alt faktisk brenner opp, så ingen trenger å bekymre seg for papiret sitt.

Tips

Gjør i stand to skåler. I den ene heller du såpevann, i den andre blander du ½ kopp eddik med 1 ss salt. Legg et par møkkete, matte kobbermynter (50-øringer) i skålen med såpevann. Uansett hvor mye du gnikker og gnur på dem, blir ikke myntene helt rene. Tørk så av myntene og legg dem i skålen med eddik og salt. Nå blir de skinnende rene.

Sånn er det med oss også. Vi kan aldri selv vaske oss rene – men Jesus gjør oss skinnende rene takket være det han gjorde på korset.

Hjelpelederoppdrag

Dramatiser liknelsen om den ubarmhjertige medtjeneren, s. 128. Liknelsen om tjenerne som skyldte penger, er talende, men siden den ikke helt

har den «Hollywood-slutten» som vi kanskje hadde ønsket, topper den sjelden listen over favorittliknelser. Den illustrerer imidlertid på en talende måte hvor viktig det er at vi tilgir hverandre, så hvis dere ikke er redde for en utfordring, er det bare å sette i gang!

Andakt

Spør Maria

En kvinne fortalte til alle som ville høre på, at hun ofte så åpenbaringer av Jomfru Maria når hun ba, og at hun til og med pleide å snakke med Maria. Presten i landsbyen ville gjerne tro alt godt om alle i menigheten, men han hadde vanskelig for å tro at kvinnen snakket sant. Han ville ikke anklage henne for å snakke usant, men han ville heller ikke at hun skulle fortsette å si at hun pleide å snakke med Maria hvis det ikke var sant.

Da kvinnen en dag besøkte presten, ba han henne derfor om en tjeneste. «Neste gang du snakker med Jomfru Maria,» sa han, «be henne da spørre sin sønn Jesus hva min største synd er.» Presten hadde i sin ungdom begått en stor synd, som han mange ganger ropte til Gud om tilgivelse for. Hendelsen lå som en skygge over livet hans, men han hadde aldri nevnt den for noen. Hvis kvinnen kunne si noe om hendelsen, da visste han at hun virkelig snakket med Jomfru Maria.

Kvinnen ble glad for at det endelig virket som om presten trodde på henne, og hun lovt å spørre. Så gikk hun derifra.

Dagen etter banket kvinnen på hjemme hos presten igjen. «Nå, ba du Jomfru Maria om å spørre Jesus om synden min?» spurte presten.

«Ja, men ... ,» svarte kvinnen nølende.

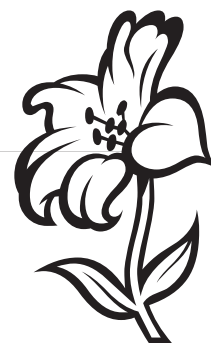
«Ja, hva da?» spurte presten.

«Maria sa at Jesus svarte at han hadde glemt det.»

Vi mennesker kan tilgi, men det er få som klarer å glemme det som har skjedd. Gud både tilgir og glemmer. I hans øyne blir vi som nye skapninger – rene og plettfrie – når vi har innrømmet våre synder og fått tilgivelse.

*Men dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og renser oss for all urett.
(1 Joh 1,9)*

Tilgivelse

Er det alltid viktig å si unnskyld?
Hvorfor eller hvorfor ikke?

.....
.....
.....

Hva synes du er vanskeligst – å be om tilgivelse når du selv har gjort noe galt, eller å tilgi noen som har gjort noe galt mot deg?

.....
.....
.....

Ville det ha spilt noen rolle om vi sa «Unnskyld» til hverandre oftere? Ville verden ha sett annerledes ut?

.....
.....
.....

Er det noe som er umulig å tilgi?

.....
.....
.....

Les Sal 32,5. Hvordan føles det å bli tilgitt?

Tilgivelsestest:

Hvilke av disse måtene er det ok å si unnskyld på?

	For en alvorlig ting	For en liten ting
Sende SMS	☐	☐
Sende en e-post	☐	☐
Skrive brev	☐	☐
Be noen andre si det	☐	☐
Legge igjen en lapp	☐	☐
Ring	☐	☐
Treffes og prate	☐	☐
Gi en presang	☐	☐

Eika

Erik hadde et voldsomt temperament, og når han ble sint, sa og gjorde han ofte ting som såret andre. En dag gav faren til Erik han en pakke med spiker og sa at han skulle bruke dem hver gang han ble i dårlig humør. Hver gang han ble sint, skulle han gå ut i hagen og slå i en av spikrene i den store eika som stod der. Etter en uke hadde Erik slått i 37 spiker.

Men ukene gikk, og antall spiker som Erik måtte slå inn, minsket sakte, men sikkert. Han oppdaget at det var enklere å prøve å kontrollere sinnet sitt enn å gå ut og spikre.

Faren foreslo så at hver gang Erik klarte å beherske seg, skulle han gå ut til eika og dra ut en av spikrene.

Dagene gikk, og til slutt kom dagen da Erik hadde dratt ut alle spikrene som han hadde hamret inn.

Da tok faren med seg Erik ut til treet. «Du har gjort en god jobb, Erik. Og denne eika har mye å lære oss. Spikrene er ikke lenger i treet, men det er hullene. Treet vil komme seg litt etter litt, men det vil aldri bli like helt som det var før. Sånn er det også med mennesker. Vi kan spare oss selv og andre for mye lidelse hvis vi prøver å ta litt bedre vare på hverandre, sånn at vi slipper å dra ut altfor mange spiker som vi har slått inn.»

Synsdbekjennelser

Gud, vær meg synder nådig!

Jeg har krenket deg og sviktet min neste

– med tanker og ord,

med det jeg har gjort,

og med det jeg har forsømt.

Tilgi meg mine synder for Jesu Kristi skyld.

Skap i meg et rent hjerte,

og gi meg kraft til nytt liv ved din Hellige Ånd.

(Fra Gudstjenestebok for Den norske kirke)

Gud, jeg bekjenner for deg
at jeg ikke har hatt noen tro på mine muligheter.

I tanker, ord og gjerninger
har jeg vist forakt for meg selv og mine evner.

Jeg har ikke elsket meg selv like mye som de andre.

Jeg har ikke sagt ifra når andre har prøvd å trykke meg ned.

Jeg har ikke lyttet til mitt eget hjertes stemme,
men latt andres meninger styre.

Jeg har ikke prøvd å være alt det du har skapt meg til å være.

Jeg har sett ned på meg selv.

Gud, hjelp meg til å se på meg selv som du ser på meg.

Tilgi meg at jeg har gjort meg mindre enn det jeg er.

Gi meg mot og styrke til å være den du har skapt meg til å være.

(Fritt etter en idé av Lena Malmgren)

Tenk over dette:

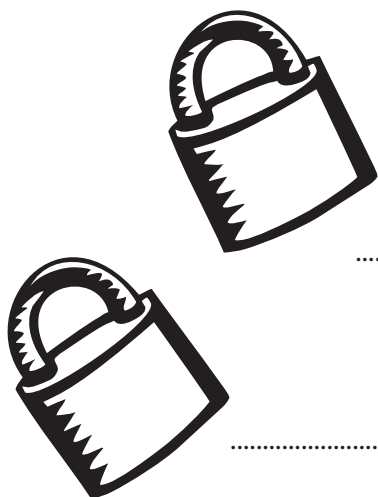
- Hva er forskjellen på de to synsdbekjennelsene?
- Når kunne du tenke deg å be synsdbekjennelsen til høyre? Når passer den til venstre?
- Er det forskjell på å be om tilgivelse for noe man har gjort, og noe man ikke har gjort?

Nøkler og låser

I en krangel finnes det enkelte ord og gester som gjør at krangelen blir enda verre enn den allerede er. Dette kan vi kalle for låser, ettersom de «låser» krangelen.

Men det finnes også ord og gester som gjør det enklere å slutte å krangle og bli venner igjen. De kan vi kalle for nøkler, for de låser opp krangelen.

Hvilke nøkler og låser kan du komme på?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kan man tilgi alt?

I krig og kjærlighet er alt tillatt – eller?

Anna skulle bare spørre Fredrik om han muligens var forelsket i Helen. Det viste seg at han ikke var det – han var forelsket i Anna! Anna ble helt sjokkert. Hva skulle hun gjøre nå? Hun hadde ikke tenkt på Fredrik på den måten – det var jo Helen som var forelsket i han. Men han var jo ganske så pen, det hadde hun alltid syntes. Og hyggelig. Veldig sjarmerende.

Anna rakk nesten ikke å skjønne hva som skjedde, men plutselig hadde Fredrik spurt om ikke de to kunne bli sammen, og Anna hørte seg selv svare ja. Fredrik rakk til og med å gi henne et raskt kyss før han stakk av gårde til en time.

Og der stod Anna, med varme sommerfugler i magen, men også med en litt urolig klump. Men det var jo bare å si det som det var til Helen. At Fredrik ikke var forelsket i henne, men at han var forelsket i Anna, og at de to nå var sammen.

Helen ble sint, skikkelig sint. Deretter begynte hun å gråte og så på Anna mørk i blikket.

– Jeg hater deg, sa hun, og så gikk hun sin vei.

Nå har det gått to uker uten at de har snakket med hverandre. Men det har begynt å gå et rykte på skolen om at Anna er en skikkelig slamp som bare er ute etter å stjele andres typer, og Anna er ganske sikker på hvem som har satt ut det ryktet.

Anna savner venninnen sin, spesielt nå når det akkurat har blitt slutt med Fredrik. Men hun synes ikke bare at det er hun som skal be om tilgivelse. Helen har jo satt ut ryktet om henne! Dessuten har hun jo egentlig ikke gjort noe galt – det kan vel ikke være hennes feil at Fredrik ikke var forelsket i Helen. Men hva sier man?

Kan ord veie like mye som en stein?

Da Osam fikk øye på Tobias lenger borte på sykkelstien, knøt det seg i magen. I et halvt års tid har Tobias gjort skolen til en sann plage for Osam. Tobias er lederen i gjengen som pleier å mobbe Osam. Han har ikke sagt noe til noen hjemme eller til noen av lærerne, for så langt har han unngått å få juling.

– Er du på vei hjem til den snuskete familien din nå? roper plutselig Tobias.

Han har snudd seg rundt og fått øye på Osam. Tobias fortsetter i kjent stil og vrenger ut av seg en masse motbydeligheter om Osam og familien hans.

Til slutt har Osam fått nok. Akkurat nå, akkurat her, sier det bare stopp. Hvis han hører ett ord til fra Tobias, kommer han til å eksplodere, det kjenner han på seg.

Tobias har snudd seg rundt igjen, så han ser aldri steinen. Den treffer han midt i tinningen, og han faller sammen på sykkelstien.

Osam blir skrekkslagen. Han kan ikke fatte at han virkelig har kastet steinen. Han kommer seg hjem på et eller annet vis med et hjerte som dunker som en trommemaskin i brystet.

To dager senere er Tobias tilbake på skolen. Han har ligget på sykehus med en kraftig hjernerystelse, og de har sydd et par sting.

Osam vet ikke hva han skal gjøre. Kan man si at han og Tobias er skuls nå? Eller var det han gjorde mot Tobias verre enn det Tobias har gjort mot han? Hvem skal be hvem om unnskyldning?

Er det ikke lov å være grei?

Jonatan hadde merket at Line hadde vært lei seg en stund, men hun hadde ikke villet si hvorfor. Men så brøt hun plutselig sammen på vei hjem fra skolen og fortalte alt. Line hadde akkurat fått vite at hun hadde leukemi, og prognosen var usikker. Ingen visste om Line kom til å bli frisk eller ikke. Jonatan måtte likevel på ære og samvittighet love at han ikke under noen omstendigheter skulle fortelle det til noen.

– Det siste jeg trenger er en masse mennesker som synes synd på meg, forklarte Line. Da hadde jeg ikke engang orket å gå på skolen.

Jonatan hadde selvsagt lovet det, men han klarte likevel ikke å la være å synes synd på Line. Hun var en skikkelig god venn, og det var så utrolig urettferdig at akkurat hun skulle bli syk.

I friminuttet dagen etter fikk Jonatan øye på Line som hadde støtt på to av guttene i klassen da hun kom gråtkvalt ut fra toalettet.

– Hva er det du griner for da? Du ser jo ikke ut! Som det verste liket!

– Hold opp! skrek han. Dere skjønner ingenting! Hun er faktisk syk. Men dere kan vel ikke engang stave ordet leukemi!

Guttene ble brått stille og stotret fram en unnskyldning til Line. Men Line så bare på Jonatan.

– Dette kommer jeg aldri til å tilgi deg, sa hun stille.

Tror du at hun kommer til å tilgi Jonatan? Synes du at hun skal tilgi han?

Oppdrag:

Dramatiser liknelsen om den ubarmhjertige medtjeneren

Oppgaven deres er å dramatisere en av Jesu liknelser om tilgivelse. Denne liknelsen fortalte Jesus som svar på Peters spørsmål: «Hvor mange ganger skal min bror kunne forgå seg mot meg, og jeg likevel tilgi ham? Så mange som sju?» Rabbiene hadde sagt at man skulle tilgi den som gjorde urett, tre ganger, så Peter syntes nok at han tok skikkelig i da han foreslo sju ganger. Men Jesus svarte at vi skal tilgi hverandre sytti ganger sju ganger, noe som var en måte å si «uendelig mange ganger» på.

Les Matt 18,23-35 – Den ubarmhjertige medtjeneren.

Begynn med å fordele rollene ut fra hvor mange dere er. Sett deretter opp en punktvis liste med de viktigste hendelsene i skuespillet uten at dere skriver ned noen replikker. Deretter kan dere begynne å øve og improvisere fram replikkene.

Bakgrunn

«Ti tusen» var grekernes høyeste tallord. «Ti tusen talenter» var altså en ufattelig stor gjeld. 100 denarer var omtrent 100 dagslønner for fattige folk, så den gjelden var altså ikke ubetydelig, men likevel langt mindre enn gjelden på 10 000 talenter.

Kongen i liknelsen representerer Gud. Han har tilgitt oss uendelig mye, og derfor skal vi også tilgi hverandre. Det kan virke ubarmhjertig at kongen fengsler mannen da han får vite hvordan han har behandlet medtjeneren sin, men en tolkning kan også være at de harde fangevokterne som plager mannen, representerer bitterhet og sinne. Når vi ikke tilgir andre, blir vi selv plaget av de bitre og sinte tankene.

Variant:

La tankene høres

Hovedpersonen kan spilles av to personer – en som spiller og snakker, og en som sitter skjult og sier hva hovedpersonen tenker. Den første gangen mannen står foran kongen, kan han for eksempel si «Vær hilset, ærede konge. Så hyggelig å se deg!» Deretter høres tankene: «Hjelp! Hva kommer til å skje nå? Kommer jeg til å havne i fengsel?»

Når tankene høres, kan de andre personene «fryse», mens hovedpersonen ser tankefull ut. Da blir det ekstra tydelig at det er tankene som høres.

Tips:

- Ikke gjør skuespillet for langt. Det er alltid bedre med et kort, interessant skuespill enn et som er langt og kjedelig.
- Husk at konfirmantene ikke kan like mye om Bibelen som dere. Forklar det som er nødvendig før skuespillet begynner, eller la rollefigurene forklare det som er vanskelig i sine replikker.
- I varianten der tankene kan høres, kan tankene være en måte å presentere hovedpersonens personlighet på. Er han tvers igjennom ond (sier hyggelige ting mens han pønsker ut onde planer), gjerrig (jubler over den ettergitte gjelden samtidig som han i hodet regner ut hvor mye penger han vil ha når han har drevet inn sin egen gjeld) eller glemsk (krever at mannen som skylder han penger, skal betale tilbake, samtidig som han kanskje synes at denne situasjonen virker litt kjent)?

OM DØDEN

Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne, og døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte.

Åp 21,4

Kommentarer til kapittelet

Vi lever i et samfunn som har stuet vekk sykdom, lidelse og død, for at vi så langt som råd er skal slippe å forholde oss til dette. De fleste av oss møter daglig døden gjennom TV-skjermen, enten gjennom nyhetene – på tilstrekkelig avstand til at det føles trygt – eller på film, også da på god avstand. Men det er langt færre som har sittet ved et dødsleie eller sett et dødt menneske. Dette, sier finske Tommy Hellsten i boka *Med människan*, har gjort kulturen vår «dødssyk».

Når døden får være nærværende i livet, er livet så dramatisk at det ryster våre grunnvoller. Det mangler slett ikke innhold og er ikke trist. Når vi begynner å ta kontroll over livet ved å velge bare det som føles komfortabelt, da flyr det ifra oss. Vi blir tomme og overfladiske. Vi begynner å lengte etter å slå hula i taket og få tiden til å gå. Vi må ha masse ting, sex, spenning, festing.

Et menneske som døden har henvendt seg til, blir i stedet stille innfor livets vidunderlige storhet. Derfor gjør døden oss friskere. Døden viser oss livet i en form som vi ikke er herre over. Nærheten til døden vekker oss til live.

Velkommen hjem (s. 105 i CON DIOS). Hvordan himmelen ser ut, er det ingen av oss som vet. Men kanskje det ikke kan beskrives bedre enn med

Rasmus' ord i *Mesterdetektiven Blomkvist og lille Rasmus* (Astrid Lindgren) når han en mørk kveld ser opp mot stjernehimmelen: «Tenk hvor vakkert det må være i himmelen når det er så vakkert på baksiden!»

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 132. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Nær-døden-opplevelser, s. 133. Nær-døden-opplevelser (NDO) fascinerer mange – kanskje spesielt i vår sekulariserte tid, ettersom de gir håp om at det finnes noe etter døden.

Dette er vanlige innslag i en nær-døden-opplevelse:

1. Man har en «ut av kroppen»-opplevelse.
2. Man opplever at man befinner seg i en tunnel, at man reiser gjennom noe eller mot noe.
3. Man befinner seg i lys og varme.
4. Man møter engler, lysskikkelser eller liknende.
5. Man ser tilbake på livet sitt.
6. Man får valget om å vende tilbake eller ikke.

Det er ikke alle som opplever alt dette, men nesten alle som har en nær-døden-opplevelse, forteller om ett eller flere av disse punktene – iallfall folk fra

vesten. Selv om dette er et universelt fenomen med mange fellesnevner, finnes det nemlig kulturelle forskjeller. Kristne møter ofte Jesus eller en engel, buddhister møter Buddha og så videre. Opplevelsen av lys og fred er også mye vanligere blant mennesker fra vesten enn for eksempel blant asiater og afrikanere.

For den som er interessert i å lese mer om dette, er det mye å hente på Internett. Et søk på forkortelsen NDO gir mange relevante treff.

Tanker om døden, s. 134. Kopioriginalen kan brukes som grunnlag for en diskusjon. Hva sier tekstene om det som skjer etter døden? Om å takle sorg?

Vurderingsøvelse

Påstander til Den varme stolen (se s. 162):

- Jeg har vært i en begravelse.
- Det kan være like vanskelig når et kjæledyr dør som når et menneske dør.
- Det er tristere å tenke på at noen andre skal dø, enn at man selv skal dø.
- I begravelsen min vil jeg at man skal spille glade sanger og ha på seg fargerike klær.
- Kirkegårder er skremmende.
- Jeg tror at man blir en engel når man dør.
- Jeg skulle gjerne ha visst når jeg hadde et år igjen å leve.
- Jeg lurte noen ganger på hvordan det vil være i himmelen.
- Det hadde vært bedre om ingen hadde dødd og alle levde evig.
- Jeg tror ikke at døden er slutten.

Aktivitet

Diskusjonsspørsmål, s. 135. Klipp ut kortene fra kopioriginalen. Konfirmantene skal sitte i smågrupper og bytte på å trekke kort og lese spørsmålet høyt. Spørsmålet rettes ikke mot noen spesiell – alle skal diskutere spørsmålet sammen.

Dødsannonser. Klipp ut noen dødsannonser og fest dem på ett eller flere ark. Kopier disse til alle konfirmantene. La deretter konfirmantene tenke over hvilke personer (den døde eller de pårørte) de

tror har en gudstro. Be dem også markere hva det er i teksten som gjør at de tror det. Diskuter deretter sammen.

Tips

I andaktsboka *Under huden* (Wirén og Johansson) er det en fortelling som på en tankevekkende måte forklarer forholdet mellom en god Gud og helvete.

Fortellingen utspiller seg ved himmelrikets port, og en general er på vei dit. Når han kommer fram, blir han møtt av Jesus som tar imot han med åpne armer og ønsker han velkommen.

– Nå skal du få de nye klærne dine! sier Jesus og henter fram en skinnende, hvit drakt.

Men generalen er ikke interessert. Han vil beholde uniformen sin med alle medaljene som vitner om makt og innflytelse.

– Jeg forstår hvordan du tenker, svarer Jesus, men i himmelen har alle slike klær.

Da generalen skjønner at dette er et sted der alle betraktes som likeverdige og ingen har makt over noen andre, rister han skuffet på hodet og går derifra. Han finner i stedet porten til helvete, der Djevelen forklarer at han gjerne må beholde alle medaljene sine, og at det er fritt fram for å prøve å undertrykke så mange han kan. Så generalen velger helvete.

Den neste som kommer fram til himmelens port, er en kvinne i en nydelig kjole, høyhælte sko og velduftende parfyme. Også hun blir bestyrtet da Jesus tilbyr henne en hvit drakt. Hva mente han? Skulle hun ikke få være den vakreste, den som skinte mer enn alle andre? Nei takk, det var ingenting for henne. Så da Djevelen ønsker henne velkommen inn og lover henne at hun skal få beholde de flotte klærne sine, velger også hun helvete.

Så kommer det en mann fram til himmelporten, en mann som man tydelig kan se har hatt et hardt liv. Jesus tar mannen i sin favn og lover at han nå kan legge alt det gamle og såre, all smerte, bak seg. Nå skal han endelig bli hel.

– Legge det bak meg? utbryter mannen. Det eneste som har holdt meg oppe alle disse årene, er tanken på å ta igjen, å få hevne meg på alle dem som har tråkket på meg. Aldri i verden om jeg bare skal legge det bak meg!

Så også denne mannen forlater himmelens port og velger helvete. Og det siste som ses før helvetes porter slås igjen, er den grenseløse sorgen i Jesu blikk.

Hjelpelederoppdrag

Illustrer himmelen, s. 136. Hjelpelederne får i oppdrag å illustrere himmelen ut fra egne tanker og eventuelt noen salmer i salmeboka. De trenger store ark, fargestifter og salmebøker.

Andakt

Behold gaffelen

Da legen gav henne beskjed om hun høyst hadde tre måneder igjen å leve, bestemte hun seg for straks å ordne med alle detaljene rundt sin egen begravelse. Sammen med presten i den lokale kirken gikk hun gjennom hvilke sanger som skulle synges, hvilke tekster som skulle leses, og hvilke klær hun ville ha på seg.

– Og så er det en veldig viktig ting! Jeg vil begraves med en gaffel i hånden, sa hun til slutt.

Presten kunne ikke skjule sin forbauselse. En gaffel?

– Kan jeg spørre hvorfor? spurte han forsiktig.

– Jeg kan forklare, svarte kvinnen med et smil. Jeg har vært på mange middagsselskaper i mitt liv, og jeg har alltid likt best de anledningene da den som har samlet inn tallerkenene, har sagt «Du kan beholde gaffelen». Da visste jeg at noe enda bedre var i vente. Ikke bare is eller pudding, men noe ordentlig – pai eller noe liknende. Jeg vil at folk skal se på meg der jeg ligger i kisten med en gaffel i hånden. Da kommer de til å spørre seg: «Hva er poenget med gaffelen?» Da skal du forklare dem hva jeg har sagt. Og så skal du hilse alle sammen og si at de også skal beholde gaflene sine. Noe bedre er i vente.

Vi vet egentlig veldig lite om hva som venter oss etter døden. Men Bibelen har et budskap fylt av håp – døden er ikke slutten. Noen venter på oss med åpen favn, noen som kjenner oss, og som ønsker oss velkommen hjem.

*Jeg er oppstandelsen og livet, den som tror på meg, skal aldri i evighet dø.
(Joh 11,25)*

Døden

Hva tror du skjer etter døden?

.....
.....
.....

Burde vi ha snakket mer om døden enn det vi gjør i dag?

(for eksempel på skolen, i mediene, hjemme ...)

.....
.....

Hvorfor tror du det er så mange som er redd for døden?

.....
.....

Hva ville du ha gjort hvis du visste at du hadde

a) et år igjen å leve?

.....

b) en måned igjen å leve?

.....

c) en dag igjen å leve?

.....

Minneord om ditt liv:

Velg tre ting som du aller helst hadde sett at familie og venner sa om deg i begravelsen din:

- At du hadde en godt betalt jobb som du trivdes med.
- At du var en god venn som man kunne stole på.
- At du hadde levd et langt liv og vært frisk stort sett hele tiden.
- At du hadde reist over hele verden.
- At du hadde blitt berømt.
- At du hadde fått mange barn og du var veldig stolt av dem.
- At du hadde fått gode karakterer på skolen.
- At du hadde oppfunnet noe viktig eller gjort en viktig oppdagelse.

Den dødsdømte røveren

Jesus ble korsfestet sammen med to røvere som også var dømt til døden. Den ene spottet Jesus og sa at hvis han var Guds sønn, så var vel tiden inne for å bevise det? Kunne han ikke ganske enkelt klatre ned fra korset? Men den andre røveren reagerte motsatt. «Frykter du ikke Gud, enda du har samme dom over deg? For oss er dommen rettfærdig, vi får bare igjen for det vi har gjort. Men han har ikke gjort noe galt.» Så vente han seg til Jesus og ba: «Jesus, husk på meg når du kommer i ditt rike!»

Hvordan våget han å si noe sånt? Han hadde jo nettopp erkjent at han fortjente dødsstraffen, noe som måtte bety at han ikke akkurat hadde levd et godt liv. Var han ikke redd for at Jesus skulle irrettesette han? Det vet vi ikke, men vi vet hva Jesus svarte røveren. En eneste setning, men den må ha vært som balsam for sjelen for røveren som holdt på å dø: «Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i Paradis.»

Les Joh 11,25. Hva tror du Jesus mener med å «leve om han enn dør»?

Nær-døden-opplevelser

Definisjon

Nær-døden-opplevelser: erfaringer som noen ganger rapporteres av mennesker som har vært nær ved å dø, men som har kommet tilbake til livet. De har opplevd å «stå utenfor» kroppen, de har sett «lystunneler», møtt døde slektninger eller venner, og de har kviet seg for å komme tilbake til bevissthet. Det er rapportert om slike opplevelser helt siden oldtiden. De ser ut til å styrke personenes tro på at døden ikke er slutten på tilværelsen.

Mulige forklaringer

Det finnes ingen helt sikre forklaringer på fenomenet nær-døden-opplevelser. En teori går ut på at hjernen kanskje skaper en slags hallusinasjon når den rammes av oksygenmangel.

En annen teori dreier seg om hvordan synet påvirkes når man begynner å dø. Når blodstrømmen til hjernen stopper opp, kan ikke hjernen lenger tolke noen synsinntrykk, noe som gjør at synet blir borte. Først forsvinner synet på sidene, noe som gjør at man får tunnelsyn.

Det at man ser tilbake på livet og «treffer» venner og bekjente, kan kanskje også ha å gjøre med biokjemiske prosesser som skjer i hjernen.

Det eneste vi med sikkerhet vet, er at nær-døden-opplevelser forekommer. Men hva de betyr, og hva de skyldes, er det ingen som kan svare på – foreløpig.

«Plutselig befant jeg meg utenfor kroppen»

Slik forteller nær-døden-forskeren Michelle Sorenson i *Closer to light* (av Melvin Morse) om da hun som barn var nær ved å dø under en vanskelig operasjon:

Plutselig befant jeg meg utenfor kroppen og så ned på den fra et hjørne i rommet. Jeg følte meg behagelig varm og hadde ingen frysninger. Det stod en mann bak meg. Det virket som om varmen kom fra han og spredte seg rundt omkring meg. Jeg snudde meg ikke rundt, bare stirret med lettelse på kroppen min i sengen. Jeg hadde falt til ro og visste at jeg var død.

Så tenkte jeg: 'Dette skulle jeg ha gjort tidligere!'

Opp gjennom årene har det vært vanskelig for meg å forklare hvordan mannen snakket til meg. Men det gjorde han, og kommunikasjonen var så varm og kjærlighetsfull og så fred-

full at jeg visste at det strålende lyset var hans kjærlighet. Han visste hva jeg hadde gått igjennom, og medfølelsen hans gav meg ro.

'Du er død, skjønner du,' sa han.
'Ja, jeg vet det. Det er vidunderlig!'
'Vil du virkelig være død?'

'Å ja. Hvorfor ikke, dette er jo så vidunderlig.'

Jeg tenkte på lyset og på kjærligheten. Da jeg så ned på meg selv i sengen under, så jeg vennen min legge hånden på pannen min og deretter på halsen for å finne pulsen. Hun skrek opp. Andre mennesker ropte: 'Hun er død, hun er død.'

Jeg så ansiktet til moren min og ansiktet til broren min. Han var i utlandet, og de drev og ringte til han. Jeg så et helt nettverk av telefonlinjer med folks ansikter ved telefonene. Det gjorde meg vond å se at de var opprørte, men jeg følte på meg at

de ville komme over det. Til og med moren og faren min ville ha ønsket at jeg skulle slippe unna de forferdelige smertene.

'Men se hva du går glipp av,' sa stemmen.

Jeg så en lang, blond mann som gikk sammen med to barn. Den lille jenta hoppet opp og ned så hårløkene danset. Den andre var en gutt. Jeg skjønnte at dette var den framtidige familien min. Jeg lengtet etter mannen og barna mine allerede før jeg hadde truffet dem.

Den freden jeg følte som død, følte plutselig midlertidig. Jeg begynte på å tvile på om det var noen glede ved å være død før jeg hadde opplevd alt livet hadde å by på.

'Ja, jeg vil vende tilbake,' sa jeg. Og jeg vendte tilbake.

Kilde: Sökaren, nr. 8 1991

Tanker om døden

Hentet

Barn
har en egen måte
å bruke språket på.
I barnehagen der
sønnen min går,
blir de for eksempel «henta».
Sunniva, du er henta! roper
de, når for eksempel Sunniva
blir hentet, og Sunniva
slipper det hun har i hendene
løper hvinende
nedover skråningen
rett
i armene på den
som står ved porten
og er kommet for å hente.
Når også jeg en gang
får øye på
at noen står i porten
og skal hente meg
da håper jeg
at det vil skje
nøyaktig slik.

(Johann Grip
Enkle dikt Cappelen 2003)

Du kan ikke velge hvordan du vil dø.
Eller når. Du kan bare velge hvordan du
vil leve. Nå.

Joan Baez

Nå er livet gjemt hos Gud.

Vi overgir alt til ham.
Håpet er tent i tyngste sorg.
Ingen er glemt av Gud.

Vi får hvile i Guds fred
og sove i jordens fang.
Kristus har gjort vår grav til sin.
Alltid er vi hos Gud.

(Svein Ellingsen)

Døden:

Når man slutter å tro at man er noe
spesielt, og innser at man tilhører
flertallet.

(Kim Schumacher)

I'll Be Missing You

It's kinda hard with you not around
Know you in heaven, smilin down
Watchin us while we pray for you
Every day, we pray for you
'Til the day we meet again
In my heart is where I'll keep you, friend
Memories give me the strength I need to proceed
Strength I need to believe
My thoughts, Big, I just can't define
Wish I could turn back the hands of time
Us in the 6, shop for new clothes and kicks
You and me taking flicks
Makin hits, stages they receive you on
I still can't believe you're gone
Give anything to hear half your breath
I know you still living your life, after death.

(Puff Daddy & Faith Evans)

(Denne remiksen av *Every Breath You Take* (The Police) ble laget etter at Notorius Big – Faith Evans' mann og Puff Daddys venn – ble skutt og drept. Fra CD-en «No Way Out». Tekst og musikk: Sting © GM Sumner. Trykt med tillatelse fra EMI Music Publishing Scandinavia AB.)

A Place Nearby

Heaven is a place nearby
So I won't be so far away.
And if you try and look for me
Maybe you'll find me someday.
Heaven is a place nearby
So there's no need to say goodbye
I wanna ask you not to cry
I'll always be by your side.
You just faded away
You spread your wings
you had flown
Away to something unknown
Wish I could bring you back.
You're always on my mind
About to tear myself apart.
You have your special place
in my heart.

(Lene Marlin, fra albumet
«Playing My Game»)

<p>Hva tror du skjer etter døden?</p>	<p>Hvordan kan man trøste den som sørger?</p>	<p>Er det forskjell på hvordan gutter og jenter sørger?</p>
<p>Blir man mer eller mindre redd for døden av å snakke om den?</p>	<p>Hvordan føles det å tenke på at man selv skal dø en gang?</p>	<p>Er den som tror på Gud, mindre redd for døden?</p>
<p>Finnes det en himmel? Finnes det et helvete?</p>	<p>Fortell om ei bok, en film eller en sang som på en fin måte beskriver døden.</p>	<p>Hvordan tror du det føles å få vite at man har en livstruende sykdom?</p>
<p>Går det an å bli «mett av dage»?</p>	<p>Hva sier man til en venn som snakker om å ta livet av seg?</p>	<p>Er selvmord en modig eller en feig handling?</p>

Oppdrag:

Illustrer himmelen

Opgaven deres er å presentere bilder av himmelen for konfirmantene.

Reflekter sammen over hvilke bilder dere har av himmelen. Hvordan tenkte dere da dere var små? Hvordan tenker dere nå? Har dere noen gang lest en god beskrivelse av himmelen?

Velg deretter hva dere vil illustrere, ut fra de tankene dere har gjort dere. Dere kan lage ett eller flere bilder, men mal på store ark, slik at det blir lett å vise fram kunstverkene.

Presenter deretter det dere har gjort, for konfirmantene. Hvis dere har brukt salmene (se tipsruten), så presenter gjerne dem også.

Tips:

Dere kan godt bruke symbolspråk i bildene. Tenkt over detaljer som kan bety noe større. «Lær deg å knekke koden» på s. 26 i Con Dios kan være til god hjelp. Dere trenger ikke bare å begrense dere til kristne symboler – bruk gjerne andre symboler som dere kjenner til også.

Hvis dere synes det er vanskelig å finne inspirasjon, kan dere lese disse salmene i salmeboka:

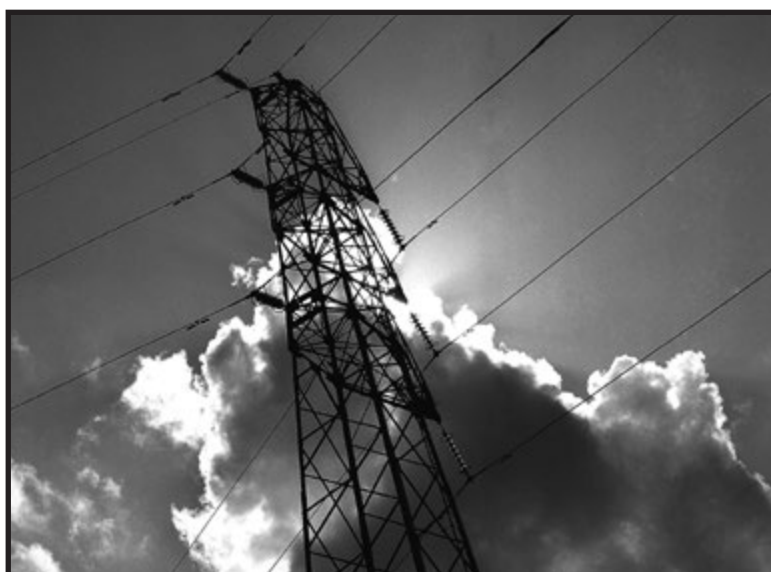
- Nr. 855 – Tenk når en gang
- Nr. 858 – Å, hvor salig å få vandre
- Nr. 862 – Jeg er en seiler på livets hav

BØNN

Be, så skal dere få. Let, så skal dere finne. Bank på, så skal det lukkes opp for dere.

Matt 7,7

Kommentarer til kapittelet

Fem vanlige hinder (s. 110 i CON DIOS).

I arbeidet med denne siden kan hjelpelederne være til stor hjelp ved å fortelle om sine erfaringer. Kom gjerne med konkrete eksempler på de forskjellige måtene å be på – vis fram forskjellige bønnebøker eller liknende, syng en lovsang, be sammen for noen i andakten ...

Verdenskjendisen blant bønnen (s. 112 i CON DIOS). «Fadervår» er ikke en individuell bønn, men kirkens felles bønn. Det kan være verdt å tenke over hvilket ansvar vi selv tar på oss når vi ber om det brødet vi trenger, og tilgivelse for våre synder. Kan vi be om dette og samtidig la mennesker sulte? Kan vi be om dette og samtidig snakke stygt om dem som har gjort noe galt?

I urkirken var Herrens bønn blant det siste dåpskandidatene skulle lære seg. Da de ble døpt, kunne de for første gang be sammen med de andre kristne til vår far.

Til denne siden hører også kopioriginalen *Øv på Fadervår / Vår Far*, s. 143–144, som kan være nyttig for å lære seg bønningen utenat.

Hva kan jeg si til Gud? (s. 114 i CON DIOS). Kopioriginalen *Min bønn*, s. 142, kan være en passende fortsettelse etter å ha jobbet med denne siden.

Utfordring (s. 115 i CON DIOS). Den som ikke har noen ordentlig uvenner, kan prøve å be for noen andre. De fleste har antakelig en i klassen som de ikke kommer så godt overens med, en lærer som de ikke liker så godt, eller en bror eller søster som er litt slitsom.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 140. Konfirmantene får noen minutter til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Seks bønnen, s. 141. Noen eksempler på ferdigskrevne bønnen som grunnlag for diskusjon. Siden kan være en introduksjon til å gå videre og skrive sine egne bønnen.

Min bønn, s. 142. Vi som har «vært med» en stund, har lett for å glemme hvordan det var å ikke vite hvordan man ber. Et tips kan være å be konfirmantene tenke seg at de forteller en kompis hva de har lyst til å si til Gud. Deretter kan de si (eller i dette tilfellet skrive) det samme til Gud – uten å legge til spesielt fromme eller høytidlige ord!

Vurderingsøvelse

Påstander til Ja-Nei-Kanskje (se s. 162):

- Man må tro på Gud for å be.
- Det er vanskelig å be.
- Det hjelper å be.
- Det er lettest å be i kirken.
- Det er forskjell på å lire av seg «Fadervår» og «Elle melle deg fortelle».
- Man må bruke spesielle ord når man ber.
- Hvis man får svar på noe man har bedt om, er det et bevis på at Gud finnes.
- Hvis man ikke får svar på noe man har bedt om, er det et bevis på at Gud ikke finnes.
- Det ville ha føltes godt å vite at noen ba for meg.
- Jeg kunne godt ha tenkt meg å be før en vanskelig prøve eller liknende.

Aktivitet

Øv på Fadervår, s. 143 / Vår Far, s. 144. Konfirman-

tene bretter arket

som vist på figuren. Nå kan

de øve på bønnen ved å kikke på siden der bare først bokstav i hver ord er tatt med. Hvis man står fast, kan man bla om til neste side, så faller øyet automatisk på riktig ord, slik at man får hjelp til å komme videre.

Lag ei bønnebok, s. 145. Når man skal lage denne bønneboka, begynner man med å brette arket en gang på langs. Deretter bretter man arket tre ganger, slik at det er formet som en W. Nå har man ei bok med åtte sider. I bønneboka kan konfirmentene skrive inn Fadervår eller Vår Far på to sider, Velsignelsen, bibelvers om bønn og så videre.

Tips

Personlig forbønn er noe veldig spesielt. Er det personer i menigheten som kunne tenke seg å be for konfirmentene – ikke bare som gruppe, men for hver enkelt? Det er stort å få bære med seg følelsen av at mitt navn nevnes for Gud.

Ta gjerne med foreldrene til konfirmentene i bønnene også, og ikke vær redd for å nevne det på foreldresamlingen. Det er en måte å vise omsorg for dem som kommer i kontakt med kirken, på.

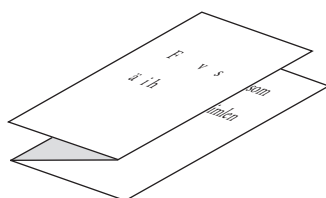
Denne bønnen fant vi i *Sanger fra vest* (Verbum 2000). Den er hentet fra Wild Goose Resource Group. Vi likte det vakre billedspråket, og det kan kanskje være til inspirasjon for deg også.

*Å Kristus, snekkermester,
du som til slutt frikjøpte oss
gjennom tre og spiker
og gav oss frelse.
La dine verktøy bli flittig brukt
i denne verden, din arbeidsplass,
slik at vi som er grovhuggede,
kan komme til din arbeidsbenk
og bli formet til noe vakkert
i dine hender.
Dette ber vi om for ditt navns skyld.
Amen*

Hjelpelederoppdrag

Fortell om bønn, s. 146. Hjelpeledernes oppdrag er å fortelle om egne erfaringer knyttet til bønn. Det er en ganske tøff oppgave å skulle fortelle for gruppen om et så stort og viktig emne, så du som leder får vurdere hvor mye hjelp og oppmuntring hjelpelederne trenger.

Utfordring (s. 115 i CON DIOS). Hjelpelederne kan gjennomføre utfordringen i hovedboka en uke i forveien, slik at de senere kan dele erfaringene sine med konfirmentene.

Andakt

Mannen som var strandet på en øde øy

Som eneste overlevende etter et skipbrudd var mannen blitt kastet opp på en liten, ubebodd øy. Ved hjelp av litt drivved klarte han å bygge seg en lite hytte, men han innså raskt at han ikke ville klare seg særlig lenge på øya.

Det var maten som var det store problemet. Det var fisk i havet og villkaniner han kunne fange, men uten mulighet til å gjøre opp ild, var det ingenting som ble særlig appetittlig. Lykken var derfor total da han en dag blant drivveden fant en trekasse som inneholdt et forstørrelsesglass. Nå skulle han klare å gjøre opp ild!

Men i sin iver etter å få laget seg mat, var mannen uforsiktig. Før han visste ordet av det, hadde bålet hans tatt fyr, men det hadde også gresset rundt – og snart også hytta. Det tok ikke lang tid før hele hytta hadde brent opp.

Mannen ble fra seg av sinne og fortvilelse. Han var sannelig verdens mest uheldige mann! Nå kunne han like gjerne legge seg ned og gi opp – det var slutt på drivveden, og han hadde ingen mulighet til å bygge opp hytta igjen. Og uten ly for natten ville han ikke klare seg lenge.

Han sovnet på stranden under stjerneklar himmel og sov tungt – helt til han våknet neste morgen av lyden fra et skip.

«Hvordan visste dere at jeg var her?» spurte den overlykkelige mannen til sine redningsmenn i nøden.

«Vi så røyksignalene,» svarte de.

Noen ganger føler vi oss som den strandede mannen – helt forlatt av både Gud og mennesker. Vi ber Gud om hjelp (noen selv om de ikke engang er sikre på om han i det hele tatt finnes), men det virker ikke som om det kommer noe svar. Og akkurat da vi trodde at vi hadde nådd bunnen, da skjedde det noe som gjorde det enda verre. Men Gud hører bønnene våre – det er bare det at han har et større perspektiv enn vi har. Når det ser som mørkest ut, holder Gud på å forberede redningsaksjonen. Bønnesvaret kommer – men kanskje fra uventet hold.

Vær ikke bekymret for noe! Men legg alt dere har å be om, fram for Gud i bønn og påkallelse med takk! Og Guds fred, som overgår all forstand, skal bevare deres hjerter og tanker i Kristus Jesus. (Fil 4,6-7)

Bønn

Hva tror du vi mennesker pleier å be om?

.....
.....
.....

Når man får problemer, er det mange som ber til Gud. Selv de som vanligvis sier at de ikke tror på Gud. Hvordan kan det ha seg, tror du?

.....
.....
.....
.....

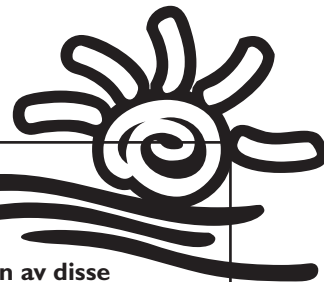
Hvis noen skulle be for deg i dag, hva skulle du ønske at de ba for da?

.....
.....
.....

Kan Gud svare på bønner hvis den som ber, ikke tror på han?

.....
.....
.....
.....

Les Matt 7,7. Hva gjør man når man skal søke etter Gud?

Bønner:

Kjenner du igjen noen av disse bønnene?

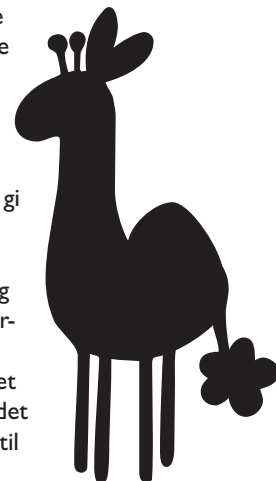
- Fadervår eller Vår Far
- Kjære Gud, jeg har det godt
- O, du som metter liten fugl

En bønn om kameler

Den første bønne som er nedskrevet i Bibelen, handler om kameler. I 1 Mos 24 fortelles det om hvordan Abraham ville sørge for at sønnen hans Isak fikk en kone fra Abrahams hjemland. Abraham sendte derfor tjeneren sin av gårde for å lete etter en passende kone.

Tjeneren tok med seg ti kameler og dro av sted. Da han kom fram til brønnen utenfor husbondens hjemby, ba han til Gud: «De unge pikene i byen er på vei hit for å hente vann. Jeg kommer til å be en av dem å rekke meg krukken så jeg får drikke. Hvis hun da svarer at hun også kan gi kamelene vann å drikke, da vet jeg at det er den kvinnen du vil at min husbondes sønn skal gifte seg med.» Tjeneren hadde knapt rukket å be ferdig før den vakre Rebekka kom til brønnen. Da tjeneren ba om litt vann, tilbød hun seg å gi kamelene vann også.

Sånn gikk det til at Isak og Rebekka ble gift med hverandre. De fikk to sønner, Jakob og Esau. Jakob byttet senere navn til Israel, og det er han som har gitt navn til landet Israel.

Seks bønner

En bønn om tålmodighet

Herre, gi meg tålmodighet til å akseptere det jeg ikke kan endre, mot til å forandre det jeg kan, og visdom til å se forskjellen.

Den hellige Birgittas bønn

Herre, vis meg din vei og gjør meg villig til å vandre den.

Kort

Takk. Hjelp. Tilgi meg. Amen.

Ydmykhet

Gud – hittil i dag har jeg verken sladret om noen eller vært i dårlig humør. Jeg har ikke vært sur, ondskapsfull eller egoistisk. Men om noen minutter må jeg stå opp av sengen, og fra da av kommer jeg til å trenge en hel masse hjelp.
Amen.

So Help Me God

So help me God
To put my faith in You
So help me God
Before I come unglued
Call it my addiction
I can't get enough of You
So help me God
To put my faith in You

[...]

You're there when I call
And You're there when I fall
Even though I don't deserve it all
You, You light my way
Through the night and the day
And from You I will not stray

[...]

God so help me
This is my soul plea
I'm desperately devoted
I can't get enough of You
So help me God

(Fra «So Help Me God» av DCTalk)

Filosofisk

Gud, gjør meg til den typen person som hunden min tror at jeg er.

Tenk over dette:

Hvilken bønn liker du best? Hvorfor?
Må man uttrykke seg på en spesiell måte når man ber?
Finnes det noe man ikke kan be om?

Gud, først vil jeg si at:.....

.....

.....

Takk for:

.....

.....

Jeg vil be for:

.....

.....

Akkurat nå er jeg sint fordi:

.....

.....

Men jeg er glad for:

.....

.....

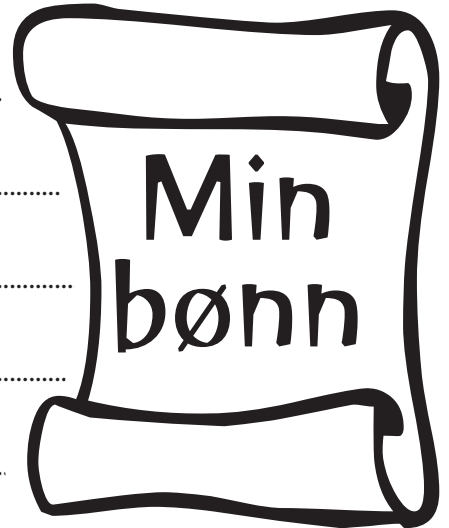
Hjelp meg å

.....

.....

Til slutt vil jeg si:

.....

Fader vår

F v ,
d s e i h i
L d n h h .
L d r k .
L d v s p j
s i h .
G o i d v d b .
F o v s ,
s v ó f
v s .
L o i i f ,
m f o f d o .
F r e d ,
o m o æ i e .
A .

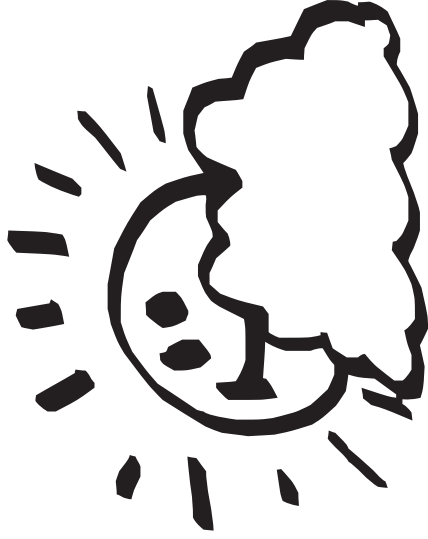

Fader vår

Fader vår,
du som er i himmelen!
La ditt navn holdes hellig.
La ditt rike komme.
La din vilje skje på jorden
som i himmelen.
Gi oss i dag vårt daglige brød.
Forlat oss vår skyld,
som vi óg forlater
våre skyldnere.
Led oss ikke inn i fristelse,
men frels oss fra det onde.
For riket er ditt,
og makten og æren i evighet.
Amen.

Vår far

V F i h !
L n d h .
L r d k .
L v d s p j
s s i h .
G o i d v d b ,
o t o v s ,
s v o t v s .
O l o i i f ,
m f o f d o .
F r e d , i e .
A .

Vår far

Vår Far i himmelen!
La navnet ditt helliges.
La riket ditt komme.
La viljen din skje på jorden
slik som i himmelen.
Gi oss i dag vårt daglige brød,
og tilgi oss vår skyld,
slik vi også tilgir våre skyldnere.
Og led oss ikke inn i fristelse,
men frels oss fra det onde.
For riket er ditt,
og makten og æren i evighet.
Amen.

Be, så skal dere få.

**Let, så skal dere
finne.**

**Bank på, så skal
det lukkes opp for
dere.**

Mart 7,7

**Min
Bønnebok**

Oppdrag:

Fortell om bønn

Oppgaven deres er å fortelle litt om bønn for konfirmantene.

De som ikke vet så mye om Gud, synes kanskje at det er veldig vanskelig å be, og de tror kanskje at Gud ikke hører på alle, at man må be på en bestemt måte, at man må bruke spesielle ord og så videre. Dere kan hjelpe til ved å forklare at Gud hører på alle, og at det ikke trenger å være vanskelig å be!

Fortell om bønn

Det er selvfølgelig frivillig å si noe, og det er ingen som skal føle seg tvunget til det. Men husk at det er dere som husker best hvordan det var å være konfirmanter – dere er eksperter på området! Derfor er det dere forteller, veldig verdifullt. Dere velger selv hva dere vil si – her er noen forslag:

1. Fortell hvordan du pleier å be. Kan man be overalt? Er det noe spesielt man må gjøre?
2. Fortell hva man kan be om. Kan man be om hva som helst? Hvis du vil, kan du fortelle hva du pleier å be om.
3. Fortell om en gang du har fått svar på noe du har bedt om. Det trenger ikke å være noe voldsomme greier.
4. Fortell hvordan det føles å be. Føles det annerledes etter at du har bedt?
5. Les noen bibelvers om bønn, for eksempel: Fil 4,6-7; Sal 28,6-7; Matt 7,7-8; Matt 18,19-20 eller 1 Joh 5,14-15.

Tips:

- Det er bedre at mange sier lite enn at en sier alt.
- Hvis det er noen som er usikre på om de tør å si noe foran alle konfirmantene, kan dere la alle gå fram sammen. Da kan de som er usikre, si noe hvis det føles greit, eller la være hvis de blir for nervøse.
- Be gjerne sammen før dere går inn til konfirmantene – både for dere selv og for konfirmantene!

GUDSTJENESTE

For hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem.

Matt 18,20

Kommentarer til kapitlet

Lær deg å knekke koden (s. 118 i CON DIOS). Symbolspråket har blitt kalt for «englenes språk» eller «det stumme språket», siden symbolene i gamle dager kunne preke for dem som var i kirken og ikke kunne lese.

I forfølgelsestiden ble symbolene også brukt til å uttrykke noe som bare kunne forstås av den innvidde.

Salmeboka (s. 120 i CON DIOS). Aktivitetsforslaget *Salmeboka har svaret*, s. 152, kan brukes sammen med denne siden.

Hva handler neste gudstjeneste om? (s. 122–123 i CON DIOS). Kopioriginalen *Kirkeåret*, s. 151, hører til denne siden.

Kuriositet. Det er Maria budskapsdag som har bestemt når vi feirer fødselen til Johannes døperen og Jesus. Før tenkte man seg nemlig at Gud hadde skapt verden på vårjevndøgn. Verden må jo ha blitt skapt i perfekt stand, det vil si med like lang natt og dag. Dette inntreffer jo som kjent ved vårjevndøgn.

Ettersom Kristi fødsel markerte den nye verdens fødsel, måtte Kristus som menneske også ha blitt til ved vårjevndøgn. Ellers ville jo den gamle

verden ha blitt avsluttet med et ufullstendig år, og det syntes man rimte dårlig med en fullkommen Gud.

Men Jesu liv som menneske begynte ikke ved fødselen, men på det tidspunkt da engelen Gabriel åpenbarte seg for Maria. Altså måtte Maria budskapsdag ha inntruffet ved vårjevndøgn. Siden Johannes døperens mor var gravid i sjetten måned da Maria besøkte henne, må Johannes ha blitt født tre måneder etter vårjevndøgn – midtsommers. Ni måneder etter vårjevndøgn feirer vi også ganske riktig jul.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 150. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Kirkeåret, s. 151. Hensikten med kopioriginalen er å vise kirkeåret som en påminnelse om Jesu liv. Det kan være viktig å poengtere at dette ikke skjedde i løpet av ett og samme år, for det pleier ellers å skape en del forvirring. Jesus ble født, noen måneder senere får Maria vite at hun skal føde han, og enda noen måneder senere dør Jesus ...

Vurderingsøvelse

Påstander til «Den varme stolen»

(se s. 162):

- Gamle kirker er penere enn moderne kirker.
- Kirken er som et helt vanlig hus.
- Det føles spesielt å være i en kirke.
- Kirkens viktigste oppgave er å hjelpe mennesker i sorg.
- Gudstjenesten ville ha blitt bedre hvis det ble spilt mer popmusikk der.
- Det er fint at presten har spesielle klær på seg.
- Man kan gjøre hva som helst i kirken.
- Søndag formiddag er et fint tidspunkt å ha gudstjenesten på.
- Det ville ha kommet flere folk til kirken hvis det var kjendiser som holdt prekenen.
- Det er riktig å gå i kirken til jul i regi av skolen.

Aktivitet

Salmeboka har svaret, s. 152. Kopier opp halvparten så mange ark som du har konfirmanter, og del arket på midten. Del konfirmantene opp i par og pass på at hvert par har to forskjellige lapper, samt hver si salmebok. Oppgaven kan eventuelt løses som en konkurranse der konfirmanter konkurrerer mot hverandre parvis. Fasit:

A	B
1. Klippe du som brast for meg	1. Deg være ære
2. Jesus	2. Lovsyng
3. Bjørn Eidsvåg	3. H. A. Tandberg
4. 54 Glade jul, hellige jul	4. 184 Påskemorgen slukker sorgen
5. Sal 43	5. Sal 27,1

Salme for salme. Lag deres egen variant av det populære TV-programmet *Beat for beat!* Del konfirmantene opp i to lag. «Programlederen» presenterer fire lapper som det skjuler seg fire ord bak. Disse fire ordene utgjør en strofe fra en kjent salme. Lagene bytter på å velge lapp, som da blir snudd slik at en ser ordet. Nå er det om å gjøre for laget å bruke salmeboka og finne en salme som inneholder det ordet. Hvis man har tilgang til et piano eller orgel, kan man spille og syng en snutt av salmen. Hvis laget klarer å finne en godkjent salme, kan de velge et nytt ord. Sånn fortsetter

man til laget enten kan si hvilken salme strofen er hentet fra, eller til de støter på et «bomord». (Markert for eksempel med rød skrift.) Ved bomord går turen videre til neste lag. Det laget som kan si hvilken salme strofen er hentet fra, får poeng, og de får dessuten muligheten til å svare på et oppfølgingsspørsmål. Klarer de det, får de enda et poeng.

Eksempler på strofer:

- «lønnlig iblant oss de» fra *Glade jul, hellige jul* (nr. 54). Bomord: oss. Oppfølgingsspørsmål: Hva betyr lønnlig? (I det skjulte)
- «da ble Jesus født» fra *Jeg er så glad hver julekveld* (nr. 60). Bomord: født. Oppfølgingsspørsmål: Hvor ble Jesus født? (Betlehem)
- «som Guds lille barneskare» fra *Ingen er så trygg i fare* (nr. 487). Bomord: som. Oppfølgingsspørsmål: Hvem er «Guds lille barne-skare»? (Det er vi, det!)
- «lauvast det i li» fra *No livnar det i lundar* (nr. 765). Bomord: det. Oppfølgingsspørsmål: Denne sangen synger vi ofte om våren. Hvilken høytid er det som faller på denne tiden av året – mellom påske og sommeren? (Pinse)

Tips

Plukk ut tre konfirmanter. To av dem skal stå på hver sin side av den tredje og begynne å snakke med hverandre, gjerne høylydt. Samtidig prøver du å føre en samtale med personen i midten. Hvordan går det? Antakelig ikke så bra.

Vi lever i et samfunn der vi blir overøst av inntrykk hele tiden. Da er det ikke så lett å konsentrere seg om hva Gud vil si til meg, og hva jeg vil si til Gud. Derfor er det viktig med stille steder der vi kan roe oss ned og lytte.

Hjelpelederoppdrag

Fortell om kirkerommet, s. 153–154. Hjelpelederne får et faktaark der de kan lese om kirkerommets symbolspråk og hva de forskjellige delene i rommet representerer. Basert på dette skal de legge opp en guidet tur gjennom kirkerommet.

Andakt

Kristusstatuen

Det fortelles om en merkelig hendelse som resulterte i en av verdens vakreste Kristusstatuer.

Den danske billedhoggeren Bertel Thorvaldsen hadde fått i oppdrag å utsmykke en kirke innvendig. Det var de tolv søylene som holdt taket oppe framme ved alteret, som gav han inspirasjon: Helt fremst i kirken skulle han lage tre meter høye statuer som forestilte Jesu tolv disipler. I midten skulle det selvsagt stå en mektig Kristusskikkelse, dobbelt så høy som de andre. For et mektig kunstverk det skulle bli!

Statuene krevde måneder med arbeid. Da de tolv disiplene endelig stod ferdige, var det Kristusstatuen som stod for tur. Thorvaldsen arbeidet lenge og møysommelig for å få statuen akkurat slik han hadde sett for seg at den skulle være.

Da han var ferdig, stod Jesus med blikket vendt opp mot Gud og armene hevet i bønn. Et storslagent bilde av Jesus som ber til sin Far for en ond og hard verden.

Det var med spent forventning Thorvaldsen vendte tilbake til atelieret morgenen etter at han hadde gjort statuen ferdig. Men straks han så den stengte døren inn til rommet der statuene stod, forstod han at noe hadde gått fryktelig galt. Døren skulle ha vært åpen, slik at gipsen kunne tørke raskt. Noen måtte ved en feiltakelse ha lukket døren, og nå var det stor fare for at Kristusstatuen var ødelagt. Og ganske riktig – gipsen hadde tørket så langsomt at hodet hadde sunket ned, og blikket var nå vendt nedover i stedet for opp mot Gud. Hendene hans var ikke lenger strukket oppover i bønn, men hadde sunket ned mot gulvet. Flere ukers arbeid var ødelagt. Thorvaldsen betraktet det bedrøvelige synet. Men ... Han kikket igjen. Og nå så han plutselig at statuen, som slett ikke stemte overens med det bildet han hadde hatt av den, i stedet var blitt en sannere Kristusfigur. En Kristus som ikke vender seg vekk fra menneskene, men som vender seg mot dem med utstrakte armer.

Slik gikk det altså til at alle som besøker Vår Frue Kirke i København, blir møtt av Kristus med et kjærlighetsfylt blikk og en åpen favn.

Det er ikke alle kirker som har en Kristusstatue, men det er den samme Jesus som ønsker oss velkommen overalt. Han innbyr alle, uten inngangskrav.

*For Gud gjør ikke forskjell på folk.
(Rom 2,11)*

Det spiller ingen rolle om du regnes for «kul» eller ikke, om du er flink på skolen eller ikke, om du er født i Norge eller ikke. Det spiller ikke engang noen rolle om du tror på Gud eller ikke. Du er velkommen i kirken.

I kirken

I Norge er det tillatt å gå i kirken når som helst. Sånn er det ikke i alle land – i enkelte land er det forbudt for kristne å samles i kirker. Hva tror du ville ha skjedd med kirkene i Norge hvis det ble forbudt her også?

.....

.....

.....

.....

Også mange som ikke tror på Gud, vil være med når skolen skal i kirken til jul, de vil gifte seg i kirken og så videre. Hva tror du det kommer av?

.....

.....

.....

Hvorfor tror du presten har spesielle klær på seg? Er det fint eller dumt?

.....

.....

.....

.....

Hvis du skulle ha skrevet en salme som skulle synges i kirken, hva ville den ha handlet om?

.....

.....

.....

Les Matt 18,20. Hvordan tror du man merker at Jesus er med?

Salmetest:

Hvilke salmer har du sunget?

- Deilig er jorden
- Ingen er så trygg i fare
- No livnar det i lundar
- Dine hender er fulle av blomster
- Jeg er en seiler på livets hav
- La oss vandre i lyset
- Å, salige stund uten like
- Søk først Guds rike
- Blott en dag
- Hvilken venn vi har i Jesus
- Måne og sol, skyer og vind
- _____

Den aller første hviledagen

Det aller første kapittelet i Bibelen handler om hvordan Gud skapte verden. Han skapte lys og skilte natt fra dag, han skapte land og lot det vokse opp urter og frukttrær, han skapte sol og måne. Dessuten skapte han dyr i havet og på land, og på den sjettedagen skapte han menneskene. Så står det at Gud hvilte på den sjuendedagen og gjorde den til en hellig dag.

Derfor er søndagen hviledagen, en fridag som vi kan tilbringe sammen med Gud.

Kirkeåret

Slå opp de ti bibelstedene. Finn ut hvilken høytid i kirkeåret de hører til. Tegn så noe som passer til kirkeåret i sirkelen.

Jul:

Domssøndag
.....

Hellige tre kongers dag
(Trettendedag jul):

Faste:

Maria budskapsdag*
.....

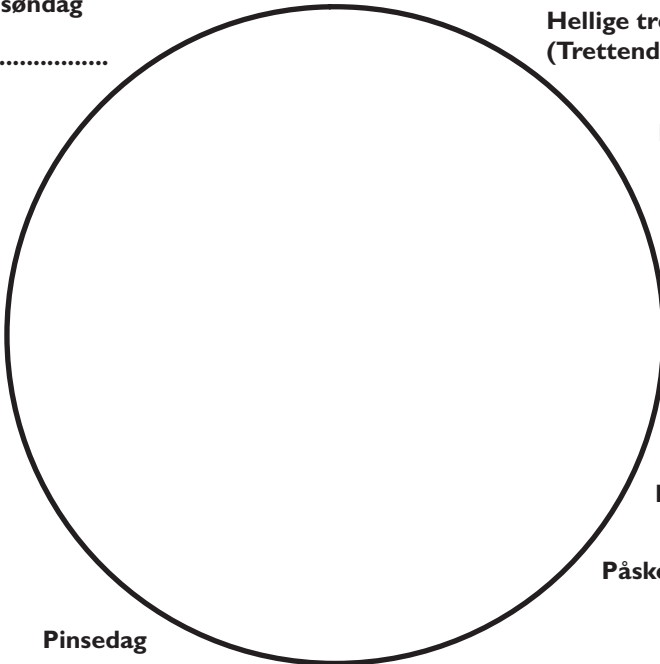
Palmesøndag:

Langfredag:

Påskedag:

Pinsedag
.....

Kristi himmelfartsdag
.....

Bibelstedene du skal slå opp

Mark 11,1-11	Luk 1,26-38
Mark 16,1-8	Luk 2,1-7
Matt 2,1-12	Luk 24,50-52
Matt 4,1-11	Apg 2,1-4
Matt 27,45-50	Åp 20,11-1

* Også kalt Maria bebudelsesdag. Å bebude betyr omtrent å «fortelle».

Salmeboka har svaret

A

Hva er tittelen på nr. 124?

.....

Hva er første ord i nr. 423?

.....

Hvem har skrevet melodien til nr. 493?

.....

I hvilken salme starter andre vers med «Julefryd, hellige fryd»?

.....

Hvilket bibelsted er teksten til nr. 892 hentet fra?

.....

Salmeboka har svaret

B

Hva er tittelen på nr. 187?

.....

Hva er første ord i nr. 586?

.....

Hvem har skrevet teksten til nr. 862?

.....

I hvilken salme starter andre vers med «Redningsmannen er oppstanden»?

.....

Hvilket bibelsted er teksten til nr. 921 hentet fra?

.....

Oppdrag:

Fortell om kirkerommet

Opgaven deres er å fortelle konfirmantene om kirkerommet. Det er jo ikke noe vanlig rom, men et rom som er fullt av symboler og bilder som forteller om Gud.

Dere skal legge opp en guidet tur gjennom kirkerommet og fortelle konfirmantene om det skjulte språket som finnes der. Det å sitte under en gudstjeneste og kikke på alteret, døpefonten, korset og så videre blir jo veldig mye mer spennende når man kjenner litt til hva de symboliserer og hva de forteller!

Les igjennom faktaarket, og del så opp informasjonen mellom dere sånn at dere kan veksle på å fortelle. Alle trenger ikke å si like mye, men det er morsommere om dere alle bidrar, enn om noen få sier alt.

Hvis dere vil, kan dere høre med presten om han eller hun kan være behjelpelig med å svare på spørsmål til slutt. Da kan dere innlede med å si at det blir mulig å stille spørsmål til slutt, slik at konfirmantene kan vente med spørsmålene til da. Da slipper dere å bli avbrutt under presentasjonen.

Tips:

- Finn ut hvilken rekkefølge dere skal fortelle om de forskjellige delene i, slik at det blir en logisk rekkefølge når dere går rundt i kirkerommet.
- Gå gjerne inn i kirkerommet og øv dere en gang på forhånd.
- Dere trenger ikke å fortelle om alt det som står på faktaarket. Velg selv ut hva dere synes virker interessant – sjansen er stor for at nettopp det interesserer konfirmantene også.

Kirkerommets symbolikk

Korset

Korset i kirken skal minne oss om at Jesus døde og stod opp for oss. De korsene som er tomme, minner oss om at Jesus ikke lenger er død. Han stod jo opp igjen første påskedag.

Kirken som skip

Kirken kalles noen ganger for skip, og kirkens forskjellige deler kalles for midtskip og sideskip. Dette skyldes et gammelt bilde av kirken som et skip på livets hav. Livet kan sammenliknes med en stormfull seilas, og kirken er vårt skip på ferden mot den trygge havnen – himmelen.

Døpefonten

Før i tiden var døpefonten ofte plassert ved inngangen til kirken. Det var en fin påminnelse om at dåpen er inntreden i kirken.

Ordet «døpe» hører sammen med ordet dyppe. Døpefontene fra middelalderen og tidligere er ofte så dype at barnet kan dypes fullstendig ned i dem. Men i dag er det veldig sjelden at barn dypes ned i vannet ved dåpen. Ordet «font» kommer fra latin og betyr «kilde».

Hanen i kirkespiret

På taket eller kirkespiret på en del kirker er det en hane. Den skal minne oss på hanen som gol natten til langfredag det året Jesus døde. Peter, en av disiplene, hadde tre ganger nektet på at han kjente Jesus, og akkurat som Jesus hadde forutsagt, var det en hane som gol. Hanen er derfor der som en advarsel og en påminnelse om ikke å fornekte Gud.

Men Peter møtte Jesus etter at Jesus hadde stått opp. Da sa Jesus til Peter at han var tilgitt. Derfor er hanen også en påminnelse om at det er håp for den som har sviktet Gud, eller fornektet han.

Himmelretningen

Solen går opp i øst, og derfor trodde man før at Paradiset lå i øst. Livet er en lang ferd mot Paradiset, så vi er alle på vei østover. Det var derfor ofte mørke,

dystre kirkemaleriene i kirkens vestre del, mens den østre delen var smykket med lyse malerier som skulle få en til å tenke på himmelen.

Fra sør til nord går også en tenkt «linje». Sørveggen er ofte pyntet med bilder fra Det gamle testamentet – skapelsen, israelittenes fangenskap i Egypt, alle profetene ... Nordsiden representerer Det nye testamentet, ofte med bilder av jomfru Maria.

Alteret

Alteret symboliserer Guds nærvær i gudstjenesten. I tempelet i Jerusalem stod det en sjuarmet lysestake. Det var tegnet på Guds nærvær. Men Jesus forklarte at han er verdens lys, og derfor skal det aldri være mer enn seks lys på alteret. Det sjuende lyset er Jesus. Derfor er alterlysene alltid tent under gudstjenesten, bortsett fra på langfredag. Da var Jesus død.

Kirkebenker

Kirkebenkene er en ganske ny oppfinnelse. I kirkene fra middelalderen er det ingen benker – der stod man oppreist under hele gudstjenesten. Det at man stod, symboliserte hvordan man tenkte seg at englene alltid står framfor Guds trone og synger. Dette henger litt igjen ennå, siden vi reiser oss under lovsang og når evangelieteksten blir lest.

Våpenhuset

I våpenhuset, altså kirkens «entré», måtte man før i tiden legge fra seg alle våpen. Alle måtte stå ubevæpnet innfor Gud. I dag har vi ikke så ofte med oss våpen, men vi kan derimot legge fra oss masker og annet vi bærer for å beskytte oss, når vi går inn i kirkerommet. I kirken kan vi være oss selv.

Å GÅ VIDERE – med Gud

Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.

Matt 28,20

Kommentarer til kapitlet

Kle meg om (s. 126 i CON DIOS). Det kan være lettere å forstå bildet på Guds rustning hvis man vet litt mer om hvordan den romerske rustningen fungerte. Her er noen eksempler:

- Brynjen var ofte laget av metall, og den kunne derfor bli veldig varm når solen skinte. Soldatene bar derfor robuste klær under brynjen for at de skulle unngå å få brannskader. Rettferdighetens brynje ville også ha gjort vondt – hvis vi ikke hadde vært beskyttet av Guds nåde.
- Skjoldene var ofte merket med kongens navn eller merke, slik at soldatene ikke ved et uhell skulle slå ned sine egne i kampens hete. Også troens skjold har et merke – navnet Jesus.
- En romersk soldat var utrustet med to våpen – sverdet og spydet. Men Paulus nevner bare sverdet, for å poengtere at det eneste våpenet vi trenger, er Guds ord.
- Soldatene bar skjoldet på venstre arm, slik at det beskyttet 2/3 av deres egen kropp, men også 1/3 av soldaten til venstre. Når troppen gikk samlet, fikk altså hver soldat et fullgodt vern. På samme måte er troen ikke bare noe som bærer meg selv, men den bærer også andre i menighetsfellesskapet.

Kuriositet. Det er flere viktige ting å lære i tilknytning til rustninger. I boka *What They Didn't Teach Me in Sunday School* peker Rob Parsons på hva vi kan lære av Davids møte med Saul, rett før kampen mot Goliat.

David får da tilbud om å kle seg i kong Sauls rustning. For et tilbud for en gjetergutt som bare er utstyrt med en enkel slynge! Men da David står kledd i den mektige rustningen, innser han at han må takke nei. Rustningen passer ikke til han. Hans virkelige talent er slyngen.

Når vi får bruke de spesielle gavene som Gud har gitt oss, blir livet ikke bare mer tilfredsstillende, men også mer effektivt. Andre menneskers rustning kan se fine ut, men det er bare ved å bruke våre egne talenter at vi kan seire over kjempene.

Kopioriginaler

Samtalegrunnlag, s. 158. Konfirmantene får noen minutter på seg til å svare på spørsmålene. Diskuter deretter i mindre grupper eller i hele gruppen.

Tanker om konfirmasjonstiden, s. 159. Konfirmantene skal reflektere over tiden som har gått, og over framtiden.

Vurderingsøvelse

Påstander til Stå på linje (s. 163):

I en menighet er det best om alle er ...
i forskjellige aldre på samme alder som en selv

De som er med i en menighet, ...
er som alle andre bør være ekstra snille og gode

Menigheten er mest til for dem som ...
vet hva de tror grubler og tviler iblant

Menighetens viktigste oppgaver er å ...
være en møteplass for dem fortelle mennesker
som tror på Gud utenfor kirken om Gud

Jeg ville helst ha vært med i ...
en liten menighet der en stor menighet der
alle kjenner alle man treffer masse folk

Jeg ville ha trivdes best i en menighet der ...
alle tror og tenker alle tror forskjellig og
som jeg man kan diskutere med
hverandre

De som har størst ansvar for gudstjenestene, er ...
de som er ansatt alle som er med
i menigheten i menigheten

Aktivitet

Konfirmasjonsminne, s. 160. Her skal konfir-
mantene laget et lite minne til å legge i Bibelen
som minner dem på Guds beskyttelse. Begynn
med å klippe arket i to på langs. Brett så inn siden
«Bakfra og forfra omgir du meg ...» mot midten,
og gjør det samme med siden «Gud finnes bak deg
...». Hvis du nå bretter folderen, blir treenighets-
symbolet framsiden og «Måtte Faderen ... «
baksiden. Når man så åpner folderen, finner man
siden «Bakfra og forfra ...», og hvis man åpner
begge klaffene, er det fire tomme sider. Her kan
konfirmentene skrive hilsener til hverandre, slik at
hele folderen blir en slags avskjedshilsen og et
minne om konfirmasjonen.

Hvis du vil, kan du knytte disse tankene til bildene
med hendene:

I hvem sine hender?

En basketball i mine hender er verdt en hundrelapp.
En basketball i Michael Jordans hender er verdt flere
millioner.

Det kommer an på hvem sine hender det er.

En tennisracket i mine hender er verdiløs.
En tennisracket i Pete Sampras' hender er en
verdensmestertittel.

Det kommer an på hvem sine hender det er.

En stav i mine hender kan skremme en sint hund.
En stav i Moses sine hender deler Rødehavet.
Det kommer an på hvem sine hender det er.

En slynge i mine hender er en leke.
En slynge i Davids hender er et mektig våpen.
Det kommer an på hvem sine hender det er.

To fisker og fem brød i mine hender er niste for en
person.

To fisker og fem brød i Jesu hender metter fem
tusen.

Det kommer an på hvem sine hender det er.

Noen spiker i mine hender kan bli en trehytte.
To spiker i Jesu hender redder verden.

Det kommer an på hvem sine hender det er.

Alt kommer an på hvem sine hender det er.

Så legg din uro, dine bekymringer, din frykt, dine
forhåpninger, din familie, dine venner og deg selv i
Guds hender.

Der kan du hvile trygt.

Hjelpelederoppdrag

Gi fem gode råd, s. 161. Hjelpelederne er jo de
som best husker hvordan det føles når konfirma-
sjonstiden går mot slutten. De skal derfor komme
med fem gode råd til konfirmentene som hjelp på
veien.

Andakt

Misjonæren

En mann kom hjem til Amerika etter å ha tilbrakt 40 år i Afrika som misjonær. Han stod på dekk da skipet nærmet seg sluttmålet, og speidet mot havnen. Han ble svært overrasket over det han fikk se. Ved havnen ventet et hornorkester, det var rullet ut en rød løper, og han så en stor folkemasse med flagg og vimpler. Et øyeblikk lurte han på om dette mot formodning kunne være en velkomstsere-
moni til ære for han, arrangert av kirken som hadde sendt han ut? Men så slo han det fra seg. Nei, det var vel ikke særlig sannsynlig.

«Hva er det for slags oppstandelse der framme ved havnen?» spurte han i stedet en av sine medpassasjerer.

«Vet du ikke det?» svarte kvinnen ved siden av han. «President Nixon er med på skipet. Han har tilbrakt en uke i Afrika. Det er han alle venter på.»

Presidenten skulle naturligvis være den første som forlot skipet, deretter livvaktene hans og resten av selskapet. Det tok lang tid før de andre passasjerene kunne gå i land, og da misjonæren forlot skipet, var den røde løperen rullet sammen, orkesteret hadde forsvunnet og en enslig gatefeier samlet sammen restene av festlighetene.

Misjonæren fant seg et hotell, leide et rom og slengte seg på sengen. «Gud, jeg forstår ikke,» gråt han. «Presidenten hadde vært borte en uke, og han fikk en fantastisk mottakelse. Jeg har vært i Afrika og tjent deg i 40 år, men meg var det ingen som ønsket velkommen hjem.»

Da hørte han en stemme inni seg som sa:

«Men du har ikke kommet hjem ennå.»

Å leve er å være på en reise. Som kristen blir du ikke lovet noe særlig framgang i vanlig forstand. Du blir ikke automatisk framgangsrik eller populær bare fordi du tror på Gud. Men vi er lovet noe annet – tryggheten ved å alltid ha en som går ved vår side, som hjelper oss og som elsker oss.

Vær ikke redd, for jeg er med deg. Se deg ikke rådvill omkring, for jeg er din Gud! Jeg gjør deg sterk og hjelper deg, ja, holder deg oppe med min frelserhånd. (Jes 41,10)

Vi har dessuten et mål å vandre mot. Vi er på vei hjem.

Menigheten

Nevn tre fordeler ved å være mange som jobber sammen for samme sak:

.....
.....
.....

**Hva synes du er viktigst i en menighet?
Ranger fra 1 til 5:**

- At alle føler seg velkommen dit
- At det skjer morsomme og interessante ting der
- At alle mener omtrent det samme om Gud
- At det er folk på min egen alder der
- At de som er med i menigheten, er gode mennesker som er gode forbilder

Paulus sammenlikner menigheten med en kropp, der hver person er som en av kroppsdelene. Hva tror du han mener med det?

.....
.....

Skriv to ting som du synes menigheten din er flink til, og en ting som du kan hjelpe menigheten til å bli flinkere til:

.....
.....
.....

Menighetstest:

Hva hadde du likt å hjelpe til med i en menighet:

- Musikk
- Drama
- Søndagsskole for barn
- Konfirmantarbeid
- Besøke gamle
- Lage menighetsblad
- Vaktmesterjobb
-

Hva er kirken?

I Det nye testamentet er det ikke noe ord for selve kirkebygget. De første kristne hadde rett og slett ikke noe spesielt kirkebygg, men samlet seg hos hverandre.

Det greske ordet ekklesia er i den norske Bibelen oversatt med både kirke og menighet.

I den opprinnelige betydningen er det derfor vi som samles for å feire gudstjenesten sammen, som er «kirken».

Les siste setning i Matt 28,20. Hva betyr det for deg?

Tanker om konfirmasjonstiden

Hvilken rolle vil du at kirken skal
ha i livet ditt videre?

Hvilke tanker bærer du
med deg etter denne
tiden?

Et spesielt
minne fra konfirma-
sjonstiden:

Hva tror du at slekt og venner kommer
til å mene om konfirmasjonsdagen?

Er det noe du gruer deg
til nå når konfirmasjons-
tiden snart er over?

Et råd til
neste års
konfirmanter:

Gud er bak deg.

Det finnes sikkert ting i fortiden som du helst vil glemme. Alt det kan du overlate til Gud – han tilgir og glemmer:

Gud er foran deg.

Du trenger ikke å være redd for framtiden. Gud har allerede sett morgendagen, både gleden og sorgen. Det er ikke noe der som du ikke kan klare sammen med Gud.

Gud er ved siden av deg.

Hver ny dag kan du våkne opp og være sikker på at Gud er med deg. Du er aldri ensom.

Du er alltid sett og alltid elsket!

Gud er bak deg.

Det finnes sikkert ting i fortiden som du helst vil glemme. Alt det kan du overlate til Gud – han tilgir og glemmer:

Gud er foran deg.

Du trenger ikke å være redd for framtiden. Gud har allerede sett morgendagen, både gleden og sorgen. Det er ikke noe der som du ikke kan klare sammen med Gud.

Gud er ved siden av deg.

Hver ny dag kan du våkne opp og være sikker på at Gud er med deg. Du er aldri ensom.

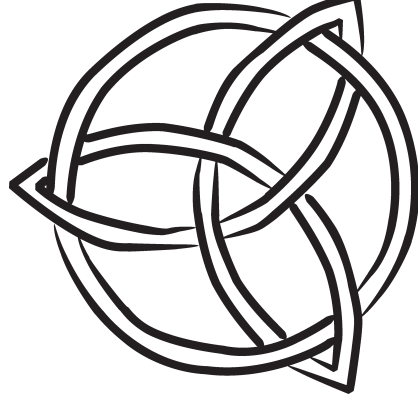
Du er alltid sett og alltid elsket!

Måtte Faderen,
som har skapt deg,
velsigne deg

Måtte Sønnen,
som har dødd for deg,
beskytte deg

Måtte Ånden,
som bor i deg,
veilede deg.

Hentet fra Oremus

Legg din vei i Herrens hånd,
stol på ham, så griper han inn.
(Sal 37,5)

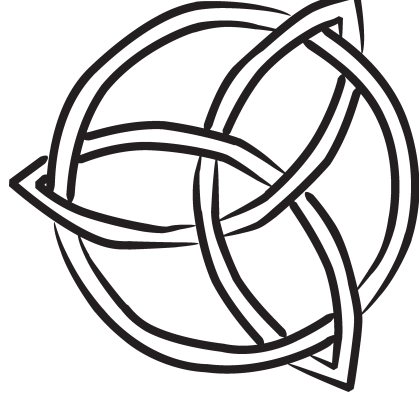

Måtte Faderen,
som har skapt deg,
velsigne deg

Måtte Sønnen,
som har dødd for deg,
beskytte deg

Måtte Ånden,
som bor i deg,
veilede deg.

Hentet fra Oremus

Legg din vei i Herrens hånd,
stol på ham, så griper han inn.
(Sal 37,5)

Oppdrag:

Gi fem gode råd

**Opgaven deres er å skrive ned fem råd til konfirman-
tene som kan være til hjelp for dem nå når konfir-
masjonstiden snart er slutt.**

Begynn med å reflektere sammen over hvordan det føltes for dere etter konfirmasjonen. Hva grublet dere over? Var det noe som ble annerledes sammenliknet med hvordan det hadde vært tidligere? Er det noen dere kunne ønske dere hadde gjort, men som ikke ble noe av?

Skriv deretter ned på et eget ark fem råd som dere vil gi til konfir-
mantene. Dere trenger ikke å prøve å komme opp med super-
fromme råd som «Les Bibelen minst to timer hver dag» – hvis dere
ikke synes at det er et godt råd! Prøv å skrive den typen råd som
dere selv hadde ønsket å få. Ikke glem å skrive under med navnet
deres.

Lykke til!

Vurderingsøvelser

Hva synes du?

Øvelsene kan brukes for å få i gang samtaler og for å få en viss formening om hvilke holdninger og meninger som finnes i gruppen. Deltakerne får muligheten til å

- reflektere over sine egne tanker og følelser
- ta stilling
- begrunne meningene sine
- bli hørt og høre på andre

Husk:

- Begynn med enkle påstander som gjør at deltakerne tør å komme i gang.
- Prøv å skape et så tolerant klima som mulig. Alles synspunkter er tillatt (så lenge de ikke er rasistiske, kjønnsdiskriminerende eller det er snakk om personangrep). Det er fort gjort å komme med kommentarer av typen «Det var klokt sagt» eller «Godt tenkt», men det innebærer samtidig en vurdering av disse kommentarene – og av dem som ikke etterfølges av noen oppmuntrende ord.
- Gruppepresset er vanskelig å komme unna – deltakerne føler seg jo sjelden helt fri til å si hva som helst. Det er alltid en fare for at vurderingsøvelsene forsterker tradisjonelle oppfatninger i stedet for å utvide horisontene. Hvis du kjenner til at det er en toneangivende gjeng i gruppen, kan det være lurt å dele gruppen og splitte opp den «tøffe gjengen». Hvis du har hjelpeledere, kan de være med på øvelsen for å skape en følelse av at alle alternativer er like legitime å velge.
- Det er forskjell på fakta og vurderinger. Rene faktafeil skal du som leder alltid ta opp med det samme.
- Når det gjelder følsomme emner – la påstandene dreie seg mer om synspunkter enn om handlinger. Unngå påstander av typen «Jeg pleier å be minst en gang i uka» – den som vil dele sine erfaringer med andre, kan gjøre det, men ingen skal føle seg presset til å gjøre det.
- Still oppfølgingsspørsmål hvis du ikke forstår

hva noen mener, men unngå sarkastiske spørsmål av typen «Mener du virkelig det du sier nå?» og «Skjønner du konsekvensene av et slikt syn?» Bruk i stedet nøytrale spørsmål som gir deltakeren mulighet til å utbrodere svaret sitt. «Hva tenker du på da?», «Kan du komme med et eksempel?», «Hvor mange er mange?»

- Ikke prøv å få deltakerne til å skifte mening selv om de har meninger som strider mot dine. Det kan være vanskelig å skifte mening foran gruppen, men øvelsen kan ha belyst spørsmål som gjør at deltakeren reflekterer videre over temaet.

Den varme stolen

Deltakerne sitter på stoler i en ring. Det skal være en ledig stol. Lederen leser opp en påstand om gangen, og den som er enig i påstanden, reiser seg og setter seg deretter på en annen, ledig stol. Den som ikke er enig, eller som ikke rekker å ta stilling til påstanden, blir sittende. Etter hver påstand kan man ta en kort diskusjon der de som vil, kan få begrunne hvorfor de byttet plass eller ble sittende.

Ja-Nei-Kanskje

Man trenger tre lapper. På den ene skal det stå **JA**, på den andre **NEI** og på den tredje **KANSKJE**. Lappene legges ut på gulvet med litt avstand mellom dem. Lederen leser så opp en påstand. De i gruppen som er enige, stiller seg bak **JA**-lappen, De som ikke er enige, stiller seg bak **NEI**-lappen. De som synes at påstanden stemmer i noen situasjoner, men ikke i alle, stiller seg bak **KANSKJE**-lappen. Hver rekke får anledning til å snakke litt sammen før de begrunner standpunktet sitt høyt i gruppen.

Fire hjørner

Lederen leser opp et spørsmål med fire svaralternativer, som representeres av de fire hjørnene i

rommet. Ingen av hjørnene er et «idiotthjørne» – lederen skal kunne argumentere for alle hjørnene. Ett av hjørnene skal alltid være et åpent hjørne, et hjørne som man kan bruke hvis man vil komme med et eget svaralternativ.

Deltakerne får litt betenkningstid og stiller seg deretter i et hjørne. Hvert hjørne får anledning til å snakke sammen før de redegjør for gruppens synspunkt foran hele gruppen. I det åpne hjørnet kan flere synspunkter presenteres. Det er lov å bytte hjørne etter at man har hørt noen argumenter for sitt syn.

Hvis det er noen som står alene i et hjørne, stiller lederen seg der og leder øvelsen fra det hjørnet.

Variant: Still et spørsmål med fire svaralternativer. Deltakerne velger hjørne og skal deretter «framføre» svarene. De får 5–10 minutter til å forberede seg på.

Assosiasjonsøvelse

Lederen skriver et ord eller et spørsmål på tavlen. (For eksempel: Venner) Deltakerne skal si hvilke ord de assosierer med det aktuelle ordet, og lederen skriver opp de nye ordene rundt det aktuelle ordet. Videre kan man eventuelt gruppere ordene i kategorier. Hvis det passer til emnet, kan man også rangere dem etter hvor viktige de er. (For eksempel: Hvilke egenskaper er det viktigst at en venn har?)

Listeøvelse

Lederen stiller et spørsmål som kan ha mange forskjellige svar. (For eksempel: Hva synes du er viktig å ha oppnådd i livet?) Alle lager en personlig liste der de skriver opp sine egne svar. De kan deretter rangere svarene sine ved å sette et ettrall foran det viktigste, et totalt foran det nest viktigste og så videre. Listene kan vises fram i smågrupper, eller hele gruppen kan prøve å bli enige om en felles liste.

En variant er at lederen presenterer noen forskjellige alternativer som deltakerne rangerer. (For eksempel: Hvilke av disse fem handlingene hadde du hatt vanskeligst for å tilgi?)

Stå på linje

Man trenger to lapper – en merket med 1 og en med 6. Disse lappene legges ut på gulvet med en tenkt linje mellom dem. Lederen leser opp en

påstand. De i gruppen som er helt og holdent enige, stiller seg bak 6-lappen. De som ikke er enige i det hele tatt, stiller seg bak 1-lappen. De andre kan gradere hvor enige de er, ved å stille seg på den tenkte linjen mellom lappene.

Uferdige setninger

Deltakerne sitter på stoler i en ring. Lederen snur seg til en av deltakerne og leser opp en uferdig setning, for eksempel «Flere mennesker hadde trodd på Gud dersom ...» Deltakeren skal da raskt svare det første han eller hun kommer på. Den som ikke vil svare, eller som ikke kommer på noe, sier pass. Da går setningen videre til neste person i gruppen. Når en setning er avsluttet, kommer lederen med en ny setning til den som står for tur.

En variant er å dele ut lapper med uferdige setninger, slik at deltakerne får muligheten til å tenke over hva de skal svare.

Det gjør ikke noe om flere personer avslutter samme setning.

Tenk om det hadde vært omvendt

Gruppen formulerer sammen et verste scenario – hvordan det hadde vært hvis det var motsatt av slik det burde være. (For eksempel: Gudstjenestene skal ikke være så kjedelig at alle sovner.) Alternativt kan gruppen beskrive et scenario ut fra en gitt «skrekkpåstand». (For eksempel: Hvordan ville det ha vært hvis det var umulig å si unnskyld?)

Deretter diskuterer man i gruppen hva man skal gjøre for å unngå at det blir slik.

Runde

En «runde» er ikke en vurderingsøvelse, men den bygger på det samme prinsippet – at alle skal få muligheten til å komme med synspunkter. Deltakerne sitter for eksempel i ring, og så skal de i tur og orden kort si noe om for eksempel:

- Dagens konfirmanntime
- Noe positivt som har skjedd i løpet av uka
- En nyhet i mediene som har gjort inntrykk
- Noe man har tenkt på i løpet av uka

Fire hjørner – Sønnen

Hvis Jesus hadde vært her i dag, tror jeg han ville ha ...

1. ... stilt hver og en av oss til ansvar for de dumhetene vi har gjort.
2. ... velsignet oss.
3. ... utført undere, slik at alle som er syke, blir friske og alle som er triste, blir glade.
4. Eget alternativ.

Hvis jeg kunne ha spurt Jesus om noe, ville jeg ha spurt ...

1. ... hvorfor han ikke sørger for at det blir fred på jorden.
2. ... om han virkelig elsker alle.
3. ... hva som skjer når vi dør.
4. Eget alternativ.

Jeg ville helst ha vært med ...

1. ... da Jesus ble født.
2. ... når Jesus utførte mirakler, for eksempel helbredet noen.
3. ... da Jesus ble korsfestet.
4. Eget alternativ.

Jesus er som luft for meg, for ...

1. ... han er livsnødvendig.
2. ... jeg kan ikke se han, og jeg tenker ikke særlig mye på han.
3. ... når kjemikere snakker om luft, skjønner jeg like lite som når kristne snakker om Jesus.
4. Eget alternativ.

Når vi snakker om Jesus, ser jeg for meg et bilde av ...

1. ... en baby i en krybbe.
2. ... en mann i hvit kjortel og sandaler.
3. ... en blodig mann på et kors.
4. Eget alternativ.

Da det engelske tidsskriftet Times stemte fram årtusenets viktigste person, fikk Jesus mange av stemmene. Hvordan ville du ha stemt?

1. Jeg kunne også ha tenkt meg å stemme på Jesus.
2. Jeg synes det er andre personer som har vært langt viktigere.
3. Slike avstemninger er meningsløse – Jesus er viktig når det gjelder religion, mens for eksempel Columbus, Leonardo da Vinci og Einstein er viktige på andre områder.
4. Eget alternativ.

Du er med i en komité som har ansvaret for nye høytider på 2000-tallet. Hva kommer du til å arbeide for?

1. At vi skal beholde de høytidene vi har. Det er fint at vi feirer jul og påske og Kristi himmelfartsdag til minne om det Jesus gjorde, siden kristendommen er den største religionen i Norge.
2. At alle religiøse høytider fjernes. Vi burde bare ha høytider som 1. mai og 17. mai, for det er jo ikke alle som tror på Gud.
3. At vi bytter ut noen av de kristne høytidene med for eksempel muslimske eller buddhistiske høytider, slikt at det blir større mangfold i Norge.
4. Eget alternativ.

Fire hjørner – Vill og forelsket

Fire hjørner – jenter

Du er forelsket i en gutt, og vennene dine sier at han er forelsket i deg også. Hva gjør du?

1. Venter på at han skal ta initiativet. Vennene dine kan jo ta feil.
2. Snakker med han.
3. Ber vennene dine snakke med han og forklare at du er interessert.
4. Eget alternativ.

Venninnen din er sammen med en gutt som alltid klager på henne og trykker henne ned. Du merker at hun har fått dårligere selvtillit etter at de ble sammen. Hva gjør du?

1. Prøver å overtale henne til å gjøre det slutt med typen.
2. Prøver å hjelpe henne til å være sterk overfor kjæresten, slik at han ikke kan herse med henne.
3. Kritiserer kjæresten så fort du treffer han, slik at han får oppleve hvordan det føles.
4. Eget alternativ.

Du og kjæresten din har gjort det slutt. Hva er greit å fortelle om til vennene dine?

1. Alt, til og med hemmelighetene dere hadde. Nå når dere har gjort det slutt, teller ikke sånt lenger.
2. I prinsippet alt, men da må vennene love å ikke fortelle det videre.
3. Bare sanne ting som du kunne fortelle mens dere fortsatt var sammen.
4. Eget alternativ.

Du finner en haug med pornoblader og pornofilmer hjemme hos kjæresten din. Hva gjør du?

1. Ingenting – det er vel ikke annet å forvente.
2. Forlanger at han kvitter seg med dem.
3. Kaster dem.
4. Eget alternativ.

Venninnen din forteller at hun er lei av å være jomfru, og at hun vurderer å ha sex med kjæresten sin bare for å ha gjort det. Hva sier du til henne?

1. «You go, girl – men ikke glem kondom!»
2. «Ikke ha sex med noen du ikke er ordentlig, ordentlig forelsket i.»
3. «Hvorfor er du lei av å være jomfru?»
4. Eget alternativ.

Fire hjørner – gutter

Du synes at kjæresten din flørter for mye med andre gutter. Hva gjør du?

1. Skjeller henne ut.
2. Ber henne slutte med det.
3. Flørter med andre jenter for at hun skal skjønne hvordan det føles.
4. Eget alternativ.

Hva er den viktigste egenskapen ei jente bør ha?

1. At hun er lett å snakke med.
2. At hun har humor.
3. At hun har de samme interessene som deg.
4. Eget alternativ.

Før i tiden skulle mannen betale for begge to på restaurant og kino, holde opp døren og være den som tok initiativet til å bli sammen og så videre. Hvordan synes du at det skal være nå?

1. På samme måte – guttene skal være gentlemanen.
2. Gutter og jenter skal bytte på å betale, ta initiativet og så videre. Det skal være rettferdig.
3. Til en viss grad skal det være som før, men ikke når det gjelder alt.
4. Eget alternativ.

Du synes at Jennifer Lopez (eller en annen passende, pen kjendis) er den peneste jenta på jord, og det legger du ikke skjul på. Men kjæresten din sier at hun blir såret av kommentarene dine. Hva gjør du?

1. Sier at du synes at hun er like pen som Jennifer Lopez.
2. Prøver å tenke på at du ikke skal snakke om hvor pen rumpe Jennifer Lopez har, når du er sammen med kjæresten din.
3. Forklarer at du slett ikke klager når hun sikler over Justin Timberlake (eller en annen passende kjendis).
4. Eget alternativ.

Du og kjæresten din har nettopp blitt sammen. Du vil gjerne ha tid til å treffe både henne og vennene dine så mye som mulig. Kjæresten din synes at du tilbringer for lite tid sammen med henne. Hva gjør du?

1. Du prøver å finne på ting som dere kan gjøre sammen alle sammen – du, kjæresten og vennene dine.
2. Du forteller kjæresten din at hun må respektere at du også vil være sammen med vennene dine.
3. Du forklarer vennene dine at du vil være så mye som mulig sammen med kjæresten din nå når dere akkurat har blitt sammen.
4. Eget alternativ.

Fire hjørner – felles

Du får vite at den personen som din beste venn er forelsket i, er forelsket i deg. Hva gjør du?

1. Prøver å få vennen din til å bli forelsket i en annen, men sier ikke hvorfor.
2. Sier til vennen din akkurat som det er, at personen er forelsket i deg.
3. Prøver å få personen til å bli forelsket i vennen din i stedet.
4. Eget alternativ.

Vennen din har akkurat blitt sammen med en gutt eller ei jente. Nå ses dere ikke så ofte lenger, og når dere treffes, er det alltid alle tre. Hvordan reagerer du?

1. Ikke på noen spesiell måte – det er jo ikke så rart at de vil være sammen med hverandre.
2. Prøver å få meg en ny venn.
3. Sier til vennen din at du vil at dere skal treffes bare dere to en gang imellom.
4. Eget alternativ.

Du er forelsket i en person som ikke er særlig populær blant vennene dine. Hva gjør du?

1. Avslører ikke for noen hvem du er forelsket i.
2. Sier som det er hvis noen spør.
3. Prøver å høyne personens status ved litt diskret å si positive ting om han eller henne.
4. Eget alternativ.

Du og en person på skolen som du er forelsket i, danset hele kvelden i går på en fest, og kysset litt også. Nå vet du ikke helt om dere er sammen eller ikke. Hva gjør du?

1. Later som ingenting dagen etter og håper at den andre skal ta det første skrittet.
2. Er litt ekstra kosete når dere treffes, og håper å få et kyss tilbake som viser at dere antakelig er sammen.
3. Ber noen venner sjekke med den andres venner hvordan det ligger an.
4. Eget alternativ.

Kjæresten din vil at du skal ligge over, og du mistenker at det betyr at han eller hun vil at dere skal ha sex. Du føler deg ikke klar til å ha sex ennå. Hva gjør du?

1. Sier at du gjerne vil ligge over, men forklarer også at du ikke vil gjøre noe annet enn å sove.
2. Sier at du ikke får lov av foreldrene dine å ligge over.
3. Kommer med unnskyldninger om hvorfor du ikke kan ligge over.
4. Eget alternativ.

Litteraturliste

- Dahl, Per Arne: *Tro*, Schibsted Forlag, Oslo 2000
Ericsson, Inga-Märtha: *De sju dødsyndene*, Genesis forlag, Oslo 2001
Fee, Gordon og Douglas Stuart: *Att läsa och förstå Bibeln – en handbok*, Libris, 1997
Gustavsson, Stefan: *Kristen med god grunn*, Luther Forlag, Oslo 1999
Halldorf, Peter: *Drikk dypt av Ånden*, Luther Forlag, Oslo 2003
Hellsten, Tommy: *Med människan*, Cordia, 1996
Homberg, Bengt: *Människa och mer*, Arcus, 2001
Lewis, C. S: *Se det i øynene*, Forlaget Land og Kirke, Oslo 1953
Parson, Rob: *What They Didn't Teach Me in Sunday School*, Hodder & Stoughton, 1998
Yancey, Philip: *Nådens gåte*, Luther Forlag, Oslo 2000
Wirén, Torgny og Mats Johansson: *Under huden*, Verbum Forlag, Oslo 1999

Andaktene i denne boka kommer fra den svenske serien *Det är aldrig kört* og fra heftet *Alltid elsket*, begge utgitt på Argument Förlag.

Herren, din Gud, bor hos dig,
hjälten och räddaren.
Han jublar av glädje över dig
i sin översvallande kärlek.

Sefanja 3:17

ISBN 91-7315-088-6

9 789173 150880

